

Kom.-Nr.		Zeichnungs-Nr.		Werk-Nr.		Type	
3303		D. B.-Halle				Werkstoff-Karte	
Anzuerfertigender Gegenstand:		Instandhaltung der Betriebsanlagen in der		Schonend behandeln!		Nicht knicken!	
Hilfswerkstätte in der Frankfurterstrasse.							
Angefordertes Werkstoff		Bezeichnung		Werkstoff-Nr.		Termin:	
Menge		Mengen-Einheit		X		X	
Ausgegeben Menge		Wert		18		Schlüssel für:	
12		15		X		Mengen-Einheit:	
11		17		X		Wert-Einheit:	
10		16		X		Feld 16	
9		15		X		1 = je 1	
8		14		X		2 = je 100	
7		13		X		3 = je 1000	
6		12		X		4 = m	
5		11		X		5 = cb.m	
4		10		X			
3		9		X			
2		8		X			
1		7		X			
Ausgeber:		Datum:		Werkstoff-Bezug genehmigt:		Empfänger:	
1		1		1		1	
2		2		2		2	
3		3		3		3	
4		4		4		4	
5		5		5		5	
6		6		6		6	
7		7		7		7	
8		8		8		8	
9		9		9		9	
10		10		10		10	
11		11		11		11	
12		12		12		12	
13		13		13		13	
14		14		14		14	
15		15		15		15	
16		16		16		16	
17		17		17		17	
18		18		18		18	

Die oude vrouw van die boer,
derij waan ik gemerkt het heeft
mij ook herkend en sprak mij van
de vrees waan of men langhoren
gebleef waren. Ik had toen net
van die geweldige lange hooren

Donderdag 4 Febr. 43

~~Ueloye~~ Ik ga met Ueloye

etwa is het niet veel reken. Van Roer
kwam vanmiddag in de groote
Cantine naar mij toe en zei dat ik
met Ueloye ging. Hij liet mij het
lykje ook mij zien waar men
nuom op staat. drie Verheij ook.
De 18 Febr gaan we weg, dus
nog precies veertien dagen.

En nu heb ik mijn meel nog
niet verkocht. Maar het noodzakste
is ik ga naar huis, met of zonder
meel

Vanavond in het naar huis komen zijn
Helen en ik achter een auto gesprongen

Vrijdag 5 Febr. 43

een aromatische mondhygiëne
een gewont, en een rantsven bevoen en en
half jampege met sinken

Zaterdag 6 Febr. 43

Veel jongens, waaronder ook Helen en ik
hadden vanmorgen geen zin om op te staan
en hebben, misgewerkt. Het wandel
bovendien ook heel erg. Am s.a. nigen
meer zijn me waardig verschonj gegaan.
Anderweg kwamen wij de controleur
tegen die nam ons beging

Eerst zijn we nog bij v.d. Horst geweest
 die in de rietentent in Pengershausen
 bij Tuen hebben me onze stenbon,
^{van een paar jongens}
 veld van de Stattenbergbarakken
 afgegeven. Die avond ~~het was een~~ eten
 voor ons halen omdat we niet precies
 wisten hoe laat het zou worden. Ook
 nog een pakje gehaald van Holland. Die
 man ging erg te keer, hij heeft ook voor,
 veel mit te zoeken. Hij haast schreef de
 ook nog drie, toen die fact over Duitsch,
 land viel. En de wasserij lang wachten
 drie zag kwam daar een overheid
 te pakken. Toen Henk en ik naar
 etiederzameken om foto's te halen,
 maar de winkel was nog gestoten, de
 andere bij onderdehand bevindgehand.
 Elkaar weer getroffen in ~~was~~ de
 barakken alwaar we in onze oude
 stube gegeten hebben. ~~Vier of anders~~
~~hadden we niet in het~~
 anders was tot de ontdekking
 gekomen dat er in het lager 450 mark
 uit 'n portefeuille ~~was~~ gestolen is.
 We hebben vage dat we weggingen eerst
 nog portefeuille gemaakt. Toen met
 de trein van 12 voor drie naar
 huis. In mijn pakje uit Holland zaten
 ook nog twee felms, ook een paar
 nieuwe sokken want voor de schijn
 een paar stoffen is gemaakt zijn, omdat
 je geen nieuwe kleeding over mag sturen.
 Schreonds is ook nog een proleto agent
 geweest die in het kistje van Alse een
 onderzoek deed naar de gestolen

150 mark van Manders. Allemaal
net uerlyk schyn en flacmekul.

Zondag 7 Febr. 43

Tommy en ik ~~zijn~~^{zijn} naar Gudensborg
gelopen naar de kerk. ~~Gen~~
~~de~~ Er was net een dienst voor
Polen. De geestelike aangegroeten,
er is iedere Zondag om 10 uur
een H. ellis. Het is een flink
dorp, 7 km. lang, en is tegen
een berg gebouwd. Bovenop stond
een schiederslot 2000 en hiet,,
seker ons vertelde, kreeg ook nog een
pluimje dat ik al zo goed kintrek
sprak. Maar het is het misschien
makkelijker ~~in~~ Kassel naar de
kerk te gaan, want dit is 5 kwartier
loopen. Henk had min ster bewaard.
Vande mek het ik in min nek en
luis gevonden. De men van min
dynamer is ook meer stuk.

Maandag 8 Febr. 43

L'frukim vray vammorgen lachend
af me soms iedere Zaterdag blaam
maken. We hebben gezegd dat we ons
verstopen hadden. Henk moet meer
naar hal 14.

Dinsdag 9 Febr. 43

Londs gisteren is het meer erg hand
s nachts veel het meer. Zondag het
ik min melonprochein ghaat. Vrijwel
de hele dag better hebben.

nog met los ~~handen~~ handen krijgen
 om mee naar huis te nemen
 Maar ~~er~~ er was al zoveel
 is beslag genomen, vertelden zij. Maar
 men er zijn zijn in dienst. Die
 mannen zijn met erg voor tot Hitler
~~de~~ De grootvader ging erg te keur
 teken hem. Vlak zei hij dat Deutschland
 overal terug gestuurd wordt. Vellies
 met hij in zijn macht hebben, zei hij
 We hebben er toch nog lekker gezeten
 met een groot stuk vleesch er bij.
 Kamavond was er voorwaar prap
 in het luyer, alleen jammer dat ik
 geen stierke meer had.

Maandag 15 Febr. 43

Ik heb aan Hrohm voor een woensdag
 ook vrij gevraagd, hetgeen ^{hij} natuurlijk
 aardig goed vond.

Woensdag 16 Febr 43

30 mark overblijfsel gehaald plus
 15 mark welke ik nog kreeg.

16 Febr 43

Strook was er niet dus kon ik geen
afschied nemen. Een half gemmen
17 Febr 43 en dat b, daar was
warm water

17 Febr

Maar de fabriek geweest en afscheid
nemen, ook ~~aan~~ aan van Lou
gevoerd d'wel of er was warm
was dat de verteller dat de
verlofen ingetrokken zijn, alleen
bij rust van niets zei bij

Een gepreurd met hiffers te
loopen, dat was zelfs te warm.
Toen met de bus van 2,20 ronee,
gegaan heel naar het Foriechriet
plate. In een afetje gezeten hier
in Hartigthuisen, heeft er nog een
sore brand met jam toe. Erg
vee in delijk monnenen zijn dit.
18 Febr

Wettersen & macht van twee
gen schantle van Lou ons om het
vochtken door de zegen des me

met met verloop van tijd
we de dag te voren niet gewend
hadde. De trein ~~is~~ vertrekt om
11.9 vertrekken kwam ging
pas om 11.47. Een lang
lange trein, alles twee klas,
en we zaten erg ruim.

Eerst zijn we nog naar de
hooftgevangenis en hebben
in de stadt gezeten.

We kregen in de smokkeling,
samen met een heel brood en
een stuk worst en een stukje
koffie. Drij Louie van de
stadschef hebben we ook alles
gezien en binnend.

Vrijdag 19 Febr

Om ca. 8.15 waren we in
~~stads~~ Hooftgevangenis
om kennis van hier gingen
we naar weg. Om ca.

kwam over te zien en
elkaar tricht. Maar was
verongelukkig. Om ca. half
12.00 in Amsterdam en met een
prominyt over naar hem laten
brengen. De vagen mij uitdrijven
re kerkdele dat het luttel niet
verruucht

Zaterdag 20 Febr

Van Pranken gehaald, geen
tabakstommen gepreke omdat ik
geen bewijs had dat ik misbruikt
hand geen panen heb gehad

De Woensdag 27 Febr
1943

stam Hent en vinding
gemeed en naar Roeserath

Vrijdag 26

Men kon in maatschap de
opera gemeed, voor het eerst
van om in de Cavalleria
Rusticana en Polka.

van de weet een heer twee
huren gevangen en in het
fathens ook in.

Out werd m'n vader een heer
gewaardhand Troy hij mag
steercht meer een heer, gek
deed tegen een ~~verkoper~~ een
wintehulp collectant
Gisteren zijn we met zijn
drie naar m'n tante in
Oegstgeest geweest.

1 Maandag 3 Chuaat 43

~~Vandaag een Lichte Buisje~~
~~in mijn dagboek by de in 'n betrouwe deelyk~~
~~veem ontwaant stand. Eindelijk schrijf~~
ik weer in m'n dagboek. Ik ben vandaag
weer voor het eerst gaan werken. Strooken
vroeg met wam ik zoo lang gebleven was,
elk zei er niets van. ~~Wie~~ ~~ell's~~ verlyf
zet er dus meer op, een tijd wam ik met
gevezen op kan terug zien, dove de
liefde en zorgen. ~~waarme~~ je omringd
werd. ~~Verleken~~ Vooral m'n ellder
heeft d'r best gedaan. Dat mensch moet
mij hand maken om al m'n bleeding
nu te kijken en te repareren, of schon ik
het zelf hier in Duitschland fact tamenlyk
het bygehouden. Je komt tyd te kort
in die dagen en het was nog een geluk dat
we om acht uur binnen muerten wenen
weyers straf, anders ~~was~~ ik niet veel
thuis geweest. We zijn ook samen nog
een klein naam ~~geestgeest~~ gemeent, en m'n
ellder en ik nog een heer wam de
Opera in de Stadorchamburg. Ik heb
van allemaal veel snuff en dergelyke gehad.
Ook heb ik van Joz. nog een pond zoomboter
gekocht voor 1/6 en twee kila sniker
worsy en kila. Van thuis heb ik natuur-
lyk ook veel gehad o.a. nog twee broden.
van 300 gram en roggebrood, jam en ik weet
niet wat al meer. Ik heb momental 3 zakjes
met cacao powder dus kan ik chocolaad maken
hetgeen ik vandaag ook gedaan heb op de
fabriek. ~~ell's~~ ~~harmonen~~ ben ik ook al bezig.
Ik terug komen in de trein nog alarm
gehad, volgens zeggen was dat bij

Husseldorf, ² welk stationsontkapping
ook erg beschadigd was. Ook nog gebr,
ten vondsing ~~de~~ ~~ging~~ ~~de~~
een Wamdag waaryer 3 elwart om
half elf ript Amsterdam naar Austerick
en donderdag morge om even over
vijfen hoarek we in Kassel. Eent
Ma ript het station wat gegeven te hebben
rijt we eerst naar de fabriek geweest om
te zien of we met de stoomwagen konden
meeyden. Toen rijt we weer teruggaen
om kaffers halen ~~de~~ ~~de~~ ~~de~~ onze
bagage rijt we met de tram weer
naar de fabriek gequan en door
met de stoomwagen verder. Om
e. a. èn uur waren we thuis

It in vaden siss mee geweest naar
Utrecht omdat ik in Utrecht woon acht
minuten de tijd had om over te stoppen.
Anderwey heb ik hem de foto's van het
Bombardement van Kassel weer mee
terugggeven, want ik had toch een
heylt angst voor de controle. afscheon
die heel licht is geweest, waan je had
toch kans dat je er uit geijkt werd.
Uvrat in het beengaan uit Duitsch,
land heb ik angst gehad voor die films
die ik bij me had, die had ik niet in
Duitschland laten ontwikkelen.

Ik ben ook nog een jaar heen bij ~~Land~~
rath geweest. van Benthema ^{deed} natuurlyk
meer erg naar. Ook bij Flenk thuis geweest.
En Vrijdag en zaterdag ben ik nog
naar thuis gebleven. En niet gaden

merk de brieven over in het cafeje
 nuart om. Erg vresen delijke menschen
 zijn dat ook. Al m'n kammen heb ik
 verkocht. Allet m'n foto's gaat het niet
 zo hard, een goede keer om ze niet
 meer vooruit te laten stellen. De avond
 van de laatste avond gisteren een dagje
 over, hij ligt momenteel in Fleulen. Hij
 vroeg of ik een foto van hem wilde
 maken. In het cafe heeft Fleen ook een paar
 stelletje foto's gemaakt.

Tien ik hier terug kwam lag er voor
 mij een pakje op mij te wachten met
 snij en dergelijke. Ik heb momenteel
 31 films, dus ik kan met een rool
 de laatste keer dat als hij Ruse was,
 kan ik voorwaart een hele doos krijgen
 van tien stuks. Ook m'n Vader
~~heeft hem niet meer~~ heeft terwijl ik
 hier was, ^{door} erg goed voor gezorgd.
 's afscheid was meer zwaar hoor,
 vooral van m'n moeder, hoewel ik
 het de laatste keer geweest.

~~Vandaag een paar keer luchtgevan~~
~~gewest~~ een d. S. B. er om niet meer voor
 hetzij te kijken, ^{alhoewel} dat doet hij
 Een van onze jongen z'n moeder kwam
 met een pakje zo als gezegd had, dat wil
 ik mee aan nemen, maar het was zo
 groot dat ik het gezegd dat er niet
 van af moest hoor, hoe het me ook spijt.
 Ik begrijp niet dat die menschen dat
 zelf niet begrijpen. V

Vandaag een paar keer luchtgevan
 geweest.

V Gisteren niet naar de kerk
gegaan, ik had mij verholpen en
s avonds had ik in mijn eenzige gesproken.

Vanavond maakte ik nog kennis
met onze schoenmaker, die won
eerst niet een schoen aanneemen, ik
moest ze alle twee brengen nu hij, alsoo
hij nu hem toch aan, ik was gewoon
waars Vt

Dinsdag 9 Maart 43

Vandaag 9 Maart 43

Eerst had ik gedacht dat ik niet meer
zo sterk naar huis zou verlangen
nu ik iemand abstrakts ben geweest en
gezien heb dat het daar goed gaat,
maar wat dat betreft heb ik mij toch
vergist.

Vt Het viel ons op dat ~~we~~ de
de menschen in Hassel zoo
vriendelijk waren. Of dat toevallig
was of dat er iets gezegd is tenwijl wij
wij waren, weet ik niet.

Chris Los die ook in Hassel gewerkt
heeft, maar hij die andere Henschet
had natuurlijk al een heel heel
tegenwoordigheid over Hassel tegen
m'n anders verteld, die niet natuurlijk
erg ongerust maakten. Zonderdaan
heeft hij het heelmaal slecht getroffen, op
alle gebied. Maar natuurlijk heb ik
thuis een heel heel verslag over
de toestand hier en ze gerustgesteld,
al geboren ze niet alles.

Even naar Maastrecht heeft me
nog herri in de trein met een kleine
spelke Hollandsche van geboorte, met
een Duitche getrouwd was

5

Gisterenmiddag metten sluyt
van veen men gevonden man
die spits bij ons in de buert

Dondervdij 11 Maand
93

Vandaag ~~tegen~~ ~~men~~ ~~was~~ ~~men~~
afrekening van 6 mark. Glad ik
de vorige maand met 16.00 mark
te kort gehad, welken ik er nu bijgebre,
gen heb. Wan had ik om 10 mark
moeten meebrengen

Zaterdag 13 Maand
93

Ondanks waarschuwingen en straf,
tuch steeds brutaal, althet ik een
foto in de fabriek gemaakt, met een
heel gemene n. l. van de twee blinde
meisjes ~~in~~ de ambouwickelarij, maar het
is verboden. Ik had mij in een hoek ge
gesteld en ~~om~~ ~~mo~~ ~~gelyk~~ tegen vruens,
geen blikken beschermt door middel
van gelaten prespaas. Ik had veel erge
angst van, maar het is gelukt.

Zondag 14 Maand
93

~~Maand~~ Manders, Tommy en ik
zijn in Gundersberg naar de kerk
gewest. toen we terugkenamen was
er nog maar erg weinig eten en geen
flesch meer. Vanavond gruid
Kwart er nog iemand met sterven
een zweepkegel om, dus dat werd
siden een half groet. Ik kreeg
nog een groet van ede ~~de~~ ~~re~~ ~~nter~~

Het Martha tien eenlyken met
papier geruuld voor 1 kg brood.

Het Melle het ik ~~aan~~ gisteren
een kerlogje geruuld voor 5 kg brood.
Eerst wou die andere Martha het
nemen, maar haar vader was
er tegen. Het heeft mij zelf men
15 gulden gekost, dat is thirntig
mark en anders betalen we met
twa mark voor 1 kg. Dus dit
komt op 4 mark 9 kg brood.

Strookem die gisteren dat ik toch
wou dat kerlogje moest laten
oversturen want ik beta te hoog aan
brood voor 10 mark. Eerst had hij
het gezegd van niet, dat woude hij
te doen. Een van de Martha's had
het ook al willen hebben voor 12 kg
brood, dus dat mis ik wel wou.

~~allemaal het kerlogje is nu niet
meer in de winkel en gisteren
10 mark voor 12 kg brood, maar
10 mark 10 gulden 10 pence
66, 5 mark met tegesamen~~

Vannacht ~~stelt~~ na nauw
gedruurd van huis en van d'way
was ik ook al niet erg vrolijk.
Anders is het tot op heden nog al
gezam.

Vrijdag 26 Oct. 43

Ik ben vandaag thuis gekomen uit de Francken
barak. Ze zeggen allemaal dat ik er slecht
uitzie. Ik gevoel me ook nog niet 100%
Wensdag ~~op~~ en donderdag 29 Oct
29 Oct ben ik thuis gebleven omdat
ik niet goed was. Vrijdag's ben ik weer
gaan werken, maar ik kwam zo
naar ~~thuis~~ thuis, dat ik zaterdag's
meer thuis ben gebleven. Zondag's ben
ik twee gehad door de ziekenwagen
van de fabriek, een pracht van een
slee. Samen ben ik naar de zieken-
barak gebracht. Simper was ik bij
de saniteter binnen waar ze mijn
temperatuur opnamen of alles begon
te draaien. Nadat ze me weer wat
opgeknapt hadden moest ik meteen
naar bed. Nou een ~~propelore~~
rommel is het daar hoor. Je moet
naar een andere barak als je naar de
toiletten wilt. Eigenlijk moet je op de
W. O. van de Russen, welke onderscheifelijk
smurig is, maar wij mochten ~~aan~~
~~de Saniteter~~ per gratie bij de
Saniteter. De dokter is helemaal niet
gemeest. Vandaag ben ik er ~~naar~~ maar uit
gegaan, ik wilde al gisteren, maar de
saniteter was nog. Een maandag moet
ik weer werken. Gisteren is Ylenk in
~~de~~ de ziekenbarak gekomen, die
heeft ook een zinnet. Het is anders
een slechte verzoening hoor welke je
daar krijgt, af en toe krijg je een paar

tableti en dan moet je er nog om
bidden en smeken.
Ik verlang erg naar hem en ook
om meer van H. Ellis te horen. Ik
wou een brief schrijven, maar ik
ik van vertaf terug ben nog niet gehoord.

Zaterdag 27 dbr. 43

Er was geen brood voor mij en ik
moet nog een etensreus hebben, dus
dat wordt een avonddag meer een heel
gedrag.

Zondag 28 dbr. 43

De H. Ellis was al om half tien begonnen
dus meer geen hele Ellis gehoord. Ik
ben nog niet erg lekker geweest. ~~Ik~~
vondt knuffelrij.

Maandag 29 dbr. 43

Ik kreeg meteen in de cantine een etens-
kaart en toen ik het ik even vrij
geroemd om naar de Luitenanten te
begin die van ons kerst 2.00 fl.

Ik ~~en~~ ^{aan} ~~tijd~~ ^{tijd} heen en meer gepriant kreeg
ik toch eindelijk m'n brood nog van
Zaterdag avond en m'n boten, worsten
sigaretten. Een groot stuk worst
kreeg ik, misschien ook met een nergis-
sing.

Ik moet op het Raambureau komen
alwaar een schrijver lag van sociale
vaken uit Holland dat ik geld over moest
sturen. Ik heb pertinent geweigerd, het
zou mij nu hennemen of ze zelfs toch
iets afhandelen. Ik heb vandaag met
dat hollend hennemen gehad, dat hand-
reken door de afleiding die ik nu heb

het. Wel had ik vanmorgen eerst
een beetje knafdyng, maar dat is
meer vlymel weg. ~~Op~~ Het ondergaet
wat ik van Brak gekocht heb voor
50 mark, vlogge Martha ~~aan~~.
Voor 77 lag brood heb ik het met
haar gemaakt, het was toenallig
haar maas ook, ~~voor~~ ik geen
een erg in had gehad.

Donderdag 1 April 43

Ein pakje gekregen van huis met
ook een krolle er in van Timms
voor slecht stroken. Het sloeg
me om tuch met een beetje tegel,
termen door het 50 mark moet
opbrengen. Daar verduin ik 13,30
mark aan of 10, Het lag ook
~~er~~ keulman met elkaar
tussen het de hout met in,
maar het bij tuch nog.

Vrijdag 2 April 43

Ein grote motor met halve in,
ligspelen heb ik twee spelran,
den spelen vernieuwd, het
geen den helle bar was, temeer
dan het emaildraad was.

~~et~~ keulman wikkelen kon
ik hem niet, want daar was
geen draad voor. Er staan
toch al ~~er~~ vier kleinere
motoren, waar ook geen

draad voor is.

De laatste tijd ben ik erg versot
op geruusterd brood, hetgeen ik op
de hachel rooster. We gaan ook
~~met een~~ ^{met een} in een cafeetje aan de
grote weg.

Zondag 4 April 43

Gisteravond hebben we nog leut gezongen
en op de mondharmonica gespeeld.
Op het laatste knijpt de hantellein een
paar keer het licht aan en uit, het was
ook al over twaalfen. Na was het
niet zo erg omdat we vanmorgen niet
konnen slapen, maar 's avonds maken
de blauwinkers ook vaak herrie zoo
dat je haast niet kunt slapen.

Zk ben niet naar de kerk geweest,
eerst zouden we vanavond gaan,
maar toen hadden we niet met zijn
We hebben een stelletje Franschen
~~op bezoek gehad, maar met een
gens tegen geruchteld hadden~~
mit Frieëbaana op bezoek gehad, waar
we eerst vanmorgen tegen geweest,
hield en met 4-2 ^{van} gewonnen hebben
ook nog veel foto's genomen, ook van
een twee z'n dochter, die was pas van
school gekomen en daar maken ze
hier altijd een feestje van. Zk heb een
brief naar huis gestuurd, met weer
een lang verlamptijstje er in wat ik
allemaal wil hebben als ik het krijgen
kunnen en wat mij weer niet eten benoort.
Het is vandaag, in tegenstelling met de
heele week, schitterend weer geweest.
Er gaan geruchten dat we naar nauw de
clabbenberg karakteren moeten, deze week

17

zelfs al. Ik hoop meer van niet.

Maandag 5 April

43

En stuk of vier jongens van ons
kamp moeten bij Gleschel en Doorn
werken en hunne in ~~de~~ ~~Stad~~ ~~aan~~ ~~het~~ ~~zuid~~ ~~zijde~~
~~van de~~ ~~Stad~~ ~~aan~~ ~~het~~ ~~zuid~~ ~~zijde~~

~~hij~~ ~~is~~ ~~nu~~ ~~aan~~ ~~het~~ ~~zuid~~ ~~zijde~~
~~van~~ ~~de~~ ~~Stad~~ ~~aan~~ ~~het~~ ~~zuid~~ ~~zijde~~
by de boeren veel van het weten.

Ik heb het bevel aan Strohm gegeven,
ik geloof niet dat hij het moei
vindt.

V Kassel is een Lager te liggen.
Voor strie Verhey is dit een erge
straf, want die schaveldde veel
bij de boeren.

Gless vertelde van morgen dat
Amsterdam zwaar gebombard
deerd is en dat er 150 doden zijn.
Ik denk dat hij in de woon is met
Rotterdam, hetwelk verleden week
weer zwaar gebombardeed is
meer hij beweert dat hij het goed
heeft gehoord. Ook de meijer ver-
selden het.

Woensdag 7 April

43

Ik gaf Gless toek toe dat hij niet
vergeet heeft in verband met dat
Bombardement.

Gless Strohm zei dat de het hor-
loge veel te dezer was. Hij had het
niet laten kijken en het was niet meer
dan 12 à 15 mark waard. Maar
hij was er toek nog 50 mark voor
gegeven. ~~Hij~~ ~~is~~ ~~nu~~ ~~aan~~ ~~het~~ ~~zuid~~ ~~zijde~~
natuurlijk onmogelijk doen.

Ik heft en ander die groote knal
overgenomen voor 12 kg brood, dat
kon ik dat goldhorlog, Zoo is het
mij nog veel liever, al had ik ~~Strohm~~
ghaag een plezier gedaan

Donderdag 8 April 43

Ik kreeg een ~~pakje~~ van flink
pink van hets, wuure ik actual
mits van af mist. Er zaten o a
ook ~~toe~~ 4 hammen, twee dames
honden en barchen in. Alleen
handelswaar voor brood.

De hammen waren mist van Cor,
die kon ze zeker mist meer krijgen.
Althande middelen waren het,
alleen my dunn. Maar de meeste
ben ik al kunnig. ~~De~~ nog twee heb
ik ~~er~~ en daarom zie ik brood
voor te maken. Een doornachtige
net of het glas is, het ik zelf gehouden
Het ondergoed kost mij nog
geen 40 gulden. Maar kan ik
meer het was brood voor krijgen
en mijn geld haal ik er ook nog
met uit. V

Van dat Horloge van Timus
heb ik het landje gert van an'n
andere horloge, kon het ik meer
den mooi horloge. En dat andere
heft Ylenk gemant, het brood
wat ik daarvoor krijg zullen
we samen deelen.

V Maar met heft alles on'n vader en
elkader veel moeitegehort. Voor de
Textelprunter, 20 staps, mag ik 6 cent per
stat actale.

Vrijdag 9 April 43

Vandaag brengen me meer
eens sinds lange tijd, onge-
schilde aardappelen.

V Ik kreeg xvoorwaer van de
huantekentusse 41,60 merk
nieuwigeld uitbetaald, ~~voor dat~~
~~ik dacht~~ dat is een meevallerij
waar ik niet op gerekend had.
Eerst werd gezegd dat ik niet nou
tuygten wond dat ik te laat ~~by de~~
reken de dachten was geweest,
maar toen ik zei dat ik dat
niet kon omdat ik ziek was, kwam
het gauw in orde

Zaterdag 10 April 43

Ik ontving een heel briefkaart
van y by als afbetaling op dat
grote kerkje. Een rijtje heeft is
dat hoor, ~~thats~~ het is een geluk
dat ik een paar by moet verkopen
om m'n geld er uit te halen.

anders zou het maar oud worden
Ik kreeg ~~ook~~ ook nog 4 eieren
van een paar fati's en een
schuenerbontje

Al'n afrekening was vandaag
4,60 pflunig, hetgeen mij erg
meewilt, want ik had gerekend
dat ik minstens 20 mark moest
meebrengen. Ze hadden zich wel
vergeet, want toen ik het marktende
had ik 1,60 markta meebrengen.

Aok hebber ze voor steenkanten
maar ~~32,50~~ 32,50 in mark afgekondigd
hetgeen anders altijd 40 mark is.
Maar misschien is er een week
van m'n krankengeld afgekonden,
hetgeen ik ergo wel niet geloof

Zondag 21 April 43

Er was in Nieuw-Amsterdam weer
een Hollandische geestelijken.

Van Kassel geweest in een heel
net cafe, waarvan we goed te
eten kregen en nog meer konden
krijgen, hetgeen we met het oog
op de stand niet wilden doen.
Was ook een reuze vriendelijke
betreuen

~~De film~~ De Hollandische
film "de sprookje" in de
Cantine ging middover. Maar,
waar in de plaats kregen we
"Kora Ferry". Maunday 22 April 43

In verschillende lagen is een inzameling
gehouden voor getroffen Rotterdam.
Vanavond bijten, de gebrengd was
do much van ongeveer 50 jonges,
hetgeen mij erg tegenviel. Ook nog
geld opgebracht voor een kruis voor
een Hollander die gestorven is.

Donderdag 25 April 1943

Men had aan meester Strohm, met
mijn goedvinden, voor mij nog
gepraagd om ~~me te gaan~~

~~Begraafenis van een Hollandsche~~
 foto's te maken van de begrafenis
 van een Hollandsche jongen.
 De plichtigheid was ook weer niet
 als bij Ekers, eenvoudig maar mooi.
 De dominee sprak Hollandsch,
 ofschon het geloof ik niet een
 Duitscher was. Ook waren er
 in de kerk Hollandsche zang-
 boekjes. Ik weet niet of hij op de
 zelfde plaats is begraven als
 Ekers, maar ~~het~~ ^{ook} niet achteraan.
 Zijn vader en moeder waren er
 ook. Verscheiden dagen geleden zijn
 ze er ook geweest, maar omdat
 het de drukten geregeld had dat het
 snel, maar ook nog lang kon
 duren voordat hij stierf, zijn ze
 meer weg gezamen. Ook al omdat
 ze geloof ik een nacht hebben. Ze
 waren erg ontroefd, vooral zijn
 moeder. Nadat de dominee
 eerst nog een gebed had gehouden
 hield hij een toespraak,
 waarna men Doon mij een
 toespraak hield. Toen hield die
 verbluchte NSB'er ook nog een
 toespraak, hij had zich niet eens
 futsrentlyk aangekleed. Hij boeide
 er op dat ik een foto van hem zou
 maken tijdens zijn toespraak, omdat
 ik dat bij van Doon in de dominee ook
 gedaan had, maar ik draaide
 mij echter om.

Twen hield de Vader een kleine
 toespraak. ~~Totus~~ ~~totus~~, ~~erg~~ aan ..
 doentijk was dat.

De hing in de kerk van het
 kerkhof een kabelballon, die zeker
 eigens was losgestegen.

Ik heb een stelletje foto's
 gemaakt, maar geen geld gemaak bij
 mij, maar kreeg ze ~~ook~~ ~~ook~~ ~~ook~~
 met die foto, welke ik in de
 fabriek van die meisjes genomen
 heb, is ook goed, maar ik gaf
 hem natuurlijk niet. Want
 vandooy zijn ze goed en moogen
 misschien meer knaand en dater
 kunnen ze mij laten hangen
 van het fotograferen in een
 arlogsfabriek, al hangen ze zelf dan
 ook

Vrijdag 16 April 43

Vanavond kregen we ineens de
 aanregging dat we morgen gaan
 verhuizen, waar precies weten
 we nog niet, maar het zal niet in
 strand zijn. Al lang had dat gedruigd,
 maar nu is het werkelijkheid geworden.

Zaterdag 17 April

Ik ben niet gaan werken, al was
 gezegd dat we wel moesten werken,
 flink is wel geweest.

We ruuden om drie uitgehaald
 Perst morgens ~~by~~ ~~op~~ het post,
 kantoorlyk gezeten, toen met Toontje
 naar Kirchbauna gemeest, brood
 halen.

Toen we terug kwamen, ~~aan~~
~~waren~~ hadden we bij Rud,
mij pas gezien, ~~maar~~ mij
hadden gedacht dat hij vandaag
~~had~~ geen eten zou geven omdat
we twee veel jongere waren
thuis gebleven. Maar er was
welop geweest.

~~De~~ Een paar ~~andere~~
het ik mij van Ruding gegeven,
Nora een paar foto's gaf hij
een grote sigaretten, ik had
eigenlijk op wit brood gerekend,
dat had ik de vorige keer
ook gehad.

Am drie uur van de auto
kamen ons om te halen, maar
het was al vier uur toen er twee
magers kwamen. V

Het eten vanavond hetwelk in
een eigen keuken gebruikt was,
viel merkbaar mee en er was
wat.

werden ~~we~~ gebracht,
V we ~~kwamen~~ toen in een
keuken ~~in~~ ~~Frank~~
in het stegelsprokassie ~~van~~
Korffaker vanderdak ~~of~~
kruisen. Het is een grote zaal
voor 150 man, er ~~kwamen~~
nog ~~in~~ een paar andere dorps

De behuizing is niet zo vrolijk ⁴³
om naar de kerke te gaan, want
we zitten hier midden in de
stad.

Vaan Een paar straten
 werden nijn verleden jaan een
 paar straten plat gebom-
 bardiert, en hier richt hij
 is een panerne, dat ik het
 notuurlijk alles behalve gerveet.
 Er is meer Vermin in de stad,
 maar het wordt steeds heyliger
 sky evenzys naar Wilhelms-
 hite geweest.

Maandag 19 April
 De menschen hier ~~worden~~
~~den ghewonden~~ worden toch
 van gemetelig dom ghonden.
 Toen Martha verleden week
 in een geilbestreud blad wat
 te kijken mit Holland, en daan
 het moedertje naar de vrouw
 zag, hoorde ik dat ze tegen die
 andere Martha zei, dat ze
 dacht gedacht dat alleen Duitsch-
 land van die moderne beleding
 had. Ik heb al meer van dergel-
 ijke staaltjes gemerkt

V hier verwacht ik het ik er
 overgedaan naar de fabriek
 van morgen, met de tram.

Woensdag 20 April
 Vandaag is Hitler jinnig, er is
 veel genlagen. Ik ~~was er nog wel~~
 had er nog wel graag een foto van

gemant, ¹⁹ maar durfde niet goed.
Wat we nu vanavond te zien
kregen is een echt staal van
vandalisme der Duitsohe jeugd.

Een huis werd bekoogeld met flesschen
en andere rommel, en het locht werd
het zelfs naar binnen gezwerd.

En dat alles omdat er... iemand
ging trouwen. De groote men-
schen stonden ~~en alles aan te~~
~~lachen.~~ toe te kijken en te
lachen. Wat is hier nu de
gewoonte vertelde iemand.

Eerst hadden we gedacht dat ze
dat deden omdat dat huis geen
slag had withangen, maar er
waren er toch wel meer die
dat niet hadden. De vrouw
lachte eerst zelf mee, maar toen
het te eng werd en een van haar
kinderen een beetje gewond werd
began ze toch te schreeuwen

~~te juichen~~. Op het laatste haalde
ze de politie. Wij moesten nu
binnen toe en ze liepen een beetje
heen en weer, maar dat was
niet alles. Een echt beeld van de
Duitsche beschaving.

Een ~~deur~~ ^{dames}avond goed het welk
ik van Ahnis had laten komen. En
wat mij op o. a. 50 mark besvan,
gevoeld met Martha voor 10 by
binnen. Het waren twee kinderen en
twee broeken.

Zaterdag 24 April

Pausch kwam versimpelen in ons
lager met een broodkaart van
2000 gram en een paar vetbommen
voor die transformator die ik
gewikkeld heb. Het kwam niet
goed te pas, want ik had niet
meer, Martha had het ^{veel} gestoken
vergeten om bommen mee te nemen.

Zondag 25 April 1943

Paschen 1943

We hebben allemaal twee eieren
~~gehad~~ en een stuk koek gehad.

Dinsdag 27 April 43

De vier vrije dagen zijn al meer om.
We zijn nu naar de bezetting geweest.
Het verwondt me erg dat je in oorlog
tijd nog maar vier vrije dagen krijgt,
al is het ~~dan een beetje~~ Paschen
gemeest. Ik ~~kan~~ slaor ik begin
meer goed, want ik kwam een
kwartier te laat.

Ik kreeg nog maar een paar stukken
koek van Martha, maar ze zei er
bij dat ze ook zelf ongeschikt had
gegeten. Dus anders had ik het niet
gehad.

Die grote motor die Henk en ik
voor een paar maanden terug
gewikkeld hebben is weer terug. Een
busch is verbrand, maar hij moet
ook helemaal gewikkeld worden.
Henk moet er met een Franckman
3 nachts aan werken en ik overdag

Donderdag 29 April 43

Die groote motor is gelukkig
blauw gekomen.

Vrijdag 30 April 43

Ik vertelde mij wakkerborger
aan die groote motor, als dat
maar geen breuk wordt.

Zaterdag 1 Mei 43

Wag van de arbeid hebben we niet
hoenen te werken

Zondag 3 Mei 43

Vanniddag sprak er een hoop
vorne naar de radio waar we
allemaal ant de eterslanders met
intanderting natuerlyk van de
Prussen en de Polen naar machten
braken. Nu afluop zonger de
Duitschers het volkheld waerlyk
my int beleefdheid en... int angst
vannam - ond vamm gingen staan.

Al de Hollanders mercken om half
vijf in de groote cantine komen
at vamm myn beer van Leu. ~~is~~
~~was, at vamm~~ ons mededeeld
dat de Hollanders meer machtlyk
gecond van de vele sabotage die in
Holland gepleegd wordt, mederom
pryggewangene is gemaakt en
nuar Duitschland gevoerd zal
worden. Sy die in Duitschland
werken zij vyf. Ik hoorde van
een niet behoudstrijd hier at vamm
ook by aparte stallekes koorjes
verkecht werden tegen hooge pryge.
En ze hebben hier altyd iets van de vader
te vertellen, maar ze doen het niet vaak

Bekeert by de
Aankomst in die provincie
de Staat van Beley

27
Ook hoorde ik van een lager waar
men niet uitmag. zonder eerst
vergunning te vragen. ~~Ook niet~~
~~men soms niet naar de bank~~
Ook katen ze je dwars met naar
de bank gaan.

Vrijdag 7 Mei 43

Vandaag is mijn Vader gering
aanmerkelijk zal wel geen visite meer
wint alles moet om d eer komen
zijn. Die drie provincies waar d
hart van heleg is, zijn
et en d Holland en Leland

Woensdag 12 Mei 43

Waar een pruttel van hals geschied,
niet veel eten er is, maar ook
niet handelen. O a wien een
herloye voor f 30, ~~toen~~
kousen enz. Een paar kousen
vielden Toen al meteen bij een
vrouw in de buurt voor 3 bij en
die kadden te kousen zijn
maar op f 2,20 per paar.

43
Donderdag 13 Mei

Alte heeft ook een paar kousen
genomen voor 3 bij.

Vrijdag 14 Mei

43
Vannacht om naar twaalf uur
brom en buchtalonn. Om twaalf
meer begonnen een paar jongen
te schreunen dat het spel weer
begon. Veel schieten. Wij ~~en~~
was bed met en naar die besloten
gelopen een paar straten werd

Nu veel gevrock en het donker,
 het was met helder meer, vonden
 we hem, alwaar we, toe we hoorden
 dat we Astorlanders waren, niet
 vermochten, maar een eindje
 verder vermenen werden. Ook
 ook dat was inderdaad een
 goede schuilplaats. Oedden en
 Ranken stonden er in, als ook
 veel electrische kacheltjes. Toen
 het meer wat rustiger werd,
 gingen we er in, maar gras
 waren we er uit of het schieten
 begon weer. Wij weer terug.
 Toen het dan toch weer en
 tegelijk het gemest was ~~gingen~~
~~we~~ mij en toch weer ~~in~~ ~~de~~
 in meker huis gegaan. Pat
 lagen we in bed of het begon weer.
 Ween er uit en in de gang onder
 de huizen geschoten. Toen zijn
 we maar getreud naar bed
 gegaan. Om half voor half vier
 ging het veiligsgaant en het ik
 me maar uitgebleed. Vanmorgen
 ben ik twee uur lang blijven
 liggen.

En de krant werd nu bekend
 gezegen dat ~~het~~ de strijd in
 Afrika ~~de~~ nu heelerhand
 afgetrokken was. Maar het is niet
 te geloven welke draaien er aan
 worden gegeven om het nog als een
 strategische net voor te stellen.

Zb kwam met ellette te praten en die antwoorde niet nu ook als een anti-national socialist.

Flortag gemiddeld voor 12 kg brood. Vlaanderen, 14 oktober 43

~~Wachten met op~~ Van nacht met een lichtalarm gemaekt. We zijn meer naar die schuithelder gegaan, hebben er een uur geacht, en we zijn toen maar naar huis gegaan. De hele nacht hebben we onrustig gehoord. Vanmorgen viel ons eeltertete ^{stroom} zekere spanning op.

Am e.a. / I'mor kwam op de fabriek iemand zeggen dat we naar huis toe moesten om onze koffers te pakken, want om yasser zou het water van de Fulda teruggevoerd worden een bombardement van de Engelsen op kunnen zetten en alles blank zetten. Wij naar huis. Toen we bij de Fulda terug kwamen konden we onze vorderen haast niet getrouwen, want er was haast geen water meer in de Fulda. Omdat derwijl we juist het tegendeel verwacht hadden. I'morshomend vragen we dat jongens van de flieger school en Hitlerjugend al bezig waren onze koffers op te laden en ~~in de~~. Dit berecht inderdaad een grote chaos te wezen, want de koffers waren nog

rot. Dat de karkis breken se maar
 open en alles slechte noy de wagen.
 Ik zag al bij aankomen m'n buffer
 op de wagen staan en namijven.
 twijfel te hebben dat de mijde weg
 was, moeg ik hem terug, waarbij
 se heel verwonderd bleken. Heel
 sufferds begrepen niet dat je
 andere nummer se ook nog bij
 moest. De organisatie was dus ook
 meer met als altijd slecht. Want
 niet a met alleen dit het ware
 wegslepen, wat nog enigsmits
 goed te preken is wegens het
 gebrek aan tijd, indar waarom
 machten sommige jongens van
 hun meester niet naar huis om
 hun haal in te pakken en waarom
 werd dat op de fabriek ook niet
 beter door gegeven.

Ook de bedden en matrassen en
 dekens werden opgeladen en we
 haalden al angst dat we overonds
 de zelfde bedden moesten ge-
 bruiken, waarbij je kans had
 een ander z'n kuisness te
 krijgen. Alom die reis is angst,
 grond gebelik. Wij gingen
 maar vast met de team naar
 Hattenberg lager, maar

onderweg kwamen we een lagers,
 fuhrer tegen die ons zei dat we
 op Lindenhof kwamen. Thovderde
 lagge we nu meer op Lindenhof
 alwaar we al eens $5\frac{1}{2}$ maand
 hebben gelegen. Hier was alles ook
 meer minder ingezicht, ammenne
 bedden en kisten, en schone dekens
 Amgen we ook nog. Wat dat betreft
 hadden we altijd nog al
 Tommy en ik zijn haer we de
 stad ingewent. Dat aan de
 Staatopera alwaar je het water
 van de Fulda ~~tenge~~ snel
 zag rijzen.

14 Middags zijn Tommy en
 Thea en ik ergens buiten
 Kassel naast de Fulda geweest,
 hetgeen door het meer meer
 een ~~meer~~ lekkere wandel-
 ting werd. ~~Ante door~~ ~~en~~ ~~om~~
 gezocht onder de wild-stroomende
 Fulda, ver buiten z'noevers, de bomen
 bloemen stonden die in het water.
 Er moeten zovels verteld wordt
 hule dagen onafgewater stam.
 Er was nog een mandje stroomte,
 want het was door met een locht alwaar
 veel aamspelde.

Ik heb nu stiekem een foto
gemaakt van een boom die
half onder water stond. In het
tegen komen foto's gemaakt van
het Engelse kerkhof van 1918-1918

V1 We krijgen ~~de~~ ^{de} ~~vooral~~ ^{vooral} ~~ook~~ ^{ook}
~~de~~ ^{de} ~~vooral~~ ^{vooral} ~~ook~~ ^{ook}
Voorwaarde is er ~~vooral~~ ^{vooral}

~~gemaakt~~ vooral ook met
gemaakt en ik geloof alleen
ook nu, maar je krijgt hier
soms tekens en signalen dat
je kunt erger zijn ~~is~~ worden en
we gingen ook niet in de helde

Je hadde schijf van ~~vooral~~
vanwaar het ~~vooral~~
een soort ~~vooral~~ ^{vooral} ~~vooral~~
want alles moet ^{vooral} ~~vooral~~
zijn ~~vooral~~ ^{vooral} ~~vooral~~
en wij werden ^{vooral} ~~vooral~~
gewaarschuwd bij alleen ^{vooral} ~~vooral~~
in de schijnbeelden te gaan

~~En dat is de~~
Voorwaarde in de helde van
het ik van een Franse kriegs;
gevangene stiekem een foto
gemaakt met blitslicht, die
mit hij naar huis sturen.

~~Het instapp~~
~~van de~~
~~van de~~
 Toen een ~~andere~~ conductrice afbedeld,
 terwijl Tommy nog buiten stond
 trachtte al verhoudend aan de schel,
 Maar hij reed toch door maar
 Tommy stond er ~~toch~~ ~~af~~ ~~aan~~ ~~er~~
 niet op ~~te~~ ~~springen~~

Ze hebben hier toch zoo gauw af, er was
 nog een oude dame die er ook chaart
 onderkwan, door dat die snobvrees
~~af~~ te vreez afbedeld. Even daarmee
 kwam er een agent op de tram, die
 kwam hij al die koffers van, de We,
 kuyprocheiner van de jongens
 wilden niet. Hij was zeker bang dat
 we megliepen. ~~Hij~~ ~~en~~ ~~Tom~~ ~~Tommy~~
 en ik die natuurlijk geen Verloofden
 hadden, sliep hij herverloofden man
 het had mij keniment wat hij had
 gezegd van hebben, als hij geweten
 had dat wij er geen hadden, alsoe het
 is toch niet verboden je kameraden
 naar de trein te brengen, af op de
 tram te staan. Bij het Brandhuis
 breyen me ook niet heery met die
 agent omdat me volgen hem te
 hard schreeuwde. We schreeuwde
 en heej naar ~~af~~ en nog een paar
 jonges die buiten liepen. ~~Als~~
 Ze gingen nog een cafe binnen, waar
 Tom en ik niet inwilde omdat we ons
 niet angebleed hadden. Het zal mij
 keniment of die reis goed affloep.
 Het gaf je toch wel een beetje een raai
 genall die jonges de van vertrekten

naar Holland toe. De tweede jaar
verstreken we meer met Holland, dan
wij ne de derde jaar hier, precies
op mijn verjaardag. Dan zal Henk
wel ~~een praatje~~ ~~het hebben~~ over
mij een praatje hij niet hebben van
Henk.

Vrijdag 21 oktober 1943

Er gerangerechten dat de Ueloy trein
vannacht gebombarderd is. Van
Loren moet dat gezegd hebben.

aterdag 22 oktober 1943

Vannacht alarm van 1.35 - 2. We
zijn naar de schuilbelden geweest,
maar ~~er~~ ~~is~~ ~~niets~~ ~~gehoord~~. We moesten in een andere
schuilbelden als waar de Duitschen
ingingen.

Zondag 23 oktober 1943

Vanavond kwamen we in een cafe
in gesprek met een Duitse soldaat,
maar die moest ook niet veel van het
Kul. Van hebben. Hij zei ook dat ze
niet veel betrouwen, maar ~~van~~
hem woord hielden.

De E. zijn jongers aan het station
inlichtingen gaen vragen over de
Ueloytrein, waar hij moet behouden
in Holland zijn aangekomen.

aterdag 24 oktober 1943

Ik zal vanavond in de kerk komen en
om 8 uur overalom werd gegeven.
Een daarna begonnen ze te schieten
waarna de menschen in allerlei de kerk

verhelen. Taren ~~...~~
~~...~~
~~...~~
~~...~~
plotseling ~~...~~
verlaten. Ik verzogde mij e van de
manier waarbij ^{men} plotseling en
gehaast de hert verliet. Op straat
(er was nog steeds alleen maar
nuwatarm/gegeven en men mocht
nug op straat loopen) kon men
~~...~~
geed het beschieten
van een whigt mij volgen, welke
eekten eny terug wat.

Zondag 30 Mei '43

Vannacht is er ook weer alarm
gemaakt. We zijn hebben ons niet
aangebleed, maar zijn niet naar
de schoolkelder gegaan. Toen het een
drie kwartier rustig was gebleven
zijn we weer naar bed gegaan, en
en daarna laside ~~...~~ het
veilig signaal.

De Duitsers kwamen wandelen naar
het Fulda dal en naar de "Graven
Katre". Een schitterende specht
de Fulda was beneden ~~...~~
~~...~~ het normale peil.

Maandag 31 Mei '43

Er was in de groote cantine haring
verrijkt, waarvan een drukgebruik
werd gemaakt. ~~...~~ schoeft
niet de vragen swaar die gestolen is.
Ook de ~~...~~ honden het loopen.
Doo ook was er oot eens sinter zonder

kon verkrijgbaar, echter alleen de
Duitsche koozen dat En in Holland
is de suikerbon een keer overgestegen,
elkaar en komt nog met eens een
andere tijd

~~atvandaag 3 Juni 1943~~

~~the ...~~
~~...~~
Vandaag 26 jaar geboren

Theo reedde mij vanmorgen
wakker en feliciteerde mij.
Ik ontving vandaag in totaal
10,4 kg brood, voor wemmel
die ik geschild had.

~~Kannan~~ Henk is ook weer
terug. Hij had een pakje bij
zich voor mij van thuis met
snoepjes ~~en~~ suiker
paederbrood en bontons.

O.a. ook nog een heel oud ^{zilver} horloge
~~was~~ en een tasje. En
veel pakjes snoezand, allemaal
voor de handel. Voor raad is
het echter al te laat in het jaar.

Henk vertelde ook nog dat "Wijer"
sakt helemaal plat lag, dat
hadde ze van uit de trein gezien.
Erich is ook weer bij ons en is nu
onze lagersfehrer!

Wie mij vastavond maar de beek
gewest, om dat het Hemelvaartsdag
was, maar er was niets te doen
de film die Henk had meegenomen
om te laten ontwikkelen was schitterend

vrijdag 4 juni 1943

Strohm liet ~~van de~~
 opbellen dat Henk direct moest
 komen werken. Was een ont-
 gegelyk iets hoor, die anderen mochten
 wel thuis blijven.

Zaterdag 5 juni 1943

Ik kreeg een tabletchocola van die
 Franse krijgsgenoten maar
 ik in de kelder stiekem een foto
 van had genomen. Maar hij heb
 hem al meteen opgemerkt. ~~Hij~~
~~kwam bij de Franse~~
~~tablet van 250 gram.~~

Kon in tablet van 250 gram
 kun je bij de Franse kopen
 voor 30 mark, dus een duur
 snoepje heb ik vandaag gehad.

Dinsdag 8 juni 1943

Vandaag ben ik een jaar in Duitsland
 we hebben verleden week voorbinnen
 gehad en een maandag geen toer.

woensdag 9 juni 1943

Ik had van Hees een hertoge gekregen
 om te rijden voor brood. Een kerst-
 schenke heb het na en is anders ~~toen~~
 om kwam over vier toen ik
 nam thuis wilde gaan, bleek het
 te stil te staan. Bij onderzoek bleek
 het bleef reedertje ~~te~~ te zijn
 of natuurlijk wel verwantschapding
 maar wat schiet ik daar mee op.

Het Kees het ik nu afgesproken dat hij vier weken lang een kilo brood van mij krijgt

Teghens is jurig
Donderdag 10 Junie 1943

Almondste xuster is jurig
Van die Duitser die dat horlogie stuk heeft gemaakt, kreeg ik van morgen een stukje brood, maar wat schiet ik daar mee op

Vrijdag 11 Junie 1943

Ik sprak een jongen die pas uit Holland is gekomen, maar die was ook in een voo optermies. Elk oogenblik kon de invasie verwacht worden. Eldaer huchang zullen we nog verzeefich lopen. We kregen voor het eerst een volle maand afrekening, anders kreeg je altijd op de helft van de maand voorshot, maar dat hebben we nu niet gehad.

Zaterdag 12 Junie 1943

Hat ik kreeg een profetaren, we moesten allemaal in de kelder, waar het nu al stank. Het geheel duurde niet langer als tien minuten.

Pinksteren

Zondag 13 Junie 1943

Het begon gindang goed, om o.a. 7.50 's morgens tot 8.20 voor, alarom. Toonje en ik zijn naar Hertingshausen geweest. Onderweg verloor ik nog een paar foto's, welke voor een foto bestemd waren. Dat werd dus geen stukje sprek extra. Erg twyfelachtig weer.

Maandag 14 Juni 1943

2° Pinksterdag

Erg twyfelachtig weer geweest. genettig
 netter lezen met Tony te samen in
 een boek. Met Tony de laatste dagen
 een bijzonder hartelijke verhouding. Ik
 houd ook erg van hem. Wij hebben
 afgesproken dat mocht er met
 een van ons twee iets gebeuren, word
 natuurlijk niet te hopen is, dat
 laat de ander in de stad waar
 een Hechtis voor hem opdragen
 in de stad waar de ander
 hij woonde en moet daar zelf
 bij tegenwoordig zijn.

Dinsdag 15 Juni 1943

Vannacht koort aldem geweest.
 Ik heb een ventelbare wikkelt,
 mall gemaakt, het ~~schiet~~
~~was een schietende~~
 hetwelk selve goed valdeed.
 Allen moet het nog wat sterker en
 verbeterd worden.

Woensdag 16 Juni

1943

Henk z'n ^{zwager} ~~broeder~~ ~~aan~~
 bij ~~Henschel~~ is vandaag uit
 Hobland gekomen en komt ook
 bij Henschel werken. Ook slayt
 hij op Lindenhof. Donderdag 17 Juni
 1943
 Ik heb aan Strakn gevraagd of
 ik s avonds aan die nieuwe wikkelt
 voorrichting mocht werken

want ik niet ³⁶ het nog verbeteren.
Het was goed, maar afbengelen
om 4.15 uur als ik wou doen
vondt hij niet noodig. Ook
kon ik het niet van koper maken,
maar van ijzer.

Vrijdag 18 Juni 1943
Er is de laatste tijd weer veel
alarm. Vanocht weer alarm
gewest en vanmorgen was er
op de fabriek weer voor alarm.

Zaterdag 19 Juni 1943
Ik heb m'n Zondagmiddagbron voor
eten ingelend en kreeg daar een
vleeschbon van 100 gram en 10 gram
vet voor ~~avond~~, weg aan morgen
als het goed weer is haast de
afstakegerichte **stuw dammen**,
dan kunnen we dam te eten ~~gaan~~
te krijgen.

Zondag 20 Juni 1943
Ikiet naar de stuw dammen geweest,
het is op ien dag haast niet te doen.

Maandag 21 Juni 1943
We pregen vanavond 3 eiken,
hoe wekij's aan krijgen we het nog
goed ook.

De laatste tijd ~~Tommy~~ gaan Tommy
en ik erg hartelyk met elkaar om,
ik houd ook erg van hem, alleen
is hij of en toe een beetje eigenwijs
ook met Tommy en Yles zijn we
dikke vrienden.

37 Woensdag 24 Juni 1943

Eindelijk ben ik eens in dat halling
kerkje geweest hier in Abernethy.
Habe was veravond een H. etlis.
Het zit er aardig uit van binnen.
Hij was stampvol, maar als er
hien blitschers in waren was het
veel. Hetst flouwen of zo. ~~De~~
werd ~~de~~ door een hoortje van hem
prachtig gezongen. 1 Juli

Donderdag 25 Juni 1943

Vanavond met stocin het Tommy
terwijl hij mij achterna zat, glee
ik uit door aldat ajnes onder m'n
schouwen. Er kwam een lichte
snee in m'n arm. Natuurlijk moet
ik meer niet als altijd in dergelijke
gevalle, de beitekucht in.

Vrijdag 2 Juli 1943

Vannorgen ruig gehat met een
maf van de material uitgange
omdat ik vijf minuten na elf kwam.
en om elf uur start de uitgave.
Jen begon hij te schelden van
austlanders en zo en ik terug
schelden. H. Hij won me nufje m'n
dunel slaan dat, maar dat liet
hij toch maar uit s'n hoofd.
Kader' klaar in m'n kwaadheid
het ik toch niet wat te veel gezegd
want een andere blitscher waarschuw
de mij dat die kerel mij aanvoer brengen.
Een daarnoe kwam Strohm binnen
en vroeg of ik reuie gemaakt had.

~~maar hij trok~~, dus een teken
 dat die kerel al naar Ithram
 was gegaan. Maar Ithram
 trok er zich niet veel van aan.
 Kladerhand ben ik er met Ithram
 nog eens op terug gekomen, maar die
 kerel had netterwyl niet verteld
 dat hij voor sturländer gescholden
 had. Als het maar geen verdere
 gevolgen voor mij heeft, want dat
 ik hi van hengegaan. Ik had
 n.l. gezegd, wij gebruiken hebben
 de Duitschers niet nodig,
 maar de Duitschers de sturländers
 Wein brauchen nicht die Deutschen,
 aber die Deutschen brauchen die
 Sturländers

Maandag 5 Juli 1943

Weer een heergewallen ~~strijd~~ ik weer
 aan het studeer was met Born. elgan
 m'n arm is gelukkig niet zo bescha-
 digt als de vorige maal.

Woensdag 6 Juli 1943

~~Ik was vanmor-~~
 gen een beetje vreesachtig, ook
 al omdat de post niet doorkomt en
 ik al in geen meer maken meer
 van thuis het gehoord. Ik ging
 toen Tommy naar oproepen hij had
 zes voor een verzet. Toen ik echter
 bijna bij het zes was kwam ik
 Orded tegen die vrees waar
 ik naar toe ging. Hij vroeg gelukkig
 niets anders.

Vrijdag 9 Juli 1943

Donderdag 8 Juli 1943

Bij een Sloweensche fusiel in de barakken, foto's gemaakt. Ze moesten ook niets van de uitsch, hand hebben

Vrijdag 9 Juli 1943

Een schreevendrager gestoken in de wikkering van een motor die ~~was~~ ^{is} gewikkeld die Hess (een Deutscher) gewikkeld had. Je reiste sabottage dus

Zaterdag 10 Juli

1943

Ongewraagd heb ik twee pfeunen per uur meer ~~ge~~ geprezen

De Engelschen zijn op Sicilie geland, van het nu toch merkelyke begin

~~van het nu toch merkelyke begin~~

Zondag 11 Juli

1943

Vanmiddag heeft Linderhof tegen de Franse krijsgewangene die van de meub. eruit zijn geworden, voetbal gespeeld en met 2-0 gelyk gespeeld. Ik heb de wedstrijd foto's gemaakt.

~~Het was~~ maar het was helluus nog al donker meer.

Dinsdag 13 Juli

1943

Vanmorgen tijdens de rustpauze roem grom was er over de fabrieksradio een toespraak door een van de directie. ~~Het is~~ De cantiniers waren alleen toegankelijk voor de Duitschers. De Australiërs mochten die toespraak niet horen. Maar enigzins heb ik hem toch gehoord. Het ging over over sabottage en dergelyke. Er zal natuurlijk ook wel iets over Er zijn nu gemaakt over Sicilie. De Amerikanen moeten het al bezet hebben en zelfs al in Italië zitten.

~~...~~ 1943

Twoe prima dagen achter de rug en
 ook ^{zeer} ernstig nieuws.
 Zaterdag.

We hebben met zes man "blauw" gemantel
 en zijn 'smorgens met de trein ~~naar~~
 naar et akenburg gegaan. Ondanks
 dat het maar een klein dertig kilo
 meter is, doet de trein daar twee
 uur over. Het ~~plattige~~ dorp Kaumburg
 een flink dorp, ~~is~~ is een mooi.

Vandaag ging het ~~toegestelde~~
 stoppende twaalf kilometer, door bos
 en weide naar Walddek
 Onderweg zag een paar gelukkig
 niet arabie, hoppers gedragen voor een
 vrouw die daar in de lentje mee bij
 te zeulen. We hadden al gewild dat
 ze ons aanbod van weigeren, omdat we
 Australiërs waren, maar het viel mee.

Poij ete nam ze afscheid en wees ze
 ons de weg door het veld naar Walddek.
 Daar aangekomen. In dit waardige
 fountend dorp met z'n schitterende
 omgeving aangekomen, gingen we
 eerst in een restaurant wat drinken,
 alwaar we ook brood eten konden
 krijgen op onze kannen. Toen gingen
 we op de den ricktaarten jacht, hetgeen
 niet meer viel, daar sommige gesloten
 waren en ook sommige kaarten,
 zoals foto's van de ~~steden~~
~~groot~~ sturdammen niet verbruikt
 mochten worden, welke rijenist zo,
 graag wilden hebben.
 We schrokken nog van een heutschen

in een uniform die vroeg wat of
 we kwamen daer. maar hij maakte
 getubbig slechts een presentje met ons.
~~Wij waren natuurlijk wij hadden~~
 natuurlijk een beetje ingewild gemeten
 omdat we blauw hadden gemaakt.
 Hij maakte perfect Hollandsch.

Toen gingen we naar Slot Waldeck
 aan de Edersee evenzoo buiten het dorp.
 Een aardig slot, hetwelk hellaas ~~is~~
 een paar jaar terug gedeeltelijk is
 uitgebrand. ~~Van~~
~~om~~ is over
 overleden Koninginmoeder nog
 geboren. Wij dachten een uil te zien
 te krijgen. of althans val water, maar
 die ~~is~~ xee, of althans
 dat ~~is~~ reene grook
 met ~~is~~ helemaal leeg, op een
 klein smal steenvijl spa aan de
 kant. Dat water is echter door de
 stuk gebombardeerde sturdan
 weggetropen. Op de bodem zag je
 nog een paar reines van een vroeger
 dorp hetwelk daar gelegen had.

Toen zijn we naar de sturdan
 gewandeld, onderweg nog foto's
 gemaakt van het lege meer, welke
 natuurlijk wel verboden zullen zijn.

~~De sturdan~~
 De sturdan is de sturdan
 werd hard gewerkt ~~om~~
 gema om hem weer in orde te
 maken. De onderbant van dat gat is
 veel een twintig meter ~~breed~~
 de bovenbant veertig meter breed

~~de dam, die hetwelk er tijdens~~
~~de hooftaanval niet op stond, maar~~
~~het te eken het te laat is staal~~
 er veel afweer geschiedt op die dam,
 hetwelk er tijdens de hooftaanval niet
 op stond. ~~Bij de~~
~~we~~ Bij de storm-dam vrachten we
 er niet door, we zijn toen de bergen
 ingegaan en voor over de wachtpost
 heengebroken. We kwamen toen bij
 het droge effeldem eint, hetwelk
 met het droge Hengfent totaal
 vernietigd is door het aandravende
 water van de Edessa. Eerst het
 spraken we nog een stelletje Hollan-
 ders die aan de storm-dam werken en
 daar in barakken lagen. Daar
 trof ik ook de luitenant Olfers en ~~en~~
~~iets wat~~ en Honk Gijnsel
 aan, iets wat je natuurlijk helemaal
 niet verwacht. Ze verdienen slecht een
~~den~~ ~~man~~ diek x in vrouw, want
 hij is al getrouwd, had ik in een paar
 weken geen geld gehad. ~~De~~ moesten
 we naar naar Walden, want we
 moesten toch onderdak hebben die
 nacht, anders hadden we in het bosch
 moeten slapen. Gelukkig ~~was~~
~~we~~ kwam ons een auto
 achterop die ons meenam, want het
~~had~~ ~~was~~ ~~was~~ ~~was~~ ~~was~~ ~~was~~
 geweest was ~~was~~ wel een paar
 uur lang geweest, derwijl luitenant

Dus we waren natuurlijk in de wolken
 van blijdschap, want het was zoo zacht
 aan 't half tien geworden. Toen
 we terug kwamen ~~de~~
 bregen we flink te eten, zij het
 dan ook alleen aardappelen, maar
 met spekjes erover ~~dat was~~
 de aardappelen ~~was~~
 overster me ~~en~~ nog jellen
 wat wij natuurlijk niet gevond
 zij! hetwelk die vrouw ook wel
 ken zien zeide zij. ~~De~~
~~aan~~ ~~te~~ ~~de~~ ~~was~~ ~~de~~ ~~was~~
 heffig met melk. Ook was
 er nog koffie met melk, hoelang
 het sich dat al niet meer gedronken.

De vrouw die ons bediende en
 waarvan wij dachten dat het de
 pensionhoudster of zovels dergelyke
 was, ~~stelde~~ maakte niet een
 ogenblik daarna aan ons teken
 als de vrouw van een directeur
 van een ~~en~~ munitionfabriek
 uit Berlijn, veel grooter als Hensched.
 Dus we watten zeer begrijpelyk van
 trotsch. Toen gingen we naar
 ons, ~~had~~ ~~de~~ ~~was~~
~~was~~ ~~de~~ ~~was~~ in het
 hooi, hetwelk we afgelekt hadden
 met dekenen welke wij ook van die
 vrouw kregen.

Handen

Ik had slecht geslagen en Tommings
ook, want al bleef het allen al
meer aardig, voor mij's nooit
toch niets. Ook werd het frischer,
al het ik het toch niet overmens,
waardig hand gehad. Also ik wakker
schouf kon ik merken dat Tom ook
wakker was en we hebben nog een bijde
Daggen praten ook. Slecht in de veld
handen we schieten ~~van de hand~~

(Toch fijn, iets wat ik al voor al
gehoort had)

Bestogens wachten we ons in Drogen
hier een hebben met water de we
buiten hadden vier staan. De eerste
paar uur had ik een sterk verlangen
naar huis, zeker door de bijzondere
omstandigheden. Na afscheid ge-
nomen te hebben van de vrouwen en
betaald te hebben, gingen we op weg
naar Kammberg. Het had ons
slechts 1 mark per man gekost, eten
en slapen. Ook vroegen we of ze
vooral die andere dame wou
bedanken voor haar vriendelijke
hulp, ze stiep zeker nog, want we
brengen haar niet te zien. In
Kammberg gingen vier van ons
naar de kerk, maar ik zeker
pas in of ik woude dat ik niet goed
werd en kon er toen niet ingaan.

Sta nu wat gedronken te hebben,
 eten konden en niet trypen en na
 nu wat foto's gemaakt te hebben
 van het dorp gingen we naar
 Meidelsburg, en ruine. Daar
 aangekomen, ~~we~~ zagen we
 dat de toegang verboden was omdat
 er ook meer een uitkijktent of zo iets
 dergelyks op zat. Dus plech, maar
 het was de eerste en is ook de laatste
 plech gemeent die we gehad hebben, het
 geen mij erg meert, want ~~over~~
 over het algemeen heb je hier meer
 plech als steenbultjes. En dit was
 hemet zo erg nu niet, want het
 was toch een prachtige wandeling
 gemeent. En ongeveer kwart voor
 vijf waren we in Kaumburg terug,
 alwaar we nu nu wat gedronken
 te hebben in het gras zij gaen liggen,
 want om zeven uur ging pas de
 trein. We hoorden over de radio
 nu slecht nieuws, Amsterdam zou
 erg gebombardeed zijn.

Het verplichte byzet wat voor
 de Hollanders en Vlamingen op
 Kattenberg was geweest, maar
 man hoorters veertij man is
 gekomen, was en propaganda
 voor de Waffen SS, die nu over
 Het weer het niet gaterdagmorgen.

47
wel slecht aan te zien, maar het is
schitterend geworden. Ook hebben
we vele foto's genomen.
sluambag.

Vannacht weer prima geslapen,
ik was ook op haar.

Breide heeft niets gezegd.

~~Die twee dagen~~
~~we nu nog niet hebben~~
de eerste dag, tenminste 's avonds,
kun je vergelijken met de fecht van
yppazef. En Maria op een Exel.

~~Wij zijn nu in een lange~~
~~enkele~~

Wij gingen op een smooie
vrachtwagen naar Bethlehem, alwaar
geen plaats meer voor ons was. Eindelijk
kregen we nog plaats in het stallen
van Bethlehem. En laten we dan
die ~~aan~~ van die directeur
met een beetje overdrijving een
~~met~~

koningin noemen, dat is met een
~~iets anders~~ meer iets anders
als altijd drie koningen.

Het was ook weer een aardige tacht, al hebben we niet zoveel gezien als de vorige week.

~~Ik heb nu een bruin als een nikkeba~~
Hok was ~~het~~ prachtig weer en ik ben dan ook weer erg bruin.

Toen ik Toen me op het pleint stonden een Zaterdag om me te gaen, hoorde ik dat er een protest voor mij was. Ik had niet eens tijd om het stuk te kijken, dus dat was Zondagavond nog een verrassing voor mij.

Vrijdag op de fabriek veldren, we moesten de kelder in waan het erg benauwd was. Snydlaas is ~~het~~ ~~aan~~ de organisatie meer hoor.

Nog verscheidene malen ~~teek~~ voor, alomgeweest.

Guus Nieuws Mussalme is afgetreden, de as is dus al gebroken, voor gaat het goed.

Er was weer een brief voor mij, een aangebode, maar ik kreeg hem niet want het ging over ^{Dinsdag 24 Juli 1943} ~~Stattenberg~~

~~de~~ Prins, die van ~~veel~~ ~~kerag~~ kwam had de foto's die hij voor mij in Holland had laten afrukken, bij zich, ~~Alhoewel~~ ~~ze~~ ~~dat~~ ~~de~~ ~~waren~~ erg mooi, ook de ~~noet~~ ~~hal~~ ~~foto's~~ die onder erg slechte weersomstandigheden genomen ~~zijn~~ waren.

Woensdag 28 Juli 1943
Op de fabriek hebben we ongeveer
2 uur in de kelder gezeten. Er zijn
aan Kassel nog enkele bommen
gevallen.

Donderdag 29 Juli 1943
Op ons in het lager hebben 3 bommen
twee jongens slagen aangezien hun
lager in desorde is. Zij werken bij de
Frisler in Kassel ~~aan~~. Daar zijn
gisteren 14 Hollanders en 1 Duitscher
door de bommen gedood.

Vrijdag 30 Juli 1943
Weer twee uur in de kelder gezeten, er
weer meerdere in Postenthausen bommen
zijn gevallen. Het is anders een
koyelooze kelder voor. Ongeveer
7 x 50 meter groot, met slechts
twee ramen van o.a. 95 in het vierkant,
welke natuurlijk als er geschoten wordt
nog afgekermd worden. Daar in
tijdkomen bij trichtalarm ongeveer
150 à 200 mensen, dus om te stikken.
Er naast in een bakje staat een damp-
ketel af zovels dergelyks, daar komt
ook nog de noodig verwarmf en het
zal het uerbij met een gewantje
iets zijn. Aan staat er een ketel
met drinkwater van o.a. 50 x 40 x 30,
en dat voor 150 mensen de half
stikken van benauwdheid. En een
koyelooze dikke zolder als bescherm-
ming boven je hoofd en geen
nooduitgang.

4. Zondag, Augustus
 van Presidenten gemaakt, de fabriek
~~van Frieler heeft schade~~
 de fabriek van Frieler is erg getroffen,
 maar het ergste moet de Janper
 fabriek zijn, die nu veel telemaal
 weg zijn. Hoover zijn we echter niet
 geheel. Het kwam we in
 overnemen daarop of er kwam
 vooralarm, na een uur weer af.
 In de berk van ~~overnemen~~ zou meer
 een Hollandsche geestelike komen, maar
 hij is er niet geweest. Nu deed die
 Franche bruggenangene de H. Miss.
 Een eigenaardig gezicht is dat, als
 hem eerst achter de machine heb
 zien staan en later dan de H. Miss
 bies opdragen.

Maandag 2 Aug 1943
 Ik ben nu 's avonds en Zondags ~~ook~~
~~zelfs zonder hooren ook~~, en de
 horte braken zonder hooren
 (Perchoven en ik) Dinsdag 3 Aug
 Vanavond netter ik in 'n portie
 1943
 manna met 9 kilo brood aan
 horenen en in en may 40 gram
 vet. Ik heb te twee kilo brood
 uit afreken ik wel niet veel
 hoop had, maar Tommy vond
 hem toch. Of beter gezegd hij had
 hem al dadelijk gevonden en was
 nog even achtergebleven om te plagen

~~Maandag~~ 16 Aug. 1943

Maandag 15 Aug. 1943

Naar de pijnberfulrieken graven van
gravel. Pakt kantoren. Daar is ~~niets~~
vrijwel niets meer van over. Ook het
opruimen overnield of onbewaakt over.

Vrijdag 20 Aug. 1943

Gisteren vertelden ~~men~~ ^{men} het mij al, maar
nu ~~op~~ ^{op} ik het ook, dat ~~Martha~~ de
oudste "Martha", "Marina" wordt
We kregen voor een pakje chag
van ons, in plaats van dertig
cigaretten.

Vanavond hadden
we demonstratie hoe we een brand-
hoorn maken blussten. Er waren
twee kleine handpompjes gebruikt,
enige groote tonnen welke steeds
met water gevuld moeten zijn,
en vele zakken met zand.

~~Hij had~~ de man die het ons
demonstreerde had ook nog een
zak bij zich met een goede was-
sommige brandhoornen van
gemaakt zijn, die met met
water geblijft moeten worden.

Het brandde heel erg, en vooral
als je er water op spoot, was het
een gracieus slamm met een
gemiddeld hitte. De Hollanders
waren natuurlijk weer net als
altijd in dergelijke gevallen, erg
onwettig. Ze maakten nog
kerrie met die vent. O a dat

er bij ons op de zolder zoveel
stroom lag, maar je trekt toch
aan het kortste kind.

Maandag 23 Aug. 1943

Een zaterdag met het trein van
2.48 naar Kaumburg vertrokken,
toen weer verder naar Waldeck
gelopen. Voorbij Waldeck hebben
we aan de Edersee in het bosch
gestopt. 's Morgens om in de
Edersee of beter gezegd in de Eder
gewassen. ~~Heerlijk~~ was dat. Ook
de nodige foto's genomen van
Ruines van het vroegere dorp
Berich, het welk daar vroeger
in de Edersee gelegen heeft.

Volgens een gedenksteen, ~~als een~~
gedachtenis ~~aan~~ dat verclommen
dorp, bestaat de Edersee jaar sinds
1914, hetgeen mij erg tegenviel.

Toen weer naar Waldeck
gewandeld, alwaar we onze
kijzen hingen. Op slot Waldeck
hebben we gegeten. We maakten
van een soldaat van de uitwijk
post, boven op slot Waldeck, door
zijn verrekijker kijken. Kolossaal
was dat. Onderweg veel appels
en peren geplukt. Van een kelder
zijn we met de gracht naar

die een geweldige groote omme-
 waaft, welke hem gegaan.
 2 1/4 uur yoren was dat
 onderweg ging het wel over
 honden in de omgeving, omdat
 de bruggen daar het water
~~was~~ de overstroming weg
 gestlagen zijn. Ja dat blijft
 wel en mede een goede slag
 van de Engelsen geweest te
 zijn, dat bombarderen van de
 stad.

Donderdag 24 Aug. 1943

Een geachte van huis gehad door
 inmiddel van een Amsterdammer,
 die o.a. meer tien nieuwe films.

Vrijdag 25 Aug. 1943

Verscheidene malen waren Keerschik
 op een schoenenboom ontgroeit, en
 vanmorgen kregen we er een, maar
 daar konden we slechts schenen
 op krijgen met grote houten rollers, en
 mag niet eens bingbaren. Leelijke
 graspen dingen. We zijn toen

terug gegaan naar het distributies
 bureau, en daar is ons half en half
 betaald dat als we deze hon bewaren,
 we de volgende maand misschien
 een bepost hon krijgen. ~~Maar~~
~~my~~ Ja de verzorging
 is ook wel afkorr, 15 maanden
 hier en jaar een paar arbeidschonen
 gehad.

8
Maar het bewerdste van vandaag
keerde nog. Kees voelde niet in
het temp. komen niet erg lekker.
Thuis gekomen ging hij meteen
naar bed, nu een paar avonturen
ingenomen te hebben. Nu vanavond
kwam ik thuis en lag hij nog
steeds te bed en was nog beroerd
als 's morgens. Tommy en Leo zijn
toen de sarrieteter gaan wa-
schemen, maar die had geen tijd
om te komen kijken naar de
hebben Tommy, Thondji en ik, Kees
weg gebracht naar de ziekenbank
op Mattenberg, alwaar bleek dat
hij Dysenterie had. En zo iemand
streten ze met 40° hoeds nog
op straat lopen. Hij is ongelukkig
met de ziekenauto naar het
ziekenhuis in Kassel gebracht

Donderdag 26 Aug 1943
Lands eenige fust is er bij ons in Thal
ook brandwacht. D. S. Lunday het ik
brandwacht, van 9-10 uur. Dan
kan ik mijn brieven schrijven.

Vrijdag 28 Aug 1943
Maar het ziekenhuisgemeent was nu de
toestand van Kees gevraagd. Hij was
iets beter. Ik denk niet met dat je er
bij mag, anders hadden ze het niet gezegd.
Het is bemettelijk. Lunday 24 Aug 1943
Van 1 tot 10 uur brandwacht gemaakt.
Andrië bij 5 brieven geschreven, zoo
is het toch nog ergens goed voor.

9 Maandag 30 Aug 1913
De laatste dagen meer samenlijkwel
lust van het weer.

Wensdag 1 Sept. 1913

Het was gisteren Horingvrijdag,
omdat hetten segeneten heb
hoo. Om e a kwam over elf ^{gisteravond}
er alarm gegeven. ~~Algemeen~~
We bleedden ons abn. en even daarna
begonnen ze in de vork te schieten.
~~my met 2 in drieën~~ Trompe.
Hott stand en ik (Trompe had
brandwacht) gingen nu naar het
spoorwegviaduct. We waren
amper op weg of het rum brak
aan alle kanten los. Het was 2 in
drie, hard lozend en elkaar
ter handgevend hebben we by het
licht van het afmen rum, want
het was vrij donker, ons doel bereikt.
Antrekkend ~~tot~~ lang luk ~~te~~
~~om~~ drie afstand van. Al in heel
deed verschrikkelijk pijn stuwde
lang was dat m'n eke er uit ~~te~~
zijn komen, want amper en om
er was had ik nog brood gegeten.
Hoe eenmaal tot rust gekomen onder
het viaduct, nabt alles weer.
Er stonden tramwagens ingesteld,
ook waren er al samenlijkwel menschen
in. Het speelde er daar die op het
laast was me nog in een tramwagen
gaan zitten, dat was beter werk.
In verschillende galven bramen de
vliegtuigen over, gluply waren

het allen maar overtrekkers.
 Ik dacht voor ~~thans~~ ~~aan~~ een
 Tommy die bracht acht op drie,
 denhof had en daar nu niet
 weg maakt. Het had niet
 veel geschuld of ik had ook brand,
 wocht gehad, maar ik had
 van een week wetstel verwacht.
 Stard Epithora ook en echte kame-
 raat, jammer dat hij eenige
 tijd bij de S. S. is geweest, maar
 dat zullen we maar vergeten.

Tot 5 over half drie 3 nachts
 is er alarm geweest. Het ongewen.
 3 1/4 uur alarm. Vanmorgen kwam
 ik om ca. half negen ~~aan~~ in 'n werk,
 Kromm niet als alle bin er nog
 overdachten word er geen den motor
 meer gemaakt vandaag.

Gisterenavond hadden we ook
 nog peren gepikt en waren nog
 verjaagt ook. We waren toen
 over het natte land naar huis
 gegaan. Het viel dus niet mee
 toen ik weer, met het alarm, in
 mijn natte hoes en schalen moet.
 Het zal mij herinneren waar
 ze vannacht geweest zijn.

Donderdag 2 Sept 1943
 He verhooren zijn gepikt, dus er is
 zeker niet wat was ~~het~~

✓ 77 ¹¹ Vrijdag 3 Sept 1943
ongelooflijk veel rijken onder de
Hollanders, allemaal hebben u
Nijpetherie.

✓ Eindelijk dan tuch!

De Duitse radio gaf van
middag en vanavond door dat
de Engelsch-Amerikaansche
troepen op drie plaatsen in
Italië geland zijn. De gevechten
duerden voort.

Konden we nog met Kerstmis
thuis zijn?

Zaterdag 4 Sept 1943

~~Vannacht een klein overval~~
Gisteravond om tien voor
half twaalf een klein overval
alarm gehad. We zijn weer naar
de tunnel gegaan en hebben
meer keurlijk in de tramway
gezien. Ik heb gehoord.

Vanniddag bij Kees geweest, hij is
even voor het raam geweest en zag
er vrij goed uit.

Zondag 5 Sept 1943

Weer even bij Kees geweest, ~~en zag~~
we ook het raam ~~er~~ even voor
het raam, maar hij zag er slecht uit.

1943
Donderdag 9 Sept

~~Vandaag is de eerste dag van de~~
~~Vanningsperiode van de~~
Stalio heeft gecyribacterie

Gesternavond is het reeds door
 de radio gezegd, en nu morgen
 meer. En dat moet al ~~in~~
~~de~~ 3 Sept gebeurd zijn.
 Het is nu vanmiddag hier
 er gefluisterd dat Abstralini
 die al eenige tijd afgetreden was,
 meer een regering gevormd heeft
 en doorvecht, alhoewel hoe het
 allemaal precies is elkaar
 niet weet ik ook niet.

Alles op alle manieren het
 gaat goed. Ik houd ^{in de hal} vanmorgen
 vooral te clausen ~~in de hal~~ toen
 ik het hoorde. Zaterdag 11 Sept. 1943

We moeten 5 mark per maand
 meer betalen voor ons lager, nu betalen
 we 15 mark per maand. En op
 Rindenhof liggen ongeveer 120 man,
 dat rekenen maar uit hoeveel dat
 opbrengt. Dinsdag 14 Sept. 1943.

Ik heb vanavond ~~het~~ ik
 eenige leuke foto's gemaakt van de
 jongens die deze week brandwacht
 hielden op Rindenhof, waaronder
 ook ik ditmaal behoor. Het was
 felmen en garmathen op en alle
 rammel her bij.

Op de bonnaal zijn zooveel
wondlieden gevonden. Gelukkig
bestrijt Juke, onze kamernacht,
de last men en macht.

Zaterdag 2 Oct.
1943

Tommy heeft kennis met een
meester gehad, hij ~~is~~
~~van~~ ~~stippen~~ ~~gehad~~ is zelfs
gevolgen: ~~...~~

Tommy is toen naar Engt
gegaan om te klagen, maar die
was er niet. Hij gaat bij een
Maandag, maar reekt niet bij
sachere met krijgen.

Maandag 4 Oct
1943

~~...~~
God zij dank, Hard brandt.

Gisteravond om ^{ca} tien uur
kwam er alarm. Er zijn drie
dagen om ongeveer deze tijd alarm
gemaakt, maar er gebeurde niets.
Ik had mij net ontgekleed om
naar bed te gaan, nu moest ik
mij weer aankleeden. Even daarna
begonnen ze te schieten. Omdat
wij te lang gedraaid hadden, moesten
we nu hard loopen, want het schieten
was in vollen gang. Het moest

Piet van ether huy voorttrekken,
want die kon bijna niet meer
van het harde loopen. Het was een

aan de kant vande weg gaan ritten 15
ble brandende ~~phos~~ phosphore
~~wordt~~ ragen, we ~~uitgaven~~
ook al uitgaven. Eindeley waren
we in ons tunneltje. Hier genoten
we van een schitterend schouw-
spel, het bombardement van de
stad Kassel. Het was een en
al vuur wat je zag. Ontel-
bare lichtkogels werden uit-
gegooid waarbij het eigenaardig
was, dat ~~een lichtkogel~~
meerdere lichtkogels aan een
bundel water, welke de een
na de ander ontbrandden.
Een Engelsch toestel ragen we
nog brandend naar beneden door-
ten. Het alarm duurde tot e. a.
twaalf uur twaalf. ~~De alarm~~
we hoorden het ^{alleen} ~~in~~ Kassel afblazen
bij ons was zeker de leiding meer
~~het~~ gestoord.
we zijn ook nog op de spoorlijst
geblommen na aftoep.
De klok was vannacht een paar
keer geset, zoodanig hebben
we toch niet veel van onze
nachtrust gemist.
Er was vandaag ook meer alarm
van e. a. 11.10 - 11.40, niets
gehoord in die tijd.

Ik ben om ¹⁶kwart over vier de stad
in gemeent. het viel mij betrekke
lyk mee voor dat je het ~~ver~~^{held}
branden. Henschel en Lekk^{er}
~~brande~~ is ook waan
getroffen en vele huizen daar
in de buurt. Verder ben ik
niet geweest. Er zijn enkele jon-
gens bij ons om te slapen want
hun lager is ook getroffen en
om hebben ze geen slaapplek,
heeft meer. Het hun eigendom
is ook weg. Toen de lagersfabriek
maakte ze de straat op, maar
wij hebben ze verhoort

~~Om 10 uur~~ ~~word er~~
heel in de ~~verte~~ meer geschoten
en in de ~~stad~~ was dat meer
vocalarm

Dondag 5 Oct
1943

Gisterenavond om 10 uur
werd er heel in de verte
meer geschoten en in de stad
was er ook meer vocalarm,
je hoort veel gevallen van
jongens die in de stad de
schuilkelder uitstruyd
~~omdat~~^{zijn} om dat ze ~~Christen~~
~~zijn~~^{waren} maar macht maar
wraak is wet.

Wensdag 6 Oct 1943

meer die randgemeente's om
 Kassel moeten worden getroffen
 zijn. Een Herberdag gaan we
 daar naar kijken, ze spreken
 zelfs van dorpen die bevoogd
 als belemmerend weg moeten
 zijn.

Zaterdag 9 Oct 1943

Kan Kiedervellmar gemeent. en
 randgemeente van Kassel, veel woningen
~~beschikt over~~ vernield

Zondag 10 Oct 1943

Kan Bettendorfer gemeent., groote
 vernielingen aan woningen

Dinsdag 12 Oct 1943

Een ~~aan~~ hulp gebrege in de
 ankerinikkeling. En iemand
 die soldaat is gemeent en ~~aan~~
 die zijn moeten ~~af~~ half afge-
 voren zijn in Pruisland!

Donderdag 21 Oct

1943

De laatste tijd veel alarm.
 Gisteren 2x vooralarm en twee
 maal alarm. Het alarm was
 's avonds. We nemen nu een
 deken ook mee als we naar de
 tunnel gaan, maar de laatste
 dagen is het nu vooral met
 geluk bij. Niets gehoord tijdens
 de platoon. (Dat zeer gewo-
 lyk, de rest volgt misschien ook
 nog)

Zaterdag 23 Oct. 1943

Gisteren Kassel is vrijwel van
 de aardbodem verdwenen
 Gisteravond om 8.20 kwam er
 alarm. Na dat we eenige ogenblikke
 in het tunnel bij gestaan hadden en
 al dachten dat we voor niets
 gekomen waren, kwam er een
 schreeuw in het nochtlicht. Even
 daarna brak de het bos. De
 brandende phosphor werd van alle
~~hanten tijdstip uitgezogen~~ met
 massa's tegelijd uitgezogen. Vlak
 bij ons in Oederamethen stonden
 balden meerdere huizen in brand.
 Een prachtig gezicht was dat,
 alle kleuren had het, rood, groen,
 blauw, wit, en schreeuwel waar,
 by het grootste vuurwerk maar
kindepel is
 Ook in Oberamethen kwam het
 phosphor naar beneden, ook een
 stroomwagen ~~of de~~ welke ongeveer
 50 meter afstand stond ~~was in~~
~~brand~~ ~~in~~ ~~de~~ ~~tunnel~~,
 (de tunnel stond vol met stroom-
 wagens, tot zelfs over daarbuiten)
 kreeg een brandbom, maar satte
 geen vlam en was een huis daar tegen
 over Ook de huizen boven onze tunnel
 begonnen een ogenblik te branden,
 maar sloofde weer spoedig. We
 waagden ons steeds naar buiten
 om van het schreeuwel, hoe be-
 angstigend het ook was, te genieten

gloemel dit natuurlyk org door
 was, want alleen voor de scherm
 van het afweer geschut is het al
 gewaarlyk. En ~~het~~ ~~de~~ ~~gewa~~
~~kanalen~~ ~~kanalen~~ ~~ruwe~~ ~~kanalen~~ dan
 meer het gegier van een boom, dan
 slaag heel het stelletje naar binnen,
 ook elkaar strakdend natuurlyk
 op taakt werd het mij toch te leuk en
 bleef ik maar binnen, vooral twee
 links en rechts ~~altes~~ ~~branden~~
 van de tunnel branden ontstonden
 ik zat er met sprokachtig hebben
 intzieren, want m'n hach had is
 nu gewaschen en hing ^{door de beweging} ~~was~~ ~~over~~
 m'ngesicht en dan nog met een
 saken om.

Ook hierin het dorp twee huizen
 afgebrand, ~~tyt~~ en waar Tommy
 woont dan op de hof was ^{ook} een
 brandbon gevallen, dat is heel
 achter ons.

Om half zes was ik nog in de stad
 geweest, want een geluk dat we niet
 naar de huizen zijn geweest.
~~Vannacht heeft~~ ~~de~~ ~~meest~~
~~ge~~ ~~de~~ ~~meest~~
~~hebben~~ ~~de~~ ~~meest~~
~~wacht~~ ~~de~~ ~~meest~~
~~ge~~ ~~de~~ ~~meest~~

Om 10.45 eindden van alom het,
 geen we had in de vorte boorden gaan,
 hier ging niets meer, wel hadden we
 in ons lager nog stroom.
 Tommy en ik hebben elkaar gefeliciteerd
 dat weder nog een goed of nijf gehoren

Tot zover de gebeurtenissen van
gisterenavond. Van nacht hebben
een paar jongens de wacht gehouden
voor eventuele gebeurtenissen.

Nu vandaag vonden we met drie
man naar Eisenach gaan, gisteren
hadden we al kaartje daarvoor
gehaald. We zouden twee dagen
weg blijven. Maar de treinen kwamen
niet ~~afgeladen~~ afgeladen val
met vruchtelingen en er werd ons
gezegd pliesnikovitch ten strengsten
verboden, dat we zijn onder meer
terug gegaan, hebben door we geen
vergunning hadden gekregen om te
reizen, waardoor de maats die ik
daarvoor had gedaan.

Op Middags zijn we de stad in
gegaan, ontdekkend zo als het
er daar uit ziet, alles kan gerust
zeggen de stad is voor ~~90%~~
90% vernield. Ik had niet veel
verwacht te zien, maar dat troef
mij. De typen lagen op het Konings-
plein nog op straat, een ~~stak~~
~~stak~~ ongeveer dertien stakken telde
ik. Ook ergens anders, maar nu nog
een stelletje liggen. Uitgebrande
trams zag ik staan. In sommige
straten kon je onmogelijk over het
gruis heen zien. We stredwaarden,
nu was alles ontberkebaan.

Die groote merentwaa en water
 in de Hollandsche steden, vooral
 ontrent de rivier. Die onrusten natuur,
 bij alles loopen, want trouw veel
 er niet meer. Er stond veel wind
 en je ogen zagen of er toe dicht
 van de stof. Toen we thuis kwamen
 was er geen licht, terwijl het er
s morgens van morgen nog wel
 was.

Vrijdag, 24 Oct
 1943

Hopelooze gisterenavond zo vonds
 licht. Een keer ~~stond~~ meenden we
 dat er in de verte nog geschoten werd
 en ~~er~~ teken een rooklicht, dat
 ons rijk maar naar ons binnelands
 gegaan; temeer dan het licht
 van walhelmahöhe ook niet brandde,
 dat is een teken dat er alarm is.
 Om eenige tijd in een tramwagen
 gereden te hebben, rijk we weer
 terug gegaan.

Vrijdag werd er ~~over~~
 door een I.C. man dat er alarm
 was. Wij weer naar onze kamers,
 al het jaar was het meer veilig
 of het Duits 's onmiddellijk ~~het~~
 vanaf de cantine met het vriend
 naar ~~de~~ ~~van~~ Wilhelms,
 hite gegaan. Daar is tenminste
 nog het een en ander heel

Tien rijt me naar Pretbent an den
 gezamen. Nog platter dan plat
 is het deen. Ook waar wij gewond
 hebben is het heelermaat weg.
 Op verschillende plaatsen werden
 er nog tijden mit de heelders gehaald
 en ady bruen ze bij berchys op de
 straat liggen. Allen kon gerust
 zeggen dat er nog hondebiden
 onder het gras zitten.

En jongen van ons, Bekmans,
 is ~~al geweest~~ dat op beder
 niet mit de stad terug gekoerd,
 ik hoorde vertellen dat hij al gevon,
 die is
 Allen hoorde in de stad
 springen.

Maandag 25 Oct 1943

Als het zoor deen gaat rijt me jamme
 kapot, gisterenavond men en
 heer alarm. We raken er gewoen op
 de wachten. Hoopeloos had men het
 nu in de tunnel, terwijl die tram,
 wagens ook een hoop plaats gebruiken,
 en het is nog gewaarlijkt ook. V

~~Vannacht steeds tekenen van
 Rindenberg te worden gehaalden
 is schrik dat men nu aldoor en
 roecht loopen van twee man, 200.
 lang die ~~van~~ nog veel kunnen
 ghem.~~

Bekmans is plotseling terug
 gekomen, die hadden ze naar een

23
kamerne gebracht omdat z'n vuyzen
niet in orde waren, hij heeft
het daar zeer goed gehad.

~~Waarom hebben we niet licht
gebregeen maar ook kon
ons niet worden dat de
reizen en de...~~

Waarom ons brengen we weer
plotseling licht, en ^{het} gericht
ging er op. Wel laten we
~~om...~~
is spakt nog een waakt luyke
van twee man, want inden
kon ons niet garandeeren dat
de reizen in orde waren.

Vershillend pamphletten het ik
gelenen die door de Engelsen
ontgemoepen zijn en waar in
het Duitsche ook aangeraden
wordt de strijd te staken, want
dat anders stad na stad ver-
niekt zal worden en dat Duitsch
land dat toch niet bij ~~aan~~ wetten is
dat afteverren. ~~Ik heb~~ een vader,
dag in de stad ook een gevonden

~~Vrijdag 27 Oct 1943~~
Donderdag 28 Oct 1943

Weer van adres veranderd, nu woon
we weer in de barakken met 40
man op een kamer. Er was kwam
vannorgen vroeg op de fabriek
zeggen dat we konvosten verhuizen.

Wij gingen nu vrij vroeg omdat
het 's avonds nu vroeg donker is,
~~maar het was nu niet dat de
afgave van de konvosten was
maar konvosten zijn nu niet
na vervoer gekomen. Wij~~

maar toen Meester J. H. van
Halderna gebeld, wist deze van
niets. Wij toen naar Halderna,
daar werd bevestigd dat we
konvosten verhuizen, omdat dat
moet nu 15.15 gebeuren.

Konvosten werden dat
in het donker werken, Tommy
~~het baksteijn~~ hijs was
nog en had een stekwagen bij
sich gebracht. Hopenbos ontbrag
in de barak, die moesten onze
slappe strozakken mee nemen
maar die van mij was intusschen
al gekukt. Het water werd om
6 uur afgestopd, omdat de leiding
nog niet in orde is van het kom-
mandement. Vannorgen was er al
in ons lager en anti gekomen, en
will met de kasten naar een, V

25 Vrijdag 29 Oct 1943

Op de planken geslagen
Vanmorgen geen licht en water.

Yommijs jongens gisterenavond
geen eten gehad omdat het op was.
Er zijn jongens geweest die in
de helde troepen slagen omdat
ze een keer hadden "blauw"
gemaakt.

Het laatste bombardement
had ik met verschrikking ge-
vonden, maar nu dat je
meer die ellende meemaakt, kom
je toch weer langzamerhand
op je oude gedachten terug van
~~het was een wonder, tot wonder~~
~~kan het zijn~~ "dat er maar in powder
gevoel"

Donderdag 20

Vrijdag uitrukken en de koffers,
maar de aanneming jongens want
ten natuurlijk blaas en een
bied men daarmee op

Ik stond my voor de tijd in het
waschlokaal te wassen toen Strohm
boven kwam, hij zei: "Blas hatte ich nicht
von Ihnen gedacht, ~~Daar~~ blijf het bij.
Het was de eerste maal dat
ik my boven wachte, ik deed het
altijd thuis, maar daar is amonemental
geen water.

Three strawnabben opgeschouwd
op Rindenhof nu behalve ik niet
meer op de planken te liggen.

Het laat was in drie stuks
 stuk man dat heeft een van de
 jongens gemerkt.

Er is veronderzocht dat in
 vervoerd niet op de openbare
 weg mochten komen en het
 weder order is het nu ook, het
 niet meer in Kassel komen en
 nu niet ook niet meer in
 Ober en Niederwamben, alleen
 nu van de fabriek naar huis

Maan je mag denken met
 de bergen in wandelen. Het
 zal misschien niet meer om
 het uitbreken van rijkten tegen
 te gaan, met al die spanningen
 in Kassel, allen vertelde al dat
 de schrikkelde onder de ~~de~~ ^{reinen}
 met een slammensmeep en het
 brand worden om zo de lyken
 te laten overbranden vernietigen.

at Saturday 30 Oct 1943

~~at~~ Meer enige Reinen
 vooralarm geweest.

Monday 31 Oct
 1943

Nam de Priemarktoren gewandeld
 met het
~~het~~ brandbommen in het bos
 terecht gekomen, ook enige strontje
 silberpapier gevonden welke door
 de Engelsen uitgeworpen zijn
 om de radioverbindingen tusschen
 de gevecht en de Duitsche jagers
 te storen.

Maandag 4 Kor

Eenige sterke lampen tree 1943
 genomen voor in onze kamers,
 dat geeft direct een heel ander
 gezicht.

Steeds, maar vandaag
 bijzonder, hoor je schone ont-
 ploffingen van de ruines die
 nu laten springen in Haasch.

vrij

Vrijdag 5 Kor

1943
 Voor maal luchtgevaar gewest
 vandaag en de twee laatste beeren
 werd het alarm. De eerste
 beer op de fabriek om 12.00
 over half twee tot over half drie.
 Al heel veel lui zijn over het hek geklommen,
 men en het bosch is gegaan. Ik
 had nog nog even, er gik anders in
 kon toen niet meer wegkomen.
 Toen die lui terug kwamen,
 werden zij opgewacht en moesten
 de hun lylabket afgeven. Om
 spoor over naar moesten ze
 in de groote cantine komen.
 Er werd in de verte gehakelen.
 De tweede beer dat het alarm
 werd was eveneens. Dat en
 ik zijn nog de kant van het bosch
 opgegaan, maar daar stonden
 al een stel lui die stelletje die
 terug gestoord waren door de
 soldaten van een rooklichtpost.

~~Een duurma... het~~
~~kluis... het~~
~~in... het~~ gehaalt
~~dan... het~~

en toen werden ze ^{nog} ~~nu~~ ~~nu~~
 gehaald door iemand van het
 Dager, ik denk een lazarfabriek
 of zo, dat kon ik niet zien in
 het donker. Kapelsteen helder
 zijn het ook hier onder de barakken,
 geen licht, geen banken, ~~een~~
 ongelijken vloer en daar moet je
 den menichien wel zien inrichten
 Vanmorgen heeft Gübels gesproken
 in de Stadhalle voor de
 leden van de partij. De vergelding
 kwam, was natuurlijk meer het
 oude liedje

Zaterdag 6 Oktober

1943

Wie kon die ~~in de~~ gisterenavond
 om kwart over vier in de cantine
 moesten komen omdat ze over het
 het gekloppen waren ^{gepluimd} ^{het alarm} hadden een
 spreukje gehad dat ze niet zoo
 laf moesten wenen. ~~Vandaag~~
~~hebben ze niet~~ geen straf

Het Geldstraf of zo hebben
 ze niet gehad

Hebben die vrouwen dat nog niet
 geleerd in Havel, dat je zelfs in
 een helder met veilig is

Vrijdag 12 Nov.

1943

Toon die al meermalen beweerd
had dat hij een muus in z'n
kussen had, lag vannomorgen ook
weer te strompen en te schuim op z'n
kussen. Op een woelde ik, die onder
hem lag, wat op m'n haar komen,
Op springend was ik nog met een
muus weg lopen. Even daarna, met
bedorpmaken, sprong er onder
mijn kussen ook een van daar.
We stroomen toch al sinds eenige
dagen muusvergift, maar dat
nuttel we nu met kracht voort,
setten, misschien dat het wat
helpt.

Ik heb al een bucken ~~best~~ bij gemaakt
en nu. zrakar we een kumpstogg,
van ~~gyp~~ ~~tot~~ ~~latip~~ ~~gyp~~
prespressen. Een strijktout is er
ook ~~in de vorm~~, ^{al} zoo maakt je
het je zoo geallijzenogentlyk.
En als Toontje van verlatf kom,
kocht, belag bij misschien
grote foto's mee die ik besteld
heb, als ne tenminste nog ge,
maakt handom worden
Met eten halen is het anders
nog hopeloo, ~~het~~

~~het geroemde heft. Alles is~~
~~meer een en al vordder en~~
~~dan moet je nog buiten in de~~
~~reg. van de meer wind.~~
 Van de rij moet je staan in
 meer en wind. En een
 dorodder doet het meer is.

Zondag 14 Oct. 1943

Voor de tweede maal brandwacht
 gehad van 1-8 uur. Op roef
 uit gemeest, een groote koffiepot
 en een kofje gefikt, ook een pakje
 verbandwatten uit de buchtber,
 schermingskelder. ~~Viel goed ge-~~
~~swart. Viel bleeding gebancken~~
 en tegelykertyd in de oven gedroogd.

Dinsdag 16 Oct. 1943

Het cantroen aardappelen in de
 cantine was vannmiddag 300
 gram, een schyntje was het hooi.
 Het zal mij barienres af de
 soep nu ook minder voldt.

Er wordt vertelt dat de Russen
 men de hule Oekraïne heftven,
 over d.

Vrijdag 19 Oct. 1943

Eergisterenavond hebben we
~~stree~~ vier brandwachten gehad
 en gisterenavond vier uur en
 vijf minuten, van tien over
 halfacht tot kwart voor
 twaalf. We hadden pas onze
 watsvep op, welke ditmaal
 niet brengeren slecht was.

Toen het alarm ging. Sta eerst
 nog een tijdje binnen gesloten te
 hebben, zijn we de helder in,
 gegaan. Er werd even daarna
 furoentlijk geschoten. Sta een tijdje
 ging het licht in de helder
 uit (☹) dat, heerlijk) Sta
 eenige tijd zijn weder weer
 uitgegaan. Toen op een gegeven
 moment kwam er een stroom
 overvloedigen, welke wel een
 meer langzaam beeld. Je komt
 er op afkemen dat die weer heel
 wat in de gaten gegooit hebben.
 Er werd nu niet opgeschoten,
 ze zaten misschien te hoogen
 ook toen zijn we nog even
 de helder ingewest. Om
 kwart voor twaalf kwam
 het rechte signaal. Je gaat
 hier langzaam maar
 zeker kapot, maar om zekere
 redenen kan ik toch niet ge-
 noegen op deze avond te schrijven.
 Zaterdag 20 Nov. 1943
 Gisterenavond 40 minuten alarm
 geweest, om tegen het alarm
 voor half acht. Gebukt was het
 gaar droog.

Zonday 27 Nov

1943

Vande 60 verhoefyangers nijn er
slechts een 16 teruggabeerd
Aub Towny, die seht nog wel
xor bang was om weg te
blyven, is niet teruggekomen

Maunday 28 Nov

1943

Er moet in Holland een organi-
satie nijn die de jongens mit Deutsch-
land binnen en geld geeft, noodat
ze in Holland onder kunnen draken

~~Weer een nacht~~ Dinsday 23 Nov

1943

Gisterenavond twee maal alarm
de eerste keer is het rustig geweest,
de tweede maal is er schietge-
geschied. (Weer dat, restbeelden)

Ik kreeg vanmorgen twee kisten
~~van een antiparty betrekking met~~
~~een afspraak~~

voor het wikkelen van een antiparty,
betreft nog niet ons blaas was

Donderday 25 Nov

1943

~~Wat er nachtgeschied~~
weert een nachty weer, nu ons
geen bombardement.

~~betreft de~~
~~betreft de~~
~~betreft de~~

~~betreft de~~
~~betreft de~~

~~betreft de~~
~~betreft de~~
~~betreft de~~

Ma dat we gisterenavond een
 kutje gebakt hadden, met aard,
 vijfmaal in vier, en tamenlijk
 gezeten hadden, want we hebben
 altijd menschevoks soep omdat
 we binnen van ~~en~~

~~bruggen~~ Fransoseke bruggen,
~~by~~ by werden we 's nachts
 wakker doordat het lekte,
 het regende dat het goot. ~~De~~

Tom en ik er zit en ons bed
 verzet, ~~maar door het wringen~~
~~waren de raderen van ons~~
~~bed open en . . . dit onder~~
~~de wandluisen.~~

Door dat alles nu gammel
 in elk avr zit, viel er door
 het schudden een kraes van een
 kast af. Leerveren brengen
 geluk, maar in dit geval toch
 niet, want door het wringen
 waren de raderen van ons bed
 open gezam en . . . dit onder
 de wandluisen. Natuurlijk.

Het was was Tommy weer
 de eerste die ze ontdekte, die
 ontdekt toch altijd dergelyke dingen.
 Het was ook erg warm in de
 kamer, de beddel stond gloeiend

glacierend vord³⁴ We hadden
getroef ik allemaal beelyjn
van de tenaamtheid.

~~(Staat de...)~~ (Katte dr.)
Gisterenavond heb ik een
groot spiegel geschildert met een
badkroon en in onze kamer
opgehangen.

Ik heb de laatste dagen veel
privaat karnetijde voor
andere lui, hetgeen natuurlijk
het noodige brood oplevert.
Ook brengen bleken ik van
den Dichtcher voor wien we
een paar weken terug een motor
hadden gewikkeld, en ook met
aardappelen en appelen en een
brood. De volgende week kun
men we nog meer aardappelen
halen. Ook heeft hij nog een motor
om te wikkelen. We hebben
wanneer aardig nivi van het spinnen.

Zaterdag 27 Nov. 1943

Gisterenavond weer twee maal
alarm geweest. Er is ~~is~~ naar
gevoerd is tamenlijk naar
gevoerd.

Veel fleschjes Rivol gekocht voor
de betrijding van de wandeluren.

Zondag 28 Nov. 1943

Na de perk met Tommy nog een
de stad in geweest, met het

ruines hebben ³⁵ te laten springen,
mer dat het nu nog uitkier is
als eerd.

V Ik had brandwacht van 7-8
uur, maar ik ben gewoon naar
huis gegaan na dat ik mij
gemeld had. Om ongeveer 5 uur
ben ik meer naar de fabriek ge-
gaan, want ~~ik had niet meer~~
~~of dat was als een alarm want~~
toenel donker ben ik weer
alarm verwachten en als
ze je dan misser, ~~en dan~~
zal je wel een zware straf
krijgen, het staat gelijk
met sabotage.

~~W~~ Dinsdag 30 October ~~1943~~ ^{Woensdag 31 Nov} 1943
~~1943~~
Esteren
avond bij Krätzer geweest
om een motor te wreken.

Hij zei ook dat Henk zich meer
moet wassen.

~~1943~~
~~1943~~

Een privaatcentertje voor de
2^e maatschap.

Leids eenige dagen moeten de
aanstanders in Hal II eten.

Hijelous dat schelden en schreuen,
vooral tegen de Italiaansen.

bruyssgeroengenen. Die werden
niet gestuurd. Sommige hielden
niet nu ongeveer 10 min,
niet. Tegenover de de in
de cabine zijn van het te in dan
niet te mogen 10 minuten
in de rij staan.

Vrijdag 3 Dec. 1943

~~Gisterenavond was ik bij~~

~~Ybatten, twee twee~~
~~te in de maan~~

Gisterenavond terugst ik bij

Ybatten was in er twee maal
alarm geweest. Die twee maal
zijn we in de bedden geweest, er
werd haastig geroepen. Het
duurde van twaalf voor acht
tot elf voor half elf.

Die laatste etensborden worden
in het twee met meer aangekomen
en ik moest daarmee naar de
grote cabine. Daar heeft
niet meer in de rij te staan, maar
stunt alles al opgehoort. Die borden
komen ze dan onderhouden opheffen.

Vannacht alarm gehad van half
vier tot ik denk zes uur. Het
te werd er eveneens geroepen.

Zaterdag 4 Dec.
1943

~~De Puffstand B is erg~~
~~belemmerd vernield door een~~
~~ontploffing welke daar vanmorgen~~
~~gewest is. Voornamelijk stand~~

Gisterenavond in de ~~g.~~ Tommy
 ik was hem ~~opener~~ als dat ik hem
 ooit gezien heb, toen g... w...
 Zondag 5 Dec. 1943

De Puffstand B is erg belemmerd vernield door een
 ontploffing welke daar vanmorgen
 geweest is. Voornamelijk stand
 20 waar Jans standfichter was
 is erg vernield. Gelukkig ligt
 Jans in de rijkentorak, anders
 was hij er misseker ook geweest
 en dan was hij er niet levend
 vanstaan gekomen. Eenige dooden
 zijn er nog.

Vanavond hebben we een
 paar pannetuchen gemaakt
 gebakken ter eere van H. K.
 zaterdagavond. Woensdag 8 Dec. 1943

Gisterenavond weer een ~~grote~~ belevenis
 gehad ~~op de wandelingen~~. We zijn namelijk
 op de wandelingen jacht geweest
 Toen Tommy ~~schon~~ bed was
 die boven prijs slaapt naar bed
 was gaan ontdekte hij natuurs

lyk meewandluizen en nu in
zoo'n mate dat we het bed er
uit gegooid hebben en een ander
by Tolman gehaald hebben die de
trouwtly nog een haat stam.

Toen hebben we de muren een
de kachelruimte want by het bed
was het een de kachelruimte die
ook het ergste afgevoeten met
water en liot. We kachelen eerst
de spuit te gien anders en toen
peruk met water en liot.

~~Een zaterdag door was alles als
we ^{terug} ~~wij~~ ~~van~~ ~~de~~ ~~zondag~~~~

Een Zaterdagmiddag Aven we
alles, als Thimmy hemmerste niet
behoeft te werken, want die is in
dergelijke dingen ook altijd erg actief

Donderdag Dec 1993

Is het ~~zaterdag~~ eergsternavond een ~~zaterdag~~
avond geweest met die wandluizen,
gisteravond was het nog een
baartje erger. ~~Wij twee~~ Ik
kyam thuis en dan ontdekke
ik dat met het ~~verre~~ bed er
uit gehaald en het oude er weer
in gezet had. Ik nam de lagen,
fiches. O a rei by ook my moethe,
zonder nijn toestemming niets
veranderen. Het ene ~~was~~ hadde
het andere uit. Ook rei dat

~~zwoyn dat~~, alle Luiten in
 Holland würde froh sein, wenn
 sie noch ~~ein~~ ~~so~~ ~~in~~ ~~der~~ ~~fest~~
 mit Wannen hatten. ~~Hij~~
~~Ik weer terug~~ ~~Ik weer terug~~
 Ook zei hij dat hij 's morgens
 gekoken had en niets in dat bed
 had gevonden. ✓

Ik weer terug. In avon kwam
 gekomen zij ik de heeten van
 mit het bed tegende in een geloven.
 Ik weer terug ~~to~~ ~~ge~~ om te vragen
 of hij dan niet kon komen kijken.
 Hij zelf was er niet, maar met een
 onderlag Führer die dan erin.
 Igt beloufden om acht ~~uur~~ ~~van~~
 naar die andere ~~was~~ ~~was~~ ~~gekomen~~
 met hem te komen kijken.

(Terug, ~~sterke~~, ~~negatie~~)
 Katmunt was er om half negen
 nog niets geweest. (~~sterke~~)

✓ Juwelijk hield Engel hem
 met op en de lagers Führer legde
 hem meten de taak met lui.
 Alzo meten hij mij komen
 zei Engel.

~~Juwelijk hield Engel hem~~
~~met op en de lagers Führer legde~~
~~hem meten de taak met lui.~~
~~Alzo meten hij mij komen~~
~~zei Engel.~~

Al 'n nummer werd opgeschreven
 en ik zou er met meer dan horen,
 omme kwam van een sigaretten
 brengen omdat die dat bed er uit

geret hadden.

~~Alles was hem afgesproken dat~~
~~hij ma nae~~

~~Joan van Tommy en Kees~~

Alles was hem afgesproken dat hij mee van gheen naar Engel.

Joan zijn Tommy en Kees

meer nam de bagagefabriek gezamen, en hij zou niet komen. Even

daarna kwamen twee Hollandsche barakkenwachters, die ontvinder,

daad constateerden dat er luiers waren. ~~Er is te vinden niet~~

~~voor een klein bed van goud~~
~~en een klein bed van goud~~

stak Tommy en ik ~~in~~ morgen (dus vandag) voor een

nieuw bed van goud (stetgen in natuurlijk met weg)

thuis nu kon het in ons met Tommy en ik konden in

stube 1 slapen, daar waren nog een paar bedden vrij. Dat hebben

we niet gedaan, want er waren bij ons ook nog twee bedden vrij.

Vannogte zijn van Loon en ik naar Engelt gemeest. Als ik

moet naar wachten in het wacht, kamertje zei van Loon en hij

ging hem binnen. Als een kort te proupe kwam Engel

er mit en ging weg. Hij heeft

mij met erg aan, maar het niet.
Toen kwam van hem er uit
en zei dat het nu in orde was,
hetgeen helemaal mijn bedoeling
niet was. Ik had hem ook
nog willen spreken en had het
wollen hebben over die helectie,
ging van de Lagerföreten.

Ik zal nu nog maar even
afmaken, ik denk dat ze het
hele geval willen sussen, maar
niet zin het ik daar niet in.

Ook was tegen Tommy en Heis
gezegd dat we geen sigaretten
zouden krijgen ~~voor nu~~.

~~Ik zal~~ omdat ik de bru,
laal was geweest, dus een
heel andere reden als dat hij mij
had gegeven. En waarom de
kele stakke straffen?

Vrijdag 30 Dec.
1943

Toen we thuis kwamen ~~toen~~
was er nog geen nieuw bed,
maar even daarna ging Mark met
ons mee en konden we zelf een
nieuw bed halen. Het alder
moesten we met wandelwies en
al tussen de nieuwe bedden in
zetten.

Zaterdag 19 Dec 1943

De slaapkamer en bedden heel
nuar afgespoten met water
met liob. Een heel werk was
dat.

Zondag 20 Dec 1943
vrijmorgen

Tommy vond toch weer een
lus op de muur.

Maandag 21 Dec 1943

Vannorgen vond dat een
wandlus in z'n deken.

Vannidlag met tydenshet
eten kwam er alarm. ~~Er~~
~~hijten~~ ~~het~~ ~~was~~ ~~het~~ ~~meer~~

Er zijn er die geen eten hebben
gehad. ze moesten de kant ver-
laten en hadden hun honneijt
al afgegeven. Stadshand
kegen ze natuurlijk geen meen.

Woensdag 23 Dec

Natuurlijk was het mer Tommy ¹⁹⁴³
die gisterenavond en vannogt een
wandlus op de muur vond.

Donderdag 24 Dec 1943

Vandaag een kerstbrunforbreking
gemaakt van 15 lampjes. Ik word
nog gongart door Preder, maar hij
zei niet veel. ~~of~~ ~~was~~ ~~het~~
tegen eten halen. kwam er alarm
het ongencer anderhalf uur geduurd

Ik maak toch ^{al} veel voor de stube en
~~pijpe t. d. g. dat is een lang stuk~~
~~wanneer we iets kunnen~~

wanneer we wat nodig hebben
pik ik het mee naar de fabriek.

Vrijdag 17 Dec. 1943

Meester Grobbon heeft tegen
iemand gezegd „als we die Hol,
lander niet hadden, konden we
de zaak wel sluiten.

Zaterdag 18 Dec 1943

Vannacht tamelijk bevroerd geweest
en vannorgen was om half twaalf
geen werken. Toen ik op bed lag
kwam nog een controleur
vragen of ik niet moest werken
ik heb toen gezegd dat ik aan een
huuswerkje tot 5 uur van
morgen gewerkt heb en tot 1 uur
na vyftien uur vanmiddag
is er gewerkt op de fabriek en
morgen moet er ook gewerkt worden
om de feestdagen vroegsins in
te halen.

Zondag 19 Dec 1943

Gisteravond ook weer niets goed
geen, Vannorgen ging het, maar
op de fabriek heb ik toch eerst een
paar assenrentje ingenomen.

~~Het is anders met geen Zond~~

Pravich is meer bij ons in de
vrijdag 20 Dec 1943

ankerwikkelaar komen werken,
 Eerst zou Hekke bij ons komen
~~maar~~ maar Brausek is hem na,
 temerlijk voor geweest met zijn
 velerige tong. ~~dat gaff~~
~~Ik~~ Ik te Strohm ontdekte
 die remmagneet welke ik voor
 iemand wikkelt tegen brood.
 Toen ik zei dat ik niet wist van
 welke taal dat was, liet hij het
 wegmeyen bij het oude tyer. Ik
 die Brausekachtana. Toen ik terug
 kwam vroeg Strohm waar ik voor
 ineens weder toe ging of bijtuch
 misschien aan mij behoorde
 Toen moest die Brausek het weer
 terughalen en bij Strohm op een
 reder brengen. Ik mocht hem niet
 maken ook Strohm en wanneer
 die man kwam aan wie het
 apparaat behoort, moest ik
 hem naar naar Strohm sturen.

Dinsdag 21 Dec 1943

Brausek al herrie met en van die
 meisjes.

Leihand ging aan Strohm vragen
 of ik een anker bij voor hem mocht
 wikkelen en dat ik daar brood
 voor bereig en nu mocht ik dat
 ineens wel. Gisteren zal hij natu-
 lyk krank geweest zijn omdat ik zei
 niet te weten aan wie het behoorde
 terwijl het van mij

45

mij was en hij dat heusch met in
de gaten had.

Woensdag 22 Dec 1943

De man van wie de electro-
magneet behoort is bij Strohm
gewest. ~~Er is een~~ Strohm kaln
verbuysen, Strohm wif dat het
na ~~de~~ Kerstons wel gewik,
held kon worden.

Vrijdag 24 Dec 1943

De Kerstboomen waren uit,
verkocht, twee hebben de jongens
er eenje in het bosch gepikt.
Tot kwart voor een gewerk
vanavond hebben we punne,
broeken gebakken.

1^e Kerstdag

25 Dec 1943

Het 2^e kerstfeest hier in Duitsch-
land. Een byelasse middag
in de slattenbergeantenne
zijn er uit gelopen. Het was
voor de Franschen en Hollanden
te komen, dat kan toch nooit
wat zijn.

Weer gebakken vanavond, nu
was Tommy het bakkerje er
ook bij.

2^e Kerstdag 1943.

26 Dec

De kerk is met ~~met~~ deze
dagen niet veel aangemeest. Er
waren niet eens misdien avonds
bij, ik denk dat die alle gewa,
leend zijn. Van dan ging

46

het was, het was een Frans
H. Als, opgedragen door die Fransch,
man welke in het een werkt.
Hier waren ook twee Franse
midnaars bij.

Wat is ook weer mee naar de
berd gemeest en wil elke Ten,
dag naar die Franse Als.

En de clattenbergcantine
shabba we ~~van de film~~
~~van de film~~ de

Film, Damals "genien
met Sarah Reander. Een
mooie film, ik had hem
al eens genien, maar een
kapellose installatie.

Tommy heeft vannacht
bij ons geslagen, maar ik
gebruik niet dat hij veel
geslagen heeft.

Wien aardige foto's gemaakt
van onze versierde stube.

Dinsdag 20 Dec 1943
Vannacht heeft Tommy weer drie
huizen gebangen ^{in de} ~~in de~~ ^{woonkamer} ~~in de~~ ^{woonkamer} ~~in de~~ ^{woonkamer}
Woensdag 29 Dec 1943

Gisteravond met erwin
gesproken tegen de wandhuizen.

Eveneens vond ik een klein
op de muur welke tamelijk samen
hij verast was. In ons heb vonden
we ook weer een paar, het is immer
aan de muren de waar achter de

kachtel staat. Barak 44 moest
 gisteravond ineens vertrekken
 en werd bij onze barak onder-
 veld. Wij hebben Town Bijn
 en nu bij, dus de plaats van
 dat andere Townji ~~is~~ die nu
 steeds in Holland is, is nu hier!
 Het schelde niet veel of we
 hadden Peereboom de ~~struiken~~
 sponing erby gebreger, maar dat
 hebben we gelukkig afkennet
 pederen.

Wendendag 30 Dec 1943

Gisteravond een paar uur
 lichte alarm geweest. Een huis in
 m'n net gebonden.

Zaterdag 1 Jan 1944

Vannacht tot half drie opgebleven,
 Het was vrolijker als verleden jaar
 gedurende de jaarswisseling, waar
 schijnt omdat de eerste ~~belasting~~
 belastingen er niet waren en bovendien
 het dmoet je hier wel te lang om
 nog veel plezier te maken
~~Wat~~ We hebben weer veel pannet,
 broden gebakken.

ook hebben we vannidstag
 sneeuwballen gegooid. Tommy
 kreeg nog bouy met en ~~Flower~~
 die had een steen in z'n
 ongemuntal georan. Tommy heel
 flink van ried af en gaf die

48
ander nog een blap in x'ingericht

Zondag 2 Jan 1944.

Vannacht heb ik op de fabriek
brandwacht gehad vanaf gisteren
avond vier uur tot vanmorgen
zeven uur. Veel vooralarm en
lichtgevaar geweest, maar
alleen met het alarm om 8.0.
4 uur werden we uit bed gehaald.
Een drie kwartier rustig
alarm geweest.

Gisteravond werd ik gevraagd
door de fabrieksprolitter toen
ik mij in de dunnisafdeling
faalde. Daar is het alwater
altijd warm. Het ~~lijp~~ ~~lijp~~
af. Hij woopde alleen om
een beetje.

Het zijn samenlijt genellig dagen
gewest zo orolder elkaar.

Tommy Brettschneider heeft
twee maekten bij ons gestapen
die heeft ook voor aldat met
genoyd waar wij pannetochten
van gebakken hebben.

Zondag 9 Jan. 1944.

Vannacht om ongeveer twaalf uur
twee meed ik wakker doordat
de jongens weinig wandluinen
doekten. Het was een goede ~~aan~~
~~met~~ overval van wandluinen.

we ze hebben in ~~...~~ met
~~20 stuks~~ 20 stuks gewangen,
grote dikkers, Alleen ons
meuni waartegen Tommy en
ik tegen was helemaal ruiver,
ik heb nog een foto gemaakt
dat ze best wapen die best
te zoeken!

~~Vannavond was er veel te~~
~~veinig eten, onze skamer~~
~~heeft ook mis gehad.~~

Vannavond was er veel te
veinig eten, onze skamer
heeft ook mis gehad.

Wednesday 10 Jan 1944

Iemand reems en brief mee
nam Halland, dan fuft in 'n afbeeld
op hem verzanddag ^{15 Jan} fuft nog een
brief van mij!

Thursday 11 Jan 1944

Vannorgen gedurende het licht,
alvorn kwam er in de helder een
Prut naast mij ritten schijnwin
ik de linnen op z'n jas zag loopen
Ik weg natuurelijk.

Friday 12 Jan 1944

Tom Boeyn, die bij ons op de stabe
heft, werd vanniddeleg gemeld dat
zijn vrouw bij de velding stond
hij schrok erg.

Vrijdag 14 Jan. 1944

Toon is vannacht niet thuis geweest

Zaterdag 15 Jan 1944

~~Toon is vannacht bij~~

W'in Alreda is jernig

Toon is gisterenavond in de de stube geweest met a'm vrouw. Een heel aardig sneeje. ~~De lucht alom is~~

~~van ons bij ons blijven slapen, bij Toon in bed, je nu wilt hier ook even alles mee~~

~~Daar dat de vrikke is~~

Omdat ze bang was doordat er nachtlichten schijnen en er pos lucht, alom geweest was is ze maar bij ons blijven slapen, ~~bij Toon in bed met Toon bij Toon in bed.~~

Ik kreeg op 500 gram brood aan binnel ~~en een middelste voor~~ bruinbrood, 2 witte broden van ieder 500 gram.

Zondag 16 Jan 1944

Gisterenavond was een Hollandsche avond geweest in de cantine hier op Stattenberg, was ook weer erg mooi. ^{magflap} Tommy Pretschneider is bij ons ~~bij ons blijven slapen, toe hebben~~

~~by in de stube met a'm vrouw~~
~~(Puhina, lid) bij bij dij geslapen~~

Eenige barakken zijn onthuisd met zwafel. De jongens moegen er vannacht niet in en moesten in een andere barak op de grond slapen. Delf zijn er ook onthuisd op de fabriek. Een praegetroude inwisch, hing die beter moet zijn als destijds in Kassel.

Maandag 17 Jan. 1944

Uind, lang tijd deed ik vandaag een vaard vanmorgen meer klemmen dat komt natuurlijk door het voortrits van de onthuising die ons ook nog wel te wachten zal staan. Bij jongens die in een andere barak op de grond moesten slapen hebben het erg koud gehad, het was toevallig weer wel kouder vannacht. En ook is er totaal geen licht. Als ik maar enigszins de kans krijg ga ik met naar die onthuising toe.

~~Dinsdag 18 Jan. 1944~~

Woensdag 19 Jan. 1944

Tommy het bakkerij kwam vandaag bij ons en die vertelde dat hij nadat hij van de Faber, slay op ⁺ Landdag bij ons had gestygen. Leet vol met halsje van. Hij dacht dat het van de wandkinder kwam, maar dan had ik er foto's van had van molten hebben, want

ik het naast 52 hij leeft naast
mij in het zelfde bed gelegen, en
Abrendin hebben me gelijk ons bed
nagekeken, maar daar was niets
te zien. Ik sprak die Russchin
die bij Tommy in de bakkerij
werkt en die sprak eenige Holland-
sche woorden en vroeg ~~of~~ ^{van Tommy geleerd}
of dat erg slechte woorden waren.
hij zei ze altijd als hij kwam
was. Het waren natuurlijk je
reinke vloeken en verven,
schingen aan het adres van Duits-
land.

dat was meer ontzettend,
doordat Tommy hem zat te
varen.

Zaterdag 22 Jan 1944

Gisteren avond hoorden we dat
onze barak Zondag en Zondag
nacht ontz. gezakt wordt. Wij
maakt en Zondag ontbuisd
worden, maar daar ga ik na,
tenzij niet naar toe. Voor
een Zondagnacht nacht heb ik
brandwacht gevraagd, dan kan
ik tenminste op de fabriek
slapen. Voor dat en dien kon

ik dat niet krijgen omdat ze
 niet uit onze flat zijn, maar
 de leidster van de brandwacht
 zei dat ze maar moesten pro-
 beeren mee te komen, en zonder
 tacht met bedden over zijn.
 Voor dat het ik nog een brandwacht over
 vannacht weer lang alarm
 geweest met samen bij
 schieten. In die dervan
 zijn nog bommen gevallen,
 maar heugen van een afge-
 schoten vliegtuig.

Zondag 23 Jan 1944

Tommy kwam thuis uit de nacht,
 dienst met gelykterkie, hij moet
 naar het ziekenhuis. Wij moesten
 naar bank mis omdat die gecast
 werd en zijn taen naar Stavon,
 huy gegaan. Daar naar de kerk
 geweest. Na afloop zijn we maar
 weer met de trein van twaalf
 uur terug gegaan want het was
 erg lastig schen. Wij moesten ont-
 luid worden, maar van onze
 kamer zijn de meeste niet gegaan.

Maandag 24 Jan 1944

Kees, dat en ik hebben op de fabriek
 geolopen. Toen we onze handtekening
 moesten zetten, zetten kees, omdat hij
 het zo genoemd oek moest hebben
 zijn naam achter de mijne. Omdat er
 iemand toevallig stond toe te kijken

Wij hebben vier dekens gehad. Geluk,
kij is er geen alarm geweest, wel een
keer buchtgeraar.

We hadden vanmorgen geen zin
om te gaan werken en zijn toen
thuis gebleven. We zijn naar
Wilhelmshöhe geweest. Onderweg
was alarm, met ^{een} schietpartij te
zeker in de buurt van de
barakken waren. Nog een schit,
derijf en een Christusbeeldje gebracht
door onze kamer, ook een stelling
aanrechtshoeken.

Dinsdag 25 Jan

~~We zijn een koffer ^{aan} ~~van~~ ¹⁹⁴⁴ ~~aan~~
koken ~~die met~~ ~~dat~~ ~~toevan~~ ~~tervan~~,
alwaar hij door m'n vader getracht
was.~~

Eindelijk kwam de langverwachte
te koffer aan. We zijn heen aan
het station werden halve, maar
wat sloeg dat ding mij tegen.
Een oud gijelapt opperaat, ik
heb hem meteen aan Kees
overgedaan. ~~En~~ ~~van~~ ~~dat~~ ~~de~~
deden in Op het Wirtschafte
amt brengen me een set van een
van houtskoven met beweegbare
kolen. Dat zijn werkeijpawrdig
schouwen.

Wensdag 26 Jun 1944

Weer naar Kumburg
 gemeest. Kregen in Kumburg
 geen retortbaarsje omdat het
 verboden is zonder vergunning
 naar Kassel te gaan. Maar de
 burgemeester gemeest en zonder
 moeite een ~~retort~~^{benijs} gekregen.
 Yngels mitbrood op ons binnen,
 Yles jikterney een stuk brood.
 Waar ik eerst bang
 vooral omdat we niet wisten
 gaan werken.

Het was weer slecht weer en
 daarom zijn we maar weer
 met de trein van twaalf
 uur naar huis gegaan.

Donderdag 27 Jun 1944

Weer gaan werken. Stroben
 vroeg alleen of ik meer beter was.

Zaterdag 29 Jun 1944

Gisterenmorgen kwam Stroben
 met een haarmotor, welke voor
 Zondagmorgen klaar moest zijn
 ik moest maar zien hoe. Toevallig
 parken sproelen welke ik nog
 had liggen in die motor en was
 ik gisterenavond om half zeven
 al hooi en breed klaar. Toen
 gaan eten, om acht uur terug

en de motor gelakt. Dan een
 had genomen en in hal twee
 nog een been gegeven. Toen
 in hal een kwam en alarm.
 Ik heb toen de brandwacht
 geholpen. Van o.a. 30 uur tot
 40.40 alarm. Toen heb ik bij
 de brandwacht gestopt en
 vanmorgen om zeven uur naar
 huis gegaan. Altho' weet niet
 beter of ik had ~~aan~~ ^{vanmorgen}
 die motor gewerkt
 Vanmorgen naar Tommy
 geweest in het ziekenhuis. Ik
 kreeg hem niet te zien, maar
 het ging wel met hem kreeg ik
 ten antwoord.

Zondag 30 Jan 1944

Ik met Keis naar Tommy
 geweest, hij mocht nu voor
 het raam komen.

Zaterdag 5 Febr. 1944

Wegens de drakte in de ambtswaard
 moesten ^{wij} opzender van de ingenieur
 langer werken en Zaterdag's middags
 of Zondag's een dag van de dag
 werken. Toen ik die order mis
 tekenen van als dat ik hem
 gelezen had, ~~was~~ Hier ging Gless
 erg tekeer en van zelfs met een

hamer op m'n kop slaan. Hij
 van naar Engel kwam zie hij
 ging de deur uit, maar kwam
 even daarna van terug en ging
 naar Meester Strahn. Tegen
 Tegen Strahn gaf ik als reden op
 dat ik hi voor dat ik naar
 Duitschland ging een contract
 getekend had voor een 55 wijk
 werk met en nu niet zonder
 voorgaande kennisgeving of
 overlegging met onze ~~toch~~ ver,
 trouwenman iets anders was
 taken. Strahn zei dat het
 alleen voor de ~~erste~~ de een
 paar weken was, tot de eerste
 draakte voorbij was.

Zondag 6 Febr. 1944.

Gisterenavond een Franse avond,
 welke om erg tegenwiel. Termining
 naar bij ons geologen, in Teer de
 bed (een slag)

Er was gisteren order gegeven dat
 we voortvoren het kamp niet
 ontmoeten ^{voor twaalf uur} en om teet voor in de
 cantine moeten zijn voor een
 bespreking. Natuurlijk bleef
 alles liggen vanavond

de lagersfabriek schelde, wijze
 Kamer sloeg hij echter faarvel,
 hij over. Eten daarna kwamen
 de jongens al even terug met
 de cantine, er was alleen
 gezegd dat we het faarvel van
 alles goed schoon moeten maken,
 want dat er van de week hoog
 beziek kwam. En daar hadden
 we nu nog in dubbel over gemaakt,
 ik sprak gisteren avond nog en
 lagersfabriek aan, aan wie ik ver,
 zeld dat ik deze middag brand,
 wacht had, en hoe ik dan dan
 de kerk moest. Ohj zei toen
 onze soldaten dan het front
 kunnen ook niet naar de kerk
 gaan. Ik ben inderdaad niet
 naar de kerk gegaan, maar
 dat kwam omdat ik niet
 goed was. Wel vanmiddag
 brandwaakt gemaakt en
meten g bezicht gewerkt.

Maandag 7 Febr. 1944.

~~Risette ging van was vervoer~~
~~en had niet op nu~~
 Risette had gezien dat ik gisteren
 avond om zeven uur naar huis
 was gegaan, maar om twee door
 een ander had laten stempelen.

Hij was mij melden bij de politie,
 waarom het lijk nog goed af.
 Werkelijk door het lijk van een moord
 gebruyen, want hij had ook gezegd
 dat ik verleden week uitspraak
 draad van het meergaans hart
 gehaald voor privaat gebruik.

Maandag 74 Febr 1944

Kees en ik zijn vanavond naar
 Tommy genceed, ~~by de~~
~~gang komen en de hebben mij~~
~~ten gesproken we mochten op~~
 de gang met hem spreken

~~Hess is bij de de~~
~~aan te komen~~

Hess meijert er de laatste
 dagen, niet tegen mij, maar tegen
 de anderen hier, vooral tegen die
 meisjes. Tegen mij is hij meer
 proeflijf. Donderdag 7 Febr 1944.

Gisteren zijn er twee Sochechise
 meisjes bij ons in de antenutkela,
 mij gebroren en bij ~~Prisette~~ en
 vandaag ~~een~~ bij Prisette een.
 Er zijn zeker veel van die ~~Sochechise~~
 meisjes en jongens aangekomen,
 Knayse en flinde meisjes zijn
 het, die ook goed in de ~~bleeding~~
 zitten.

~~maand~~ Die twee bij ons spreken geen
woord Duitsch. Vrijdag 28 Febr
1944

Ik heb Meester Strahn vertelt
van het eten - dat het gisteren
avond met bijzonder slechts
was, terwijl gureyd was dat
wij yaronds het middageten
krygen. De Duitschers hebben
gisterenmiddag goede
wittchensoep gehad, maar
bij ons was het gisterenavond
slechts byna water. ~~Hij~~
~~met~~ Strahn gaf er al
veel antwoord op, hij kon er
per slot ook niets aan doen
Nu vanavond krygen
we aardappelen met ~~soep~~
kool, niet zoo als de miffen
vanmiddag, alleen was
de saus al lang zoo vet niet
er er was slecht te kort.
~~De~~ Maar hebben we nu niet
een bonnetje van gehad, maar
dat zal ook wel twee voor de
schijf geweest zijn.

Zaterdag 19 Febr
1944

En de banker geweest die
~~mech...~~ het onder het
 heel fabrieksterrein graaft
 ongeveer twee meter breed en
 hoog. Men mag er met
 lichtbakken nog niet in,
 want hij is nog niet klaar.

Zondag 20 Febr 1944

M'n zuster Marie is vandaag jarig.
 Verleden jaar om deze tijd was
 ik thuis.

We krijgen vanaf heden Zondags
 avonds geen eten meer. Het brood
 hetwelk we anders Zaterdagavond
 krijgen we nu Zondags'smorgens.
 Dus kom je Zaterdagavond
 thuis, dan heb je alleen maar
 soep, en enkel je dan 's
 de maaltijd in dan heb je
 de hele nacht niet te eten. Het
 slechter wordt het, maar het zal
 niet niet lang meer duren.

Vannacht weer veel alarm geweest
 sinds langer tijd, ook van d'v
 nog een keer en ik had toen al
 brandwacht bij de fabriek gedurende
 het alarm. Er werd af en toe geschoten,
 dat ik was blij toen het veilig signaal
 weer ging.

Maandag 21 Febr. 1944

De sirene bleef met het vooralarm
geven doordruiven. Pranch heeft
toen een brand losgetrokken
Het eten vanavond was weer
niet slechter als dat wat drie maanden
vanmiddag hebben gehad.

Donderdag 22 Febr. 1944

Tommy uit het ziekenhuis gekomen
Bijna twee uur in de kelder
gezet, de Hollanders hebben
duur rang ten beste gegeven.

~~Tommy uit het ziekenhuis gekomen~~
Vrijdag 25 Febr. 1944

Tommy heeft veel moeite gedaan
om de tien dagen naar die hij
krijgt in Holland te mogen door
brengen, maar het gelukt hem
~~niet~~ niet. Hij was van mening
dat meer niet erg in orde

~~Hij ligt en ligt in de ziekenkamer~~
Zaterdag 27 Febr. 1944

Gisterenavond
kwamen nog twee Tsjechooske
studenten met een banjé bij ons
op visite geweest. Zij liggen
op Rindenhof

Donderdag
Woensdag 1 maart 1944

Eindelijk kreeg ik de lang verwachte
foto's van mijn gestuurd, ze kwamen
uit Amsterdam, dus om 'n vader is
ze zeker uit Rotterdam ~~gevoerd~~ ^{gevoerd} halen
of Toonje heeft ze naar mijn hand
gestuurd. Erg schitterend ^{waren} die
grote foto's van 20 x 24 cm.

Ook meer ~~van~~ ^{van} andere dingen in
het pakke? o. a. een overhand, sokken
en een onderbroekje

Zaterdag 4 maart 1944

~~Vrijdag~~ ~~tho~~ ~~tho~~ ~~in~~ ~~het~~ ~~voornamelijk~~
Zaterdag's en Zondags ook werken.
Morgen mag ik echter nog thuis
blijven van Heeren.

Zondag 5 maart 1944.

Een wandeltocht gemaakt de bergen
in met Tommy Brettschneider en
Prins. De sneeuw lag daar
nog erg hoog, op sommige
plaatsen slachten ze tot je
knieën mee. Veel foto's gemaakt.
Een eigenaardig geval meegemaakt,
van een soldaat die in de sneeuw
van het graven was ~~met~~ ~~en~~
toen hard wegliep. Wij ~~zouden~~
daarna nog gekeken wat het
was, maar konden niets vinden.
We moesten van die soldaat
verdommen zoeken de boeren, maar
dat hebben we maar niet gevonden.

Zondag 6 maart 1944.

Er werd op den fabriek gasalarm
gegeven toen de vliegmaschinen
de fabriek al gepasseerd waren.
Ik telde ~~er~~ ^{er} 22, ~~er~~ ^{er} ~~andere~~ had
~~er~~ ^{er} 37 ~~er~~ ^{er} geteld.

~~Wensdag 8 Maart~~
Dinsdag 7 Maart

Een twitgesprek gehad met
Rausch over de ~~best~~ positie
van de Australiërs in Duitsch-
land. Ook ~~ook~~, met als bij de
andere Duitschers, kwam de
waan aard te voorschijn.
De Velenen moeten wegens
de internationale verband
meer gespannen zijn. Ook werd
verhield dat Keeland onder
water gezet is en Amster-
dam tot open stad is verklaard

Woensdag 8 Maart

Hoorde vertellen dat Amsterdams
engistenen gebombarderd is,
nog meer als stijgen, maar
het is ^{nu} slechts een gerucht!

Zondag 12 Maart

Zitbenedavond was er weer een
Hollandsche avond in de
Mattenbergcafé. Het ging
met, maar niet toch tegen.
Tommy heeft ~~nu~~ weer
bij mij gelopen (bynamie).
~~_____~~ (leerlyk) ~~_____~~
~~_____~~

Ik begon pas om elf uur
te werken vanmorgen, maar
daar het eten op was, ben
ik al weer om 2.25 naar
huis gegaan.

~~Maandag 12 februari~~

~~Ik heb het~~

1944

Vanavond een stude foto
gemaakt ~~van~~ bij een paar
Fransen, alwaar ook die
Fransche geestelike fig. ~~en~~
We hebben afgeproken dat
ik een zondag een foto van
hem maak in de kerk.

Maandag 13 februari

1944

Ik heb Groten van dat eten
verteld van gisteren, maar hij
kan er natuurlijk ook niet
veel van doen zegt hij. Wel
als hij er nog geweest was gisteren,
middag, had hij absoluut
~~een~~ gemaakt dat ik eten
had gebreken

Zondag 19 februari

1944

Gisterenavond weer alarm geweest
waarbij het alarm weer wel te
laet gegeven werd.

Er ~~was~~ ^{meer} ~~licht~~ ~~in~~ ~~alle~~ ~~kleuren~~
 uitgevoerd in alle kleuren.
 waarom wy meer dachten
 dat het ~~phosphor~~ was, doch
~~het~~ ~~was~~ ~~anderhand~~
 hoorde

Het was een gedrangde belden
 in met je kaffen ~~Tommy~~
 en ik was meer terug gegaan
 en hebben een paar Lasser
 volgevoerd met los goed van
 ons hetwelk we niet terugkregen
 niet in de kaffen hadden,

Vooral omdat er al gezocht
 werd en er meer phosphor
 gevonden werd.

Alles want je zal altijd zien
 als je er niet op rekent, hermen
 ze.

~~Tommy~~ ~~die~~ ~~met~~ ~~helpen~~ ^{V2}

Ik hoorde van morgen nu
 tellen dat datgene wat wy
 voor phosphor aanwaken
 in werktuigheid geen phosphor
 maar ~~to~~ ~~zijn~~ lichtgeels ^{zijn}
 Ik kan het haast niet geloven
 tenmeer daar het rook in alle
 kleuren

naar beneden kwam, en je
 uitkijkt nog met de kachel
 ziet die stel blijven hangen.

V2 Ik dacht werkelijk dat wij
 en de fabriek er van aan
 konden gaan, maar het was
 tenminste gaan afgelopen.

~~Frankfurt~~ ~~Frankfurt~~ ~~Frankfurt~~
 Frankfurt am Main
 Frankfurt geweest.

Ma het alarm was het licht
 ook nog stuk, nu vanavond
 brandde het weer.

Dondag 21 Maart
 1944

Ik heb een jampotje vet met
 saep van gisterenavond mee
 genomen naar het werk en
 daar aan verschillende kleint-
 schers laten zien, ook aan
 Breder. Ze spreken er alle
 maar schande van dat ons zoo
 iets te eten wordt gegeven.

Er zijn twee mannen ^{uit Thüringen} van over
 de Duitse jaar bij ons komen
 werken. Ze moeten dat ~~werk~~
~~werk~~

⁶⁸
~~ik een hte~~ een beetje
aanleeren en dan opnieuw
regelmatig ik weer terug
naar Thüringen

Donderdag 23 Maart
1944

Gisterenavond alarm geweest
Met eenige zingers o.o.
Tommy Bretschneider
naar een uitgraving
geweest in die buurt achter
Mattenberg. Ze riden wel veilig
goed, maar houd en
ongemakkelijk

Vandaag ook weer alarm,
maar voor het alarm
ging telde ik al ongeveer
22 Engelse vliegtuigen
boven Kassel.

Het

~~Dinsdag 24 Maart~~

1944
Vrijdag 25 Maart

1944

Gisterenavond laat nog alarm
geweest, ~~ik heb~~ ~~in~~ ~~de~~ ~~buurt~~ ~~van~~ ~~de~~ ~~uitgraving~~
~~naar~~ ~~de~~ ~~uitgraving~~ ~~van~~ ~~de~~ ~~uitgraving~~
een pakket ~~van~~ ~~de~~ ~~uitgraving~~
~~stroom~~ van o.o. en nu
dat kwart voor een vrouw
geschoten in die tijd Toen het

~~begin~~ alarm te begon klingen
 in lichtkogels bij ons in de
 buurt. Tusschen het alarmgeven
 en dat ze begonnen te schieten
 was er ^{maar} meer erg weinig tijd,
 Toen het alarm begon ~~gaf~~
 ik net papieren in om een
 pakket naar huis te sturen,
 waarvan ik ook vier fietsen
 gestopt heb. Hopentlijk komt
 het goed over.

De jongens hebben gisteren een
 gedeelte van de stube geschilderd
 met de verf die ik had mee
 gebracht, maar ~~is~~ die
 verf is nog veel te donker.
 Vanmorgen ^{ben} ik een ~~aanje~~
~~ontgeper~~ blijven inslapen
 om half negen kwam ik op
 den fuzeik. Weer chverla
~~gepreest~~ ^{gepreest} vanclauw

Zondag 26 februari 1944
 Gisteravond ~~den~~ Franschen
 avond, het waasok weer niet
 veel aan was. ~~Lien~~
~~ontgeper~~ had geneldig veel
~~suces~~ & Heen Lien had
 geneldig veel suces, die
 had ook weer eens

op. Tommy heeft weer bij
 mij gelopen ~~voor de~~
 (verlangen vervuld, ~~heer~~
 lyk) Ik had brandwacht
 maar het nadat ik afge-
 stemmeld had weer niet
 gegeven. Vanavond heeft
 Piet weer mij afgestemmeld.
 De Stad is gewel met
 Tommy Preitschneider en nog
 een paar jongens, aardig
 wat thuis gekomen.

Maandag 27 maart
 1944

Strohm vroeg ~~om~~ waarom
 ik gisteren niet gewerkt had.
 Toen ik hem mijn kaart
 liet zien ten teken dat
 ik wel gewerkt had ~~was~~
 het althans afgestemmeld
 had) was het in orde.
 Een tijdje later vroeg hij
 echter of ik slechts die vier
 spellen gedaan had die
 op tafel lagen. Ik moest
 mij schamen zei hij. Er zijn
 weer twee Duitse meisjes
 bij gekomen, ik geloof ook met
 Hooringen.

77 Vrijdag 7 April 1944.

Vanaf verleden week Donderdag tot van morgen heb ik niet gewerkt. Ik had mij als zeek laten melden. Wel was ik af en toe bang dat ik gebreker Strohm het door zou geven dat ik niet werkte, maar dat heeft hij gelukkig niet gedaan. Huiden die vandaag niet het een en ander vredeghad voor onze stube o.w. vers, dan ~~had ik nog niet gaan werken~~. Onze stube is bijna klaar, het geen met tijd werd ook, maar het is dan ook de moeite waard. Wel werd er nog af en toe door sommige jongens gekanteld dat het nog lang duurde, ~~dat we~~ vooral ook als er een beetje sprek bij kwam. Voor het schilderen van onze skamer hadden we eerst verlofgevraagd van den Lagerfabriker, die erg aardig was en zei dat hij bij was dat wij niets wilden doen. Van hem hebben we nog een pak met wikkelt gehad, daar hebben we echter ook door gedaan. ~~Het meeste is echter al over, want we~~ ~~stroom~~ de meeste werk waar we mee geschilderd hebben is al over, alwaar

12
Piet van Aken steeds voor
zorgt.

Zondag 9 April
1944
Op Goeden Vrijdagen gisteren
was er veel alarm geweest,
die overvrees hebben vooral
we altijd al bewenen hebben
ook een eerbied voor dergelijke
feestdagen.

Vannmiddag hebben we
gewandeld, Tommy Prettschne,
die was er niet bij, maar van
vannavond is hij gekomen en
blijft bij ons slapen. We
moeten veel horen over onze
statie die we voor mani heb-
ben gemaakt, dat we van
~~reken met vanden d'ys~~
~~met~~ of we al extra signa-
letten daarvoor hebben gehad
enz.

Maandag 10 April
1944
Vannacht bijna niet geslapen,
Tommy lag steeds maar te
draaien en het was nog al
~~en~~ tamelijk warm ook.

Dinsdag 11 April
1944
Gisteravond nog wat gewandeld
met elkaar in de omgeving. Veel

jongelieden van alle nationaliteits,
 teit op de weg, dat zal van
 den zomer keulenaar niet
 wat worden. Hees gaat ~~ook~~
 ook af en toe wandelen met
 en Trehechin Vandang
 zijn die twee meisjes uit
 Thüringen, die eenige tijd
 weg geweest zijn weer terug
 gekomen en nu brachten nog
 twee nieuwe meisjes ^{ook}
~~aan~~. Nu werken er al 70
 meisjes hier in de ankerwikke-
 lary.

Woensdag 12 April
 1944

Gisteren en vandaag veel alarm,
 vooral gisteren. ~~Fker, Piter,~~
 Ther Staats, Piet v. Othen en ik
 hebben in een kleine discussie
 motief gezeten die vlak bij
 het hek stond, we hadden het
 plan ~~er~~ over het hek te
 klimmen als het erg wordt,
 als het dan ook in dat niet te
 laat is. En de bunker moet
 het verdedigbaar beaamd
 zijn. Vanavond om ongeveer
 zes uur kwam de Ober-Lagerführer
 onze stube berichtigen. Hij vroeg
 ook v a nog avic of die foto's gemaakt
 had

74. ¹⁹⁴⁴ Donderdag 7 April

Ik heb meester Krahm
gevraagd of ik niet twee
avonden per week tot half
tien kon overdueren door
Zondags thuis blijven. Maar
dat mocht hij niet doen zie hij
maar hij kon nog enig werk
naar Hassel laten sturen en
als wij dan maakten dat de
~~kast~~ motoren welke
haast hadden klaar kwamen,
dan zou hij het wel met mij
kunnen worden.

Friday 16 April
1944

Tommy Pretschneider was
gisteren tot garage, hetgeen
hij gisterenavond bij ons gevierd
heeft. Hij wou hebben dat ik
het hem om zeven uur kwam
halen. Toen ik dan bij hem kwam
kwam vertelde hij dat hij naar
zijn vrouw geschreeven had dat
ze om zeven uur moest blinken,
dan zou hij dat met mij doen.
Hij had ook een beetje frans,
maar de onveiligheid was
waar dat de drinker ~~we~~
~~ging zijn~~ Bij hem thuis

kon hij dat niet doen want
 hij wou niet hebben dat ze
 dat wisten en in de barak
 ook niet want dan waren
 alle jongens erbij en vooral
 had hij niet. We zijn toen
 nog langs Lindenthal gegaan
 maar daar zaten ook heel
 menschen. Toen zijn we over
 het land naar de barakken
 gegaan en op een stil plekje
 hebben we

~~de~~ flesch leeg gedronken.
~~Voor en~~ ~~na~~ ~~de~~ ~~Prins~~
 had voor koch gekocht en
 Tommy voor echte kaffie
 boeren. Vanmocht heeft hij
 weer bij mij gestapen.

~~van~~ ~~de~~ ~~Prins~~ (Was weer in orde)
 Het Pui Pui natuurtje weer
 hervingehad, nu over het beer het
 welk ik bewaard had voor Tommy's
 z'n verjaardag.

Vanmorgen heb ik gewerkt, wel
 had ik ik vanmiddag nog
 brandwaakt, maar ik dven
 na dat ik mij om een uur
 gemeld ~~had~~ ~~hebben~~ ~~meer~~ ~~weg~~
 gaan, maar dat bekte mij
 pas om drie uur want

Meester Freitag die vandaag
brandwachtleider was stond
bij de zitting en Baus was
ook nog met me V

Ma heb ik ook wel gemaakt
van 72 uur de pauze tijden
meegerekend, ~~en heb ik dan~~
heij je extra bloed beter
worden sigaretten.

V Ik was eeter eetter bij
tuen het veravond zeven uur
was en er nog geen alarm
was geweest, want weylooper
~~met de brandwacht~~ gedurende
een brandwacht wordt
beschouwd als sabotage

Vandaag 47 April

Die Katharinger ¹⁹⁴⁴ vertelde
mij dat Meester Freitag met
gisterenmiddag met een jaar
maal naar mij gevraagd
had.

Dinsdag 28 April

Ik ben vandaag meer begonnen met niet te werken en het Heren laten zeggen dat ik ziek was. Eerst ben ik naar de kerk gegaan, maar was al afgetrokken (~~geloopen~~) de kapelaan kwam vragen of ik nog wilde bidden en aannemen. Toegebicht! Bij de handarts had ik pech, hij kon het sacht pas Vrijdag aannemen en dan is het misschien volgende week Dinsdag blauw. Had ik nu maar de vorige week Vrijdag gegaan, want de afzwaai was, dan was het misschien nu al blauw geweest.

Woensdag 19 April

~~Am. c. a. 10 uur vanmorgen kwam er alarm~~ ble Olenpelt fabriek zwaar gebombard, deed

Am. c. a. 10 uur vanmorgen kwam er alarm. Omdat we nog en tijd binten hadden ge, staan degen werd er geschoten en kwam een formatie van een stuk of zeven vliegtuigen aanvlagen

We dachten eerst dat ze voorbij
 zouden gaan, maar ze kwamen
 af in de richting van de fabriek.
 Toevallig deden een van de
 jongens niet om en riep "Zij
 daar ons aan komen." Daar
 kwamen nog eenige ^{zweermen} ~~zweermen~~
 aanvlagen. Tegelijkertijd ging
 het loos. We vlogen over de
 helder in. Maar ik had geen
 vuur want ik ~~had geen~~
 geen haffers alles had ik me
 boven laten staan. Toch
 het enigszins mogelijk was
 ben ik m'n haffers geen
 halen en van de andere jongens
 ook alle mogelijk kleding
 heb ik ⁱⁿ ~~in~~ ^{de} ~~de ^{helder} ~~helder~~ ^{ingegrepen}
 gebraekt. Alles was weer gaam
 achter de rug, misschien ~~had~~
 had het nog geen kwartier
 geduurd. Twee barakken
 stonden in brand en nog
 geen twintig meter achter
 onze barak ~~was~~ ~~afgebrand~~
~~afgebrand~~ was ~~phosphoor~~
 of benzine terecht gekomen,
 ik had natuurlijk onder de
 hand enkele~~

foto's gemaakt. ~~We gingen~~
 Tommy Prestschneider kwam
 toen lank, hij had hard ge-
 lopen om te kijken hoe wij
 het maakten. Een fijne kruit
 is dat ook, hij zette van
 het harde lopen en vloeg me
 bijna om m'n hals! We
 zijn toen de kruit achter de
~~fabriek~~ barakken gegaan
 en hebben zo de fabriek in oogen-
 schouw genomen. Een vlammen
 ze ~~alles wat~~ ~~Allen die thuis~~
~~op Hattenberg~~ waren moesten
 nu naar de fabriek om te
 helpen. We zijn toen de ~~toegang~~
 kant van de Pruzenberg ^{plaats} gegaan
 Ik heb nog ~~enkele~~ van de
~~aan een~~ ~~zoeklicht~~ ~~stelling~~ een
 blindganger gemeld. Volgens
 de jongens is er wel kruit
 op de fabriek. De kelder van
 een afgebrande barak was
 nog schone intact. Er werd
 verteld dat we naar de
 fabriek moesten om te helpen,
 want ~~dat er een~~ ~~er was~~
 de bunker was voor 50% ingesloten
 ik geloofde het al meten niet.
 Het dorp was al verteld dat er veel
 doodden waren.

Wel is een heel klein gedachte in
gestort, maar niet noemenswaard,
het was natuurlijk in hoofdzake
een smoezi om ~~naar de fabriek~~
zi naar de fabriek te trekken.

Verskillende jongens zijn het
eén en ander kwijt hebben op
den fabriek verbrand is

Donderdag 20 April
1944

Staten ik zijn niet gelan werken,
maar de bergen ingaan. Opnieuw
nu waar schillen, wij toen hard
loopen naar dat steenen knijp
op de Bannenberg, waar we pas
van daar kwamen. Ik stond
te kijken als een stoommachine
zou me daar aankwamen. Ik sta
ik in twijfel of ik nu morgen nog
m'n tanden zal laten replaneren of
niet. Dat steent tot dinsdag heeft
de tandarts gezegd, maar stel je
voor dat er in die tijd nog wat
gebeurt, dan heb ik m'n tanden
kwijt.

Vrijdag 21 April
1944

Vanmiddag weer op het veld gesta-
ren, dekken meegenomen. Nu
vanavond toen we nog een strauff
om gingen kwam ik opeens getroffen
tegen ik dacht dat ik door de grond
wink "O zee, ik meende dat je
zich was," maar hij liep te achteren
tijd door. Het zal mij benutten
wat dat over is

we hebben vanavond door een
 nachtkijker gezien, het was ~~er~~
 nog wel niet helemaal donker,
 maar het schemerde toch al
 aardig. Een schitterend inschijn-
 ment is dat, de fabriek zag je
 helder voor je, wel niet zoo
 helder als by den dag, maar
 toch duidelijk en klaar, althut
 het bloot oog zag je de fabriek
 haast niet meer. Die soldaat
 herkende mij nog van van de
 wech en voldey waar of die
 blindganger dan heeft geleden,
 dus we hebben zeker niets gewon-
 den. Dan is het zeker natuur-
 lyk iets anders geweest.

Vanavond nog lange tijd
 alarm geweest, terwijl het
 nog bleef woe. Hal hoorde zag
 je zwermen vliegtuigen, maar
 wat of dat geweest is, weet ik
 niet. Twee Engelske jagers
 zaten nog heel laag achter een
 Duitsch toestel aan, welke de
 vlucht nam of afgeschoten was.
 dat kon ik zekern niet gewone
 worden, daarom ging alles te
 snel.

Zaterdag 23 April
 1944

Vannorgen werd er door de
 luyerführer een razzia gedaan

want allen moeten werken. Allen
 strecten de bergen in en de lagen,
 fietsen en achter aan met een
 hond. Hij zag zijn hond op hem
 af, maar de hond ging gewoon
 spellet bij hem liggen. Dat en
 ik zijn de andere kant opgegeven en
 met een omweg zijn we naar de
 kerk gegaan. Vannmiddag een
 mahdeling gemaakt naar
 Elgershausen. Vanavond brengen
 we meer te eten, namelijk goede
 erwten soep zelfs, omdat de vor-
 lung gewerkt moet worden.

Ik ga morgen ook maar weer
 werken. ~~Dit is de laatste~~

~~De~~ De Lagerführer kwam
 vanavond ook nog in onze
 kamer. Eerst schakken we wel
 een beetje in verband met het
 vele werkverruim, maar hij
 kwam slechts kijken. Hij vond de
 kamer schitterend en kon geen
 er meer sigaretten zijn (want we
 hebben in het lager al drie à vier
 weken geen sigaretten gehad) krijgen
 we extra sigaretten.

Maandag 24 April
 1944.
 Ik ben weggaam werken. Eerst
 de fabriek is overzichouw genomen

Veel schade, maar toch ook nog
 veel gespaard. Overvonden erg
 getroffen of vrijwel geheel ver-
 nieth had 2-3-4-13 Stal 7
 is er nog wel het beste van af
 gekomen, met veel gaten in het
 dak waar scherven door gekomen
 zijn. Ook een groot gat in mijn
 stoel, dus een geluk dat ik
 er niet op zat. Het bosch is
 doorpluigt van bonttrekkers
 de meesten meten 7/8 kaart
 afteekenen, want de stempel
 plakken zijn stuk of liggen niet.
 Ik bereik meten al 5 sigarettes,
 Fraystrijg ik niet, want dat
 was voor diegenen die gisteren
 gemerkt hebben.

Voor had 1 ook een groote
 bonttrekker geweest, die nu
 al meer dichtgemantel is.

Vanavond e. a. 5 uur kwam
 er ~~een~~ voorvaluum, er werd
 even geschoten en my kwam de
 fabriek uit. Naar huis gegaan,
 mij gewasohen en om half zenu
 weer terug gegaan en my afgemeld.

Van die Francken en de
 Dinsdag 25 April
 1944

geestelijken waar ik foto's van
gemaakt heb. drie tafeltjes
chocola gebracht, een heel
waarde in deze tijd.

Woensdag 26 April
1944

Vannorgen hebben we ongeveer
drie uur in de bunker gezeten
de lading wel, werd zelfs op
het laatste als beter doordat men
in het midden een gat vrij hield
waar de frische lucht langs kon
trekken. Op andere gedeelten in de
bunker smolt het echter erg
benaamd geweest zijn. De
aanwiltelary en electro,
afdeling worden altemeer,
schijnlyk ook verplaatst naar een
andere stad. Toch staan de ene
kant vind ik het wel fijn want
~~het kan toch hand met stekker
wordt at hand, maar~~
misschien komen we weer in
een mooie omgeving en ben je
tenminste uit Hasselt weg, maar
aan de andere kant moet je van
vel jongens afscheid nemen want
je lange tijd de geestelijken vrienden
mee bent geweest.
De schouwmatery van Henschel

is verbrand, niet door het
bombardement, en er zijn yoo
paar schoenen verbrand. Het zal
mij benümen of mijn schoenen
dan ook bij zijn of dat ze col
meer in het magazijn terug
wonen. Drie paar had ik ten
reparatie gegeven.

Donderdag 27 April
1944

Weer veel alarm vanocht. 1944
Hink, die nieuwe Hollander welke
sinds enige dagen ^{by ons} in de ontwerik,
kelary werkte, moet maar
hal 14 van 14 toe om daar
te werken en hij zal daar wel
blijven ook. Het was niet zoo
gezellig een Hollander er bij, nu
zit het meer alleen tussen die
muffen en andere nationaliteiten
in.

Vrijdag 28 April
1944

Rausch heeft aan Herken toe
stemming gevraagd die wicketel,
voorzichting die ik zelf uitgevon,
den het niet te laten maken, maar
ik zal dat toch niet te voor
komen, daarvoor heb ik niet
gewerkt. ~~...~~

~~...~~ Dan
kan men er toch minstens een
verbeteringsvoorstel van inleveren
detracht een primum opdivert

maar dat is natuurlijk ook mijn
 deel niet, ~~aan~~ ~~het~~ ~~als~~ ~~het~~
~~is~~ ~~het~~ ~~het~~ ~~gemerkt~~
 in de hoop er ~~patent~~ ~~te~~
~~kan~~ ~~worden~~ ~~ge~~ ~~maakt~~ ~~in~~
 in Holland te patent op te kunnen
 aanvragen.

Zaterdag ^{de} 29 April

Ik heb met Rausch gesproken 1944
 en hem gezegd dat voor dat die
 ontwikkeloverrichting nageemaakt
 wordt (Krijn won'er al aante,
 ginnen) ik eerst met Strahn
 zal praten daarover zal praten,
 dan ~~kan~~ ~~er~~ ~~aan~~ ~~wordt~~ ~~het~~
 misschien naar de ingenieur
 stougegenoten misschien laat
 Strahn het helemaal wel
 rusten, het voorstel ging niet
 eens van Strahn uit, maar
 van Rausch.

Van het je reest op een premed
 al lay ik die aan m'n laars als
 Starlanders dat tenminste ook
 krijgen

Om e. a. half elf van morgen
 kwam er al aan. Dan is het
 ineens een geholen gebuis, alles
 haast niet naar de banken af
 probeert ~~en~~ ~~is~~ ~~door~~ ~~het~~ ~~de~~

87

er mit te gaan. Ik heb dat
ook nog geprobeerd, maar het
gelukte niet, alles was afgevat.
Toen de bunkers ingegaan. ~~Van~~
~~het begin~~ Ik kwam vrij ~~stijf~~
~~te niet~~ ver te staan. In
het begin ging het nogal met
de lucht, maar al vrij gauw
werd het benaamd. Om o. a.
12.10. Was het haast niet
meer van mit te houden, alles
stond te hijgen als een stoom-
machine. ~~Wat gingen de~~
lui werden er mit gedragen of
proberden naar voren te
gaan in de hooft ~~ruimte~~ meer
lucht te kunnen krijgen. Steds
werd er getreurd ~~in de hooft~~
vrij houden en op de bunkers zitten
dan kan de frische lucht beter
doortrekken, maar het was
tegen doornansooren gezegd,
een redereen van blijven staan in
de hooft besere lucht te kunnen
krijgen. ~~Ik heb het niet~~
~~geproe~~ Het werden steds meer
lui die proberden er mit te
gaan, vooral van diegenen die
nog verder stonden als wij

~~dat wordt op~~ Het werd op het
 laatt een hule strot die ons
 passeerden en ik sloot mij er
 op het laatt bij aan. Een eind
 hadden we getroyen toen ~~we~~
~~bestant ons tegen~~ we door
 de ~~smittingen over~~ orde
 hem akens werden tegen gehouden
 etken als zi niet goed was mocht
 zi er mit. Op die gel aontgang
 het eekter een heijer beken met
 de f lucht. Maar door dat
 de stroom menichen van achte
 ren af steeds naar aan bluf
 houden stonden we door ook
 al gauw op elkaar gesproken
 werd het daer ~~ook om~~ om te
 stikken. Stan het bevel "op de
 herten" werd over voldaan, maar
 langamerhand ging alles loch
 ween staan in de loy en mit te
 kunnen komen. ~~Op het laatt werd~~
~~het~~ ~~Er went nu steeds een~~
~~achterwaarts getroyen~~ ~~Ik~~
 vreedde mit voor een parnik, stel
 dat man voor in een gang van
 ongenen 2 meter breed en hoog en
 dat diep 20 meter onder de grond,
 volgepakt met menschen. ~~En het~~
~~liet de~~ ~~benut~~ ~~de~~
 menschen loch al haast

89

Ik vermoedde wel dat we niet
al te ~~ver~~ meer van de wijking
af waren, want ik meende op ~~afstede~~
enkele hoefden het daglicht te
zien spiegelen. Indedaad bleek
naderhand dat we tamenlyk
dicht bij de geboorte stonden waan
de grond langzaam ~~af~~
began te steigen. Eindelijk
~~bleef men een~~ beslootende bewa-
kers die de stroom menschen
toch haast niet meer tegen
honderden honden, ~~alle~~ alles
meer te laten sijten. Even
daarne zag ik daglicht en
kon kon ik, zij het ook met
barstende hoopzinnig ween volop
licht halen, al bleef ik ~~lijgen~~
~~als of ik~~ eerst nog lijgen
als of ik daardome was.
Alom er was nog steeds alom,
~~er was~~ men hoorde ze ook
vliegen. Toen het nog even dreigen,
den werd hen ik nog een moment
in de kelder van de vermetels hal
13 geweest. Even daarna ~~was er~~
~~was er~~ ~~was er~~ werd ~~er~~
half veilig gegeven. ~~Alom~~ In
de richting van hal een loopend
~~tegen~~ werd er ~~er~~ ~~er~~ ~~er~~
geschoten en nu zag ik kans het
hek over te gaan en ben

nuur huns geguen en ten daer
witten geblessen. Er is vry
verschillende malen geschoten.
Het vry signaal.

Vannomd meer en Hull
winnel gemest in de Matten;
bergentens Het begon al met
lichtgewaar, maer en mocht
stoch nog duorgespeeld worden.
Sta aflap enigt fote's
wan de spelende gemest.

Zondag 30 April 1944

Vandaag moest er de heele
dag gepreid worden omdat het
morgen voo die snoffen feert is.
Dan is het 7 allei, de dag van de
arbeid en behoift er niet gemest
te worden. ~~De~~
allei willen hemeren dat ze
van de beschoring werken,
's Zondays werken en 'selluandays
vry. Et het allen en privaat
werky gedum hetger meer brood
oplenst.

Maandag 2 allei 1944

Stiel gemest. Het Tommy
Tammor momental gelyk en
druer. Het hem
fun v. Lucy beriebt in het Denidag 2 allei
Strahn vry 1944
die wikkelsverrichting

aan de hand was. Ik zie toen
 dat ik hem dan eerst nog
 over wilde spreken. Maar ik
 wist nog geen met hoe ik
 daarover moest beginnen.
 Toen heeft Rauret hem eenige
 min de toestand mitgelien en
 zie dat het mijn meening was
 dat er een verbetering voor-
 stel van ingediend kon worden.
 Straaten vond dat dadelijk geest
 en zie dat ik al veel erden
 had moeten spreken, maar
 dat was mi'ch doet nooit
 gemeed

Geert is de eerste van onze
 kamer die ons verlaten heeft,
 hij is naar Hirschveld
 overgeplaatst

Woensdag 30 Mei
 1944

Vannacht vonden Tommy en ik
~~er~~ twee wandkussen, een
 op de muur en een in bed.
 Vimmorgen zag ik er meer een
 linnen. De linnen zijn op die plaatsen
 die we al eens met creolen schoon
 gemaakt hebben. Nu vanavond
 hebben we alles meer eens goed
 schoongemaakt. Op een
~~Dein is de tweede linnen~~
~~men~~ hock van mijn bed, aan
 het hoofdeinde zaten in een spleet
 wel er 5 stuks.

92 Donderdag 4 Mei 1944

Liem is de tweede van onze
kornen die ons verlaten heeft, hij
is naar een plaats voorbij Weenen,
~~de rivier met de rivier~~
maar ~~als hij op~~ ~~voor's staatsfabriek~~
~~komt te worden, dat is inder leek~~
Hij moet 22 uur ~~spit~~ ~~en~~ reizen,
~~als de fabriek~~ Van m'n kleding
kan ik hebben ze, waarschijnlijk van
nacht, m'n slot afgehaald en
~~en~~ 15 sigaretten gepikt
Nog een geluk dat ze m'n overhand
en schuimen ~~en~~ een overal hebben
later hangen. Ook een doos met
navigatie hebben ze laten staan.
V 2 paar kousen.

Vannorgen een uur uitarm
gemeent. Theo en ik zagen
geen kans het hek uit te
kornen en zijn toen door een
rijpvoortje hetwelk toevallig
opentend is uit gegaan. Sader
hand maekten we over het
hek klimmen want die poort
was meer gesloten, maar we
weten meteen de weg voor een
volgende keer. Vrijdag 5 Mei
Gisterenavond met ~~stat~~ 1944
stat naar een paar menschen
gemeent waar ik my brood van
breug voor een stofvinger

die ik had gerypend ~~aan~~
~~het~~ ~~aan~~ ~~aan~~ ~~aan~~ ~~aan~~
 aan ~~aan~~ ~~aan~~ ~~aan~~ ~~aan~~
 kommen 1,7 kg binnbrood
 0,5 kg witbrood en 200 gram
 geestwurst en nog een atstoffe
 De stofwijze is echter meer door-
 gelager, want ze hadden hem op
 de verkeerde spanning aangeboten.
 Het is als bij ik hem meengemaakt
 het zal dat wel weer wat geven.

Zaterdag 6 december 1944

Strakken zie van morgen dat
 we onder elkaar maar moesten
 intmaken waar we heen wilden
 We zijn met vier antermikkelaars
 en ieder een een beetje mee,
 brygen en dan konden we
 hieren tussen Waldeck
 Kiegentrain, Hirschfeld
 en nog een plantje.
 Maar voorlopig zullen we
 nog wel hier blijven ~~aan~~
~~aan~~

Zondag 7 december 1944

Gisteren ~~middag~~ en vandaag niet behoeven
 te werken, Het was wel niet gezegd.
 maar zoveel werk hebben we
 niet meer, dus blijven we maar
 thuis Wel had ik vanmiddag
 brandwaacht, maar ik ben
 nadat ik mij gemeld had,

weggegaan, vandaan er toch al
weer luchtgeniar was. Vanavond
naar een H. Mis geweest, welke
opgedragen werd door een Howen-
sche gleselike. De Howensche meis-
jes en jongens zongen weer prima.
Dan wordt het je soms wel een
beetje te vol als je zo iets hoort,
vooral als je dan weet dat ze bij
je thuis vandaag allemaal bij
elkaar zijn omdat je Vikler
juni is.

Donnerdag 22 oktober 1944

Vanmorgen verscheidende malen
voor alarm geweest

Donnerdag 22 oktober 1944

Van een ~~Frans jake~~ een Franschen
een zelfontzetter gebouwd voor mijn
foto's het welk het nodige ik
er een extra veertje bij gemaakt
had, schitterend werkt

Gisterenavond had ik van hem
en van mijn kamergenoot enkele
foto's gemaakt, met een film
~~van hem~~ welke
ze zelf bij hun hadden.

~~Wat en ik~~ Wat en ik zijn
al een paar keer bij een paar
afweertse menschen geweest
waar ik een stofruiter en
zo voor gemaakt heb

en die goed met etens
~~brood en andere levens~~
 broodbonnen en andere etens
 waren betalen. Hier moet ik
 tot vriend houden.

Vrijdag 12 Mei 1944
 Het wordt steeds romantischer,
 sta het alarm geven zijn ~~we~~
~~en auto~~ Theo en ik op een
 auto geklommen. Toen we
 langs de wach gingen zijn we
 plots op onze bruidgamen liggen.
 Een waachtsman vroeg nog aan
 de chauffeur of er geen andere
 lui in waren. Voorbij het
 hek zijn we er snel gesprongen
 en naar Slattenberg gegaan.
 Sta het veilig signaal gingen
 we terug door de poort, ~~toen~~
 het waar de soldaten van het
 afweer geschut altijd door gaan,
 en welke aanstond. Maar pas
 waren we op het terrein of er
 werd weer alarm gegeven. Toen
 meer terug en heerlijk gevonne,
 hand. Nog samenlijf zwaren
 geschuta even voorbij gaaft.

Zondag 19 Mei 1944

Vannmiddag met in totaal
 27 man bij wezen verzamelen
 de Felda langs naar Giinters,
 hansen. Daar bij een paar
 Hollanders op visite gemaak
 maarmen me er een onderwij
 outmoet hadden en die daar het
 vier man op een hamer liggen
 Tommy tot bijna in het topje
 van een boom geklommen. Ik
 ben was de ook een eindje in
 geklommen, maar kon niet
 verder gaan omdat ik ~~er~~ er
 niet op gekleed was. Tommy en
 etat hebben ondanks dat het ~~was~~
~~was vrij fruchteloos~~ meer
 nog niet voor mee is, al
 in de Felda verzamelen.
 Op sommige plaatsen konden
~~ze in het~~ ~~doorn~~ het water
 anpen tot aan hun knieën,
 zelfs in het midden, even
 verder op was het dan weer
 vrij diep. ~~Tom~~ ~~we~~ ~~thuis~~
~~kwamen~~ We kwamen 's avonds
 nog niet voor de bus binnen

Zaterdag 20 Mei 1944

Vannacht met Tommy in de barak
 van de brandwacht van de fabriek
 geslopen, want onze barak

werd ontgard. De meeste jongens hebben in barak 3 y gestuipen, alwaar het privetden van de wandburen.

Zondag 21 Okto 1944

In barak 3 y gekieken, alwaar ik verstonid stond zo als sommig bedden er ontzagen van de wand, luizen. Ik kon die lui wel eens miltel zien die er ingeliegt hebben, ~~en hun meening~~
~~en hun meening~~ ~~en hun meening~~

en hun meening daarover willek vragen, Het moeten soek met groote sonceklappere nija, want de meeste kudden er tottaal nieks tegen gedaen.

Wie rouden gaun wandelen, maar het was natuurlijk meer slecht meer. Gisteravond tot by swaaben ~~in~~ in het cafe. ~~Wieke~~ "Wieke" geneken, alwaar het vrij verblijf toezing. Toon Dijk's natuurlijk weerde gangemaker

Vrijdag 26 Okto 1944

~~Gisteren~~ Gisteravond moesten we meen verhuizen naar barak 34 en ~~alwaar~~ hebben we nu doornet onveite voor gedaen om onne kamer te schelderen.

Statenrecht ~~moeten~~ moesten we
niet horen over onze kamer en dat
we nu weg moesten. Het was van
dat stille leedvermaak.

We zijn met ons nevenen op een
kamer gekomen waar ^{steeds} drie man
lagen, dat kwam dus goed uit.
~~De kamer~~ Er ligt een jonger
op die ~~vanda~~ H. Y. Ber is, maar
het moet toch met een goede overige
jonger zijn. We konden nog een
ruime kamer krijgen, maar die was
niet zo zeker.

Maandag 29 Mei 1944

2e Pinksterdag.

Gewent tot 4.15, gister tot
12.45.

~~Het ~~strik~~ Toornij~~
is met Remus naar Hirschveld
~~es punt van grond met ~~strij~~~~
ik zou overnemen als ik
niet had behoeven te werken.
Ik had wel geen reisvergunning,
maar dat hadden we nu
geproeerd.

Woensdag 7-6-44

Gesternavond een plakket gekocht
van Anne voor mijn verjaardag
meer broden, haren moet noch
enig een
Vanocht meer — brandwacht

gehad voor Prausch. Theo had
ook brandwacht. Wij zijn nadat
wij eerst geyeten hadden om
v.e.a. 7 uur naar huis geyaan
en om 11 uur weer terug
gekomen. Er werd aan de poort
niets gevraagd, want er gingen
niet lui van de nachtelijks
naar binnen.

V Ik kreeg vanmorgen van Prausch
1 1/2 kg brood ~~van Prausch~~
dat ik sommat ik zijn brand-
wacht had overgenomen.

V We hebben ~~een~~ ^{Theerlyk} geslagen op
een ~~tennis~~ ^{prima} bed. Het
kussen heb ik als "herinnering"
in mijn tasek meegenomen. ~~Ja~~
Jammer dat ik niet zo'n heel
bed kon meepikken.

Maandag

Zondag 4 Junie 1944

Vrijdagavond kwam Strohm bij
mij met een modelproef waar
van ik er twee moet maken en
die de volgende morgen klaar
moeten zijn. Ik ben twee's nachts
gebleven. 5 nachts v.a. kwart voor
twaalf ben ik op de fiets naar

yvon gegaan en dan 14 Even
 over twaalen feliciteerde
 hij mij met m'n verjaardag.
 Om kwart over drie was ik
 klaar met m'n werk en heb
 het toen geprobeerd een beetje
 te slapen op een bank. Ging niet
 al te best. Daarna nog een
 bad genomen en zo werd het
 yvon. Toen ik ~~weg wilde gaan~~
 het bloedlokaal uitkwam
 om ~~me te gaan~~ naar huis te
 gaan, stond de hule achteruit,
 hetzij mij op te wachten. Ik kreeg
 bloemen en twee kilo brood van
 Rausch en Utsel

~~De barak~~ gevonds was
 de hule ploeg over compleet
 behalve Jozef die nachtdienst
 had. Ook Tommy en Rinus
 zijn weer geweest. Tommy was
 weer aantrekkelijk druk. ~~Piet~~
 Pij Rinus had ik boek besteld
 en die had twee mooie groote
 kaarten gemaakt. Vrij een
 foto gemaakt. Eerst liet ik Piet
 van ether een nemen en die knijp
 te pas af toen het bliksemlicht
 al ontblond was

Maandag 5 Juni
1944

Er moest gisteren gemerkt worden,
maar ik deed niet of ik het niet
wist doordat ik zaterdag morgen
naar huis ben gegaan. Het
was nu in orde xei de Engelsen.
tegen mij, want een ieder die
gisteren niet gemerkt had moest
bij hem komen.

Dinsdag 6 Juni
1944

Eindelijk de langaangekondigde
invasie. Vanocht was
na twaalf uur zijn zware
engelske eenheden geland
~~veel valsche munitie~~
aan de Franse kust tussen
de Loire en Cherbourg. ^{ook vele}
valsche munitie zijn gebreukt
Nu man afwachten hoe xiet dat
verder ontbeijt en hier vooral
mondje dicht. Er was reeds van
~~avond~~ ^{middag} hervie in de hal tussen
een Duitsche en een Derr.

Dondag 10 Juni
1944

Gisteren middy moesten we
meer verhuizen naar een andere
barak, nu naar barak 40, en dat
terwijl we ongeveer in barak
34 waren. Ik bent ook niet

meer als een stuk we. Het
had eerst erg geregend, dat het
was natuurlijk weer een geweldige
moedige Verschillen de kas,
sen uit de andere barak hebben
we meegenomen, die waren
tenminste nog schoon, want
het is hier maar een uitgevoerd
krommelige. De bedden gingen
wel, in een enkele nacht worden
huizen, hoewel het blijft het
dauwt. Op Thor zijn kamers
hebben ze alle bedden eruit
gegaard, want die zaten dik
onder de ~~deur~~ wandluiken
en hun eigen bedden erin
gezet.

Donderdag 15 Juni 1944

Gisterenavond appel geweest
met de nieuwe lagersfabriek.
Hij heeft ons betrouwen na,
I werkt weer erg veel. Ook
leende hij weer vertelde
hij veel dat oude sprookje
dat wij precies hetzelfde
bruyen als de Duitschers,

meer dat alles door de soez
verwerkt wordt.

Vannacht geketen of er wand,
hinnen in m'n bed ~~zitten~~,
omdat ik ken niets vinden,
boven dien alle buken en naden
nam het bed zyn nog heel schoon,
en daar ben je het het eerst aan
merken.

Vrijdag 16 Juni 1944

Gisteravond konden we onze
dekens overnemen. Ik had ook twee
nieuwe dekens gekocht, maar
vond een deken niet schoon
genoeg en ging er mee terug.
Alom daar ik zag dat ~~de~~
de onderlagenfabriek die die
dekens vervaardigde mij niet herkende,
~~deed~~ ik het af ik gewoen m'n
twee dekens ~~in~~ kwam ~~in~~
ruilen en gaf die ene deken
op de hoop en brug er twee
over terug.

Wendnesday
22 Jun 1944

Gisterenmiddag werden in
de kleine cantine van onze
hal verschillende dingen
verkocht, o. a. samenlijfs

goed tandenborstels, schuim,
 creme en nog enkele dingen
~~met~~ Vande hallenleider
 Smittrecht de euntme houder
 mij niets verkopen, omdat
 ik Astlander was, eerst
 kwamen de Duitsches aan de
 beurt. Ik ben toen naar
 Haldorin de Oberlagerfabrik
 gegaan, niet dat ik die dingen
 niet kreeg, maar omdat het
 mij te veel meerder pleit,
 sches om mij heen stonds
 geweigerd werd. Haldorin
 was er niet, en vanmorgen
 ben ik er weer geweest en
 hij kon niet met Smitt
 daarover onderhandelen.
 Maar dat geeft natuur,
 bij takt weer niets.

~~Zaterdag 21 Juni~~ ~~Zaterdag~~
~~Zondag 25 Juni~~ ~~Zondag~~ 25 Juni 1944

Gistermorgen kreeg ik twee letters
 over het ontwikkelen van een
 radiotransformator, die nog
 niet een klaar is

105 105

Als hij klaar is krijg ik nog
een stuk spek oik.

Lien, die voor enige maanden
naar ~~het~~ een plaatsje in
de buurt van Weenen verplaatst
is, kwam gisteren velen weer
keren. Een andere jongen die
~~schiet ook~~ een tijdje op onze
kamer heeft gelegen en van
nacht weer bij ons heeft ge-
sloven; kreeg gisteren bericht
dat z'n vader in krijgs-
gevangenschap door een vrees-
luttig ongeval gestorven is.
Die jongen was natuurlijk erg
onder de indruk. Wat hoofd-
luttig ongeval ~~is~~ zal na-
tuurlijk met een bombardement
men gemeent zijn.

Zondag 9 Juli 1944

Een tijdje met ~~gisteren~~, alles
~~gisteren~~ geschreven, alle gaas
ook zoo de oude gangsterij met
enkele kleine variaties.

Een Russisch cabaret gezien, het
mij tegen niet, maar toch meer
~~als~~ iets anders was.

Zie het veel. privaat werk
 Van de week op een nacht zou
 ik brandwacht maken voor
 Raust, maar ben gewoon
 seronds naar huis gegaan.
 's Morgens zag ik hem
 nog net liggen, maar hij was
 nu niet, althans hij was niet.
 In Frankrijk gaat het lang,
 want roemt in Brestland
 gaat het eekter snel!

Gebeuren avond een onweer
 geweest, en de heele nacht
 bleef het doortlichter, eekter
~~schijn~~ ~~lyne~~ ~~zonder~~ ~~donderen~~
 dat het imen het
 hoorde donderen. Het
 werd zelfs steeds enger.
~~dat~~ ~~is~~ ~~Tot~~ ~~van~~
 mochten toe moet dus
 zo gedurd hebben.

Er wordt 's avonds veel
 gewonnen in de bossen
 met bluswater. De layer
 puberel kegt er niet van

Zaterdag 15 Juli 1944

De lagersleiders wil ons dwingen om donderdags avonds in de ontspanningsbarak een bad te nemen. De meeste zijn natuurlijk niet geneesd. Het is onbekend hoe lang het duurt, maar we merken dat we geen sigaretten krijgen, maar gisterenavond werd gezegd dat het er nu wel bijgesteld was. Dat zal wel afstel worden, we take we en bovendien we gaan toch niet. Ik kan mij zonder dwang ook wel wassen, al is het voor sommige jongens wel goed dat regel worden worden.

Maandag 24 Juli 1944

Ik heb steeds veel privéwerk, ook ben ik met een kookbatter bezig. Ik krijg deze week geen sigaretten omdat ik verleden week donderdag met hen gaan baden. De vorige week is er een aanslag

Het kwam door dat Heer Oet
 die ~~it die~~ ~~toetsamen~~ ~~laten~~
~~contingen~~ te avertienkants
 van laten bekennen, en over
 viel dat het niet een goede
 kaart was. Van Herten
 moest ik twee een andere kaart
 nemen.

Zaterdag 29 Juli 1944
 e. a. Halftien ~~horen~~ werd er
 alarm gegeven. Ther en ik
 er uit door het poortje van
 de flak. Er kwamen nog eenig
 lie die er uit wilden, maar
 toen werd het meer geïen.

We werden terug geroepen,
 maar Ther en ik liepen
 hardlopend door. Hie werd
 maakte nog een beweging af
 by schieten wilde. Gisteren
 heeft de terreinpolitie in
 de buurt van hal 5 en 6
 ook veel geschoten op hen die
 er uit liepen. Ook Engel
 hield de wacht. Volk Huit,
 schers ook opgebracht, maar
 slechts een Hollander, die
 zijn, olimmer als de Wind
 schers, sta een kort tijdje
 in de barak geweest te zijn.

werd er 'voortwering' gegeven. Iken en ik ~~stans~~ langs een omweg terug, want we wilden niet ~~doen~~ of we uit de garage kwamen die buiten het Fabrieksterrein ligt. Anderweg echter weer alarm. Op een kwaad schieten. Ik had onderhand alles in de helder gezet en het vertig signaal met een kruis. (Piet & ik was er ook nog ingekomen terug. Ergens in de buurt van het dertien vonden we een plaats waar we het raster werk een eindje konden opbellen. Een voor een op door en toen omzichtig naar vwal hal terug. Gisteren morgen ook gemeldig veel overtuigens.

Wendnesday 10 Augustus

Vannormen meer begonnen met werken. Vanaf een zaterdagmiddag had ik vacantie. Ook heb ik geloof ik nog eenige dagen tegevoel, althans ik zal het zien te krijgen. We zijn niet weg geweest, althans niet met de trein of zo. Alleen een beetje gelopen en gewandeld. Een maandagmiddag hebben we gewonnen in de Fielde.

Tommy en dat waren ook vijf Tom Brettschneider is ook mee meen zwellen. Van de dinsdag op Woensdag is onze barak ontzood. We hebben toen buiten op de heuvel achter de barakken gelopen. We konden ook in de backbarak op stov op den grond slapen, maar er wordt verteld daar water en vuur wond - als bleeding wond. Het werd 's nachts met een beetje fris, maar het ging nog niet. Om o. a. 1 uur 's middags werd de barak geyend. Het scheen mij toe dat het dit keer veel, streffender was geweest als anders omdat wij ~~toen~~ darden wond ~~was~~ ^{meerdere}

wanden, maar op andere
 humors heeft men toch al
 meer een enkel gevoel.
 Wij gingen ook wel s'avonds
 nog een beetje loopen in het
 bosch. Dan was het niet
 meer zoo warm, en hadden
 wij enkel nog een zwoegak
 aan.

Dat en ik een Zondagavond
 nog en heer het bosch ingaan.
 Het was er toen bij. Ik vermoede
 de het wel dat het dat zou
 worden toen we de eerste heer
 nog met Tam en Hees waren
 gegaan. Wij had dat ooit
 kunnen denken, ofschoon ik
 het wel enigzins vermoede,
 maar toch niet in die mate,
 want nu zijn we al elken
 avond weg gemen, vier maal
 achter elkander. Gisterenavond
 met kindermis, geschreeuw
 in het boschen licht. Dat, om
 de haal een beetje te bedrigen,
 ging aangenomd hard op ten
 droeven en sprak dan van
 meijns. Ondanks dat dat
 altijd zoo praat over meijns
 en zo, ~~geloof~~ geloof ik dat hij

met zoo is als ik, maar het van
niet zelf niet weet

Dinsdag 15 Augustus
1944

V

Vannorgen met Clara zijn ik
Glenk en ik uit het raam
van het laadstation van
de electrokaren gesprongen.
Wat was nog wij hoor.
Hoor dat Glenk zo tevrede
werd hij door een wachtmans
gegrepen en moest hij de
bunker in nadat hi'n nummer
op is geschreven. Er werd hem
ook nog gevraagd hoe die
under kette die bij hem
was, maar hij zei dat hij
~~die~~ ~~de~~ ~~per~~ die jonger
dat was ik dus, niet kon
Het zal mij herinneren hoe
dat afliep.

Wag.

Een nieuwe invasie door de
~~Engelsh~~ ~~Engelsh~~ Engelse en Ameri-
kaanse troepen in Zuid-
Frankrijk

Woensdag 16 Augustus
1944

~~gisteren~~ De nieuwe
invasie in
Zuid-Frankrijk is tussen
Toulon en Civitavecchia.

Gedurende het atoom vanmor,
 gen ben ik maar in de
 bunker gegaan. Wij moesten
 de ingang van Buis 12 in.
 Waar is de bunker werkelijk
 schitterend voor elkaar, met
 een betonnen wanden en
 een trap die naar beneden
 voert. Maar verder erin is
~~het ook meer~~ zijn het ook meer
 gewonen balken die de bunker
 stutten. Op enkele plaatsen
 komt er veel vacht van hout
 geïmpeld. Op die plaatsen staan de
 balken ook dicht op elkaar, ~~te
 steunen~~ daar verrakt de
 grond ~~gans~~ sneller ~~en~~
 Voor gans toen ik erin was
 werd ik meer zo bang, ik
 denk er nog steeds aan toen ik
 maanden geleden in de bunker
 zat bij hal 13, hoe benaamd
 het op het laatz werd en de paniek
 die er dreigde te ontstaan en ~~dat~~
 er bij de aanval op den fabriek een
 ingang ingestort is. Nu zijn
 er echter meer ingangen, de
~~de bunker~~ Dinker

is meer grooter er zijn ~~veel~~
 minder menschen op de fabriek
 na de aanval, ~~het geen alles~~
 dat alles maakt dat het
~~nu niet~~ safer is en ook
 niet meer zoo benaaid
 word. De lucht bleef ook
 heel goed er in, ondanks
 bijna drie uur bommen.

Wel zijn we nog een mo-
 ment eruit gegaan, nadat
 er veelig gegeven was, maar
 amper when we weer in de
 hut af er werd meer alarm
 gegeven, gelijc werd er veel
 geschoten op een vliegtuig
 betrekkelijk over de fabriek
 vloog. Denk en er moesten
 nog maken dat we weg
 kwamen, want de ~~de~~
 stukken vloegen om je oren
 Toen weer tamen bij lange tijd
 in de bunker gezeten, ~~teramen~~
~~was~~ is dan ongeveer ~~2~~
 2 uur en drie kwartier
 geweest.

Donderdag

27 Aug. 1944

Vannorgen hoorde ik dat er
 meer insliegers waren en

getijd werd ~~by het~~ ~~meer~~
~~voor~~ ~~aan~~ ~~de~~. ik weer
 voor ~~de~~, dat woord geloof
 ik met de dag erger. Klader
 hand werd ik weer katmer,
 vooral toen er meer steeds
 geen alarm kwam.

Vrijdag 18 Aug 1944

Beurd heeft een anten van de
 elektroden gewikkeld, al voor
 de derde maal en om heeft hij een
 een fout gemaakt. Hij zei dat
 ik had een buis op moeten
 passen op wat hij maakte,
 alsof ik dat niet genoeg ge-
 dunn heb, maar hij had ook
 niet

Zaterdag 19 Aug 1944

dat had gisterenavond meer
 voorgelaten dat er iets zou
 gebeuren, ~~maar dat algemeen hoort~~
 dat dat komt meestal vrij vandy
 uit. De claudaat verwacht
 kwam uit vooral om geweest
 maar voor de rest niets ~~Handing~~
 Gisterenavond had dat geen zin
 met zijn me nog een stukje om
 geweest, maar vandaag maakte
 ik blauw en van morgen was
 het er ~~toen~~ by
 weer met foto's gemaakt

Zondag 20 Aug 1944

~~Ik~~ Weer niet gewerkt.

Maandag 21 Aug 1944

Weer niet gewerkt.

Dinsdag 22 Aug 1944

Gisterenavond opgelijst ~~gevoelen~~ gebleven en vandaag heb ik dit gewerkt.

Ik heb weer niet gewerkt, maar nu werd er opgebeld van de fabriek ~~Maar~~

Ik was die met het bytje met namen kwam van diegene die opgeroepen werden door de fabriek, heeft achter mijn naam gezet dat ik niet was.

~~Maar~~ Het zal mij benieuwen hoe dat afloopt, ~~maar~~ maar ik ga morgen maar weer werken.

Woensdag 23 Aug 1944

Ik. Vandaag weer gew. werken.

Ik heb nu wvwy alleen want ik gisteren geweest was. Ik heb nu 18 jaarig. De hele middag werd er in de grote cantine hier verkocht daar hebben we wat meubel en slaakbaar gebruik van gemaakt.

~~Maar~~ nu heb ik mijn gekamerd ~~Maar~~ Maandag 24 Aug 1944

Da Om tien voor half twaalf.

alarm. Ik was bij de ~~voortent~~ voortentwarming, maar we waren

de bunker nog niet uit of weer alarm. Weer een ~~tijd~~ tijd er in

gerukt, toen weer er ~~was~~. Maar we zaten amper in de cantine, toen

er weer alarm werd gegeven. We hebben toch eerst doorgegeten en zijn toen naar de hal ~~gegaan~~, met

Weer niet werken

geraad om bij het eerste gebouwen
 nam de bunker te vliegen. Toen
 er meer aandacht was ~~was~~
 werd gegeven zijn we twee man
 de cantine gegaan en hebben daar
 gezegd dat we ons eten hadden
 later kwam toen ~~het~~ er voor
 de derde maal alarm was gegeven
 We kregen om nog eens te eten

De lucht in de bunker is tot het
 laatste toe in uitstekend geweest, het
 is er ook vrij helder. Ik was
 alleen in het begin en later
 omringd, maar ~~er was~~ ~~er~~
 ik was te laat was ^{meer} gewaar word.

~~Ik heb ook gezien dat er~~
~~omstreefs 10 uur 's ochtts~~
~~was er een grote explosie~~
~~was er een grote explosie~~
~~was er een grote explosie~~
~~was er een grote explosie~~
~~was er een grote explosie~~
~~was er een grote explosie~~
~~was er een grote explosie~~

Vandaag heb ik meer brandwacht
 gehad, ^{meer} natuurlijk ben ik meer
 meegemaakt. Het is een heel vooral,
 arm geweest vandaag.

Monday 4 Septaght

Ik al een paar weken heen en
 meer gekijft Susuda Tommy en
 mij en ook met de ~~andere~~ anderen
 ben ik vanmorgen naar ~~de~~

Tommy z'n hal gedaan en
 het dan een bytje met hem
 gesproken en o.a. gezegd dat
 het hart niet meer in te
 haasten was dat kwam biffen.
~~Hy was het stroomen eens~~
 en Ik kon het ook af en toe
 haast niet meer verthouden
 want na ^{gistermiddag} ~~gister~~ na die
 kwestie met het boek plantje
 was ~~gistermiddag~~, al
 wil ik graag aannemen dat
 ook ik de laatste dagen erg
 gunst bevand was en overal
 een beetje kwaad was.

Tommy was het met mij eens
 en als goede vrienden gingen
 wij meer met elkaar. In
 benoek nog even naar Kees
 z'n hal gedaan ~~en gezegd~~
 en gevraagd of ik nog brood
 voor hem moest kopen.

Met de overtuiging het
 buitengewoon goed ~~de~~
~~Amerikanen~~ Engelsen
 en Amerikanen rukken met
 reuske schreden op en ritten
 al in België.

~~Finland. Dat Finland~~
~~gecapituleerd is, en het is~~
~~ook al de nacht~~

Finland is ook al gecapituleerd,
 behalve nadat de Sovjetunie
 al een paar dagen een
 een tijdje terug is gecapituleerd.
 Dat en ik bleef vanmorgen
 nog een beetje liggen en
 natuurlijk was het er toen
 meer bij.

Vanaf het met de invasi
 eert nu langzaam ging gaat
 het nu ~~nu~~ geweldig snel.

Woensdag 6 Sept
 1944

Gistermiddag werd er verteld
 dat er een extra radiobERICHT
 doorgekomen was, dat er zwaar
 gevechten waren in Rotterdam,
 's avonds sprak zowat iedereen
 er over. We hebben om tien uur
 nu naar de radiobERICHTEN
 gehoord in een cafe, maar er
 werd niets over Rotterdam gezegd,
 wel dat Brussel en Antwerpen
 gevallen waren.

Ik kreeg zo'n beetje de indruk
 dat ik de regimenter was geweest

dove het in hal zes te gaan vertellen.

Gisteren ook weer die twee drankjes van den dokter gehad, die ik al een keer gehad heb en nu ook nog een flesche levertran er by. Daarnaast weldo ook best rookfets hebben. ~~Die elektrische sigaretten aansteken~~

Donderdag 7 Sept 1944

Die ~~sigaretten~~ elektrische sigaretten aanstokers die ik gemaakt heb, laten verbruken. De ene is een beetje dof uitgevallen, maar de andere glanst mooi, al is het niet 100%

Je hoort nog steeds niets positiefs omtrent ~~Holland~~ de toestand in Holland.

Zaterdag 9 Sept 1944

~~Waar~~ Gisteren weer een movie-day gehad, we zijn namelijk weer verhuisd naar een andere bank

Er zijn veel Franse vluchtelingen gekomen, allemaal Nationaal Socialisten die uit angst ~~gestuurd~~ zijn voor de wraak van hun eigen landgenooten gerucht zijn. ~~Daarom liggen er nu~~ ~~liggen~~ ~~moesten~~ er een stel in onze bank en wij moeten

naam barak 46. Ik hoorde het
 om ongeveer half twaalf dat
 alle door de ~~Italiërs~~
 Italiaansche krijsgewongen en
 worden naar de ~~zoo~~ barak
 gebracht werd. De kisten werden
 met inhoud en al opgenomen
 en vervoerd. Toen nu
 Predi gegeven, die hen er niets
 aan doen. ~~Dan ben ik nog op~~
 eten het eten ~~ter~~ naar
 Meester Strubbe gegeven. Hierop
 helde eerst ~~de~~ de Oberlager,
 Jäcker Haldrom op, maar die
 was er niet. Dan helde hij de
 barakken op, daar werd hem
 euvondig geantwoord dat er
 niets aan de hand was, maar
 wij hadden al lang van andere
 jongens die in de barakken
 gemeent waren gehoord wat daar
 loos was. Dan zijn Hent en
 ik gewoony ~~er~~ het
 terrein afgegaan, bij de
 Thorsten weder we dat we
 naar de garage gingen, die
 buiten het terrein ligt en zijn
 toen naar huis gegaan.

Pravak 41 was al ontvriend
 en aan onze barak begon men
 ook al Poan met ~~zijn~~
 enkele kisten ^{en andere zaken} overgebracht, met
 de bedden ^{met} en stonden in
 die andere barak ^{nog} enkele ^{bedden}
 & Avonds was het licht nog sterk
 en om 8 u. tien uur hadden we
 nog licht. In die andere barak
 waar wij ~~we~~ moesten
 en die ~~station~~ ^{overvaders} in
 kwamen hadden ^{Pravak} 's middags
 kortsluiting gemaakt. Dat was
 nu misschien de straf dat
 wij ook geen licht hadden, ~~want~~
 al ~~was~~ ^{zijn} die andere eigen ^{zijn}
 bondvaders, het zijn toch ook
 menschen.

In m'n bed maakte ik al
 enkele wandtunn door
 Vanmorgen vonden we er ook
 nog enkele en op de muur niet
 ze ook. Ik zal vanavond ik
 benaine vander meenem,
 om m'n bed ~~uit~~ vander.
 Vanmorgen kwam ik pas om
 half elf op de fabriek. Lstraten
 had het o.a. over dat ik meer
 wegging wanner ik wilde
 en maar blauw maakte.

V
 Ik had het ^{er} ook nog over
 dat wij 3 morgens mitgeroepen
 werden en dat ik daardoor met
 de hand kwam en geflyt stelde bij
 Haldorn meer op, maar die was
 er niet. We worden met gefloten
 4 morgens, maar voort alery
 vray en ongeregeld.

Tommy ging haast nog door z'n
 bed heen gisterenavond. Deze
 barak is erg schoon, dat hebben
 zeke die Prubrets jongens van
 de Hitlerjüngers gedaan die er
 eerst in hebben gelegen.

V Hlij waarschuwde mij voor het
 lauffen, de volgende keer kon hij
~~mij laten horen~~ het melden
 Die dag is dus ook weer achter
 de rug, bericht van de dagen
 zullen nog volgen en hoe lang
 aflijnen, we nu weer in deze
 barak zitten. Je hoort nog
 maar steeds niets positiefs over
 Holland, volgens sommige
 berichten wordt alles door
 die Amerikanen ^{lyne} ~~lyne~~

125 metten V
plat gegeven en ~~andere~~ andere
berichten is er nog niet veel
aan de hand. Later we meer
hopen dat alles goed afloupt.
V ze al in de buurt van ~~den~~
sterdam en volgens

^{het ik} Donday 10 Sept. 1944.
Gisterenavond in 'n heel uitgebreid
met een benzinebrander. Er kwam
nog heel wat wandelaars so voor,
schijn. Dinsday 12 Sept 1944

Vannmiddag om 3 uur een
weermachtbericht dat de Ameri-
kanen doorgebraken zijn naar
Eindhoven. ~~afkomst van dit bericht een~~
~~betreft het een~~

dat ze in Maastricht zitten
was al een paar dagen geleden
doorgekomen. Woensday 13 Sept 1944

Veel alarm, vooral ^{veel} voor alarm.
Vanmorgen ~~om~~ kwam er
ontbrekend ^{vliegveld} veel over, welken
heel hoog vloegen. Een is er
afgeschoten, gisterenmorgen ook in

Donday 15 Sept 1944.
Gisteren maekten we meer plotseling
merken. Onze barak, ~~het is~~

dat is barak 45 meest by
 Barak 46 gaan, die ook met
 half gevulde kamers had,
 en wat over bleef ~~werd~~ goed
 naar barak 47 die half
 vol ligt met Belgen en
 Francken

Ik was eerst gistermiddag
 stiekem weggegaan even om
 van de bast and op de hoogte
 te stellen. Gelijk hebben twee
 Japen en ik een kamer
 gevonden waar slechts
 vier man op lagen, dus daar
 konden we met zes man
 bij komen, dan zouden er
 twee afvallen.

Twee ben ik even terug
 gegaan naar den fabriek en
 heb een doortentbewijs gevraagd
 om om 4.15 uur naar huis
 te gaan. Ik heb me geprepareerd
 wel even, maar toen brugen
 Henk en ik er toch een
 Heer Ott belde doch de
~~de~~ Lagerfabriek op en
 meprede. erg dat wij steeds
 moeten overblijven

~~De~~ 3 vrienden had ik
 nadat ik Tommy en mijn
 koffers had overgebracht en
 onze bedden. Die trok aan
 elkander zitten, kwamen
 de andere thuis. Ik had
 gekocht dat Piet Rask het
 laait nu komen, maar die
 kwam juist het eerste, dus
 die nam ook een bed in
 het log. Had en v. d. Velde
 wille en toen buiten. Had
 deed met overijlert erg onver-
 schilligen in die dat het hem
 gelijk was dat hij om een
 andere kamer kwam, want
 dat hij toch niet met ons kon
 opschieten. Toen echter die
 vier ~~die~~ overvromtelijke bewoners
 bij een andere kamer introk-
 ken en er dus nog vier plaats,
 een nog kwamen sprong hij
 direct op om zijn bedden te
 brengen, voordat en ander
 die plaatsen zou bezetten
 want ik had er al twee

overgehad met de barakken
 macht, die bemerkte oogen
 dat hij alles al had ingedield
 bewijst hij 's middags nog
 tegen mij had gezegd dat
 wij dat konden regelen ~~door~~
 mij meden. Wij hebben
 en kon nog twee man
 bij gezacht ~~worden~~ ^{worden} ~~in~~ ⁱⁿ onze
 kamer helemaal bereid is
 met tien man

Had ongeveer natuurlijk
 weer, ik had voor zijn spul,
 hetje ook moeten zorgen, maar
 had ik voor alles gezorgd
 dat zonder die twee die er
 eerst konden afvallen altijd
 kunnen zeggen dat ik dat
 gedaan. Enat ~~was~~ ~~de~~ ~~aan~~
~~Tom~~ ~~boven~~

Ik had alleen voor Tom 'n
 spul bijgevoerd, want die
 'n bed zit aan de ingang
 want en dan had ik Kees
 'n dekens overgebracht en

voor hem ook een bed
heest. Maar zoo als het
nu is in het land weer goed,
allernant bij elkaar

Bij Aken moeten de Engelsche
door de Duitsche stellingen
heen gebroken zijn

Zaterdag 16 Sept
1844

~~Na~~ ~~uit~~ ~~de~~ ~~na~~ is Maastriecht
pas gevallen werd nuwel van
Engelsche als Duitsche zijde
doorgegeven. Vble Engelsche zenden
reeds o. a. nu dat Maastriecht
een telegram gestuurd heeft
aan de Koningin en aan Presi-
dent Rousveld van America
~~en~~ ~~Maastriecht~~ is de eerste
Hollandische stad welke
gevat door de moffen ~~was~~
na vier en een half jaar bezetting
weer is vrijgegeven. ~~en~~ ~~Maastriecht~~

Er werd volop gelagert en
de et G. Borswaren met
lichte beschuldigingen op het
politiebureau ondergebracht
Maastriecht heeft
zijn byzondere dag gehad, welke

Had zul er nu volgen

Wensdag 19 Sept 1944.

Gisteren werd gezegd dat de radio had overgeleverd dat er groote troepen parachutisten uitgevoerd waren boven.

Arnhem Nijmegen en Eindhoven. Maar vanmorgen stond daarvoor nog niets in de krant, wel dat er zware strijd was in Holland in de buurt van Eindhoven.

Er moet nog een plaatsje in Holland gevallen zijn.

Vrijdag 22 Sept 1944

Van tien voor twee tot vijf voor vier alarm gemaakt.

In de bunker ging het heft met en vrocht wij het trillen, dat wij dachten natuurlijk de fabriek gaat er meer aan.

~~Er~~ Er ~~is~~ is ~~van~~ van ~~die~~ die ~~bunkers~~ bunkers ~~van~~ van Kassel zijn meer gebombardeed. Ook in de buurt van Nordhausen is nu wat gevallen. Er is weer zwaar geschoten. Zien hebben water

Zaterdag 23 Sept 1944

Volgens Prausch moet Pöthen

hansen er verschrikkelijk uitzien.

Ik berey vandaag myn en
 brief van huns, de 17de
 september geschreven, ~~dat~~
~~dat de laatste brief met u~~
~~die ik hier in Zwitschland~~
~~van dat dat met u laatste~~
~~met u laatste van welke~~
~~ik met u laatste~~

Wat zal met Holland met
 de laatste u. ~~Ik~~ Ik
 heb ook al een weekindagen
 niet meer geschreven, want
 die zullen toch wel met men
 overkomen. Hoe ben je van
 alles afgeloten. ~~Wat~~

~~Wat zal met u laatste~~
~~benueken, want u toch~~
~~niet met~~

V Er stond niets byzonders
 in, een gewone brief met
 als byna altijd.

Maandag 25 Junij
 1744

Ik was vanmorgen met mijn
 dokter gegaan in Praag hier en daar
 wat verwaart een Hollandsche dokter,
 Maar ik daar helemaal niet op
 gerekend had, endat pas op het
 laatste oogenblik in de gaten

had, boodte het mij wuiste
om behoorlijk Nederlandisch
te praten, want in de wach
kamer had ik nauwelijks
een beetje gereputeerd wat ik
nog ongeveer moest zeggen.

Hij schreef o.a. ook een levertraam
voor, maar de apotheken alle
dat het alleen nog ~~was~~ ^{voor} kinderen
werd gegeven.

Winsdag 26 Sept. 1944

Als je nu hoort met Karst
~~om de eerste maand getrouffte zijn~~
~~zelfs meer binnen maanden~~
~~er uitgevoeren zijn als in het~~
~~voorgaande jaar den 22 Oct.~~

~~Het alleen nu in het meeste~~
nog erger getroufften zijn als
het vorige jaar den 22 Oct
alleen met dit verschil
dat nu de meeste mannen
op het jaer van het vorige
jaar terecht zijn gekomen.

Wat deelen ^{van de foto's} die in het vorige
jaar nog goed afgekomen zijn
maken nu getroufften zijn.

Het is maar goed dat er die

dag veel ~~veel~~ mist was,
anders ~~toen~~ was het misschien
nog erger geweest. ~~In Het~~

Er is nog steeds geen licht
geen en water, alleen op den
fabriek is het weer in orde.
~~redness~~

Het was nu ~~op~~ ^{op} ~~meer~~ den
22^e ~~van~~ ^{den} ~~maand~~ ^{maand}
~~op~~ ~~een~~ ~~maand~~ na is
het precies een jaar geleden
dat Kassel voor zwam
getraffen werd. Ze hebben
voorliefde voor Saturnus ~~na~~
~~den 20.~~ in de buurt van
den 20.

26-27 August 1942 Kassel

⁺ 22 Oct 1943 Kassel

19 April 1944 alle fabriek.

22 Sept 1944 Kassel

Het zijde voorin aan de datoms
~~dat~~ als er het meeste gevallen
~~is~~

Het hier moeten er ook met
nog geweldige wat doorden zijn.

Ik had brandwacht die
dag, maar had dat haltemaal
vergeten

Wruensday 27 Sept. 1944

Van ^{C. a} kwart over tien tot 12 uur
alarm gehad. Toen we
mit de bunker kwamen
stond Kassel weer op vier,
schillende plaatsen te branden.

Donderdag 28 Sept.
1944.

~~Op den~~

Gisteravond ~~was~~ mij
alarm ~~mit al het gann~~
en al het gann werd
er magnesium mit gezonden,
mit voor het ver mij. Ik
dacht van gaat het rookje
van Kassel er mij aan,
maar het bleek slechts
een schijnalarm te zijn.
~~mit~~ Enkel bommen
gevallen. We stonden
in de helder te zitten
als een veld, maar niet
dat wat niet niet van
de kon geweest zijn.

195.

⊘ Vandaag ook weer een
nauw oer in de bunker
gemeent. Weer stond Kassel
op ontelbare punten te branden
toen we de bunker uit
kwamen. Ze moeten Kassel
de laatste dagen veel erg
hebben, maar de fabriek
laten ze nog al met rust, en
gelukkig maar, want weet
weet wat je dan weer boven
je hoofd zou hangen.

13 Vrijdag
29 Sept. 1944

Gisterenavond alarm geweest en
vanmocht. Tijdens het alarm
vanmocht ~~te~~ heb ik mij
aangekleed en ben meer naar bed
gegaan. Toen het veilig signaal
ging ben ik maar ~~te~~ ~~lijp~~
gekleed blijven, het was
toch al laat in den nacht.

Vanmorgen slechts een drie
kwartier in de bunker
gemeent.

Veel bevond gehad vandaag.
Voor een nachtwachtje te
maken vanmorgenocht, kreeg
ik weer kilobron.

van Huet Weschel breeg ik
 ik 300 gram toen ik op
 weg was naar de cantine en
 zo er prantje met haar
 maakte, van Rausch 400
 gram, dit alles in bonnen
 en van Maricys breeg ik
 nog en ei voor die kam die ik
 haar verkocht had, alwaar ik
 al 700 gram brood en een ei
 voor gehad had. 2 Mark had
 ze ook nog betaald en ze bracht
 nog wat brood mee ook, hier
 kam heeft 2 in acht mark,
ook ruimschors

hetgeen hij gekost heeft, al
 ruimschors opgelooft.

London 7 Oct. 1944

Gisteravond is barak 37, waar
 Tschekinnen en Franschen in
 lagen, afgebrand. We gingen
 niet naar de cantine toen we
 zagen dat er rook ^{mit} ~~in~~ kwam.

Barak 37 kwam en dat al
 die meisjes hun zakken met het
 raam gooiden. We hebben toen
 nog gehoopt, die twee Tschekinnen
 die bij mij werken riepen mij nog
 en ik liet de lagersführer afgaan,
 schuld Toen ik terug kwam,

kwam er al een drochte veld uit.
 Dan m'n foto toetel gehaald en
 als ik daarmee bezig ging,
 stond alles al in vlammen
 vlam. Eindelijk kwam de
 fabrieksbrandweer. Er stond
 een sterke wind en ook de
 barak er naast waar Fransche
 familie's in zaten, vatte vlam,
 maar werd door wat honden
 nog gered. Gelukkig maar,
 want daar weer naast stond
 de keuken met cantine. Het
 als altijd hier, was de orga-
 nisatie weer hopeloos. Men
 streed elkaar tegen. Twee en
 paar craden van het biersmelk
 van maaten, hingen begonnen
 te glijden en kortsluiting
 maakten, welds de een deel
 wat spraken en de ander wilde
 dat weer beletten. Op het
 laatste werden ze nog hand
 handgemeen. Ik maakte onder
 de hand foto wat merkje meer
 foto's. Drie etenschalen met
 lepels, welke ik had meegenomen
 toen ik de bagery af was haalde
 kon ik niet meer te pakken
 krijgen. Staturlijk zaten we
 meer zonder licht, ^{maar} nu van,
 avond was het ~~al~~ al weer in
 orde

het was echter nog niet alles
is elledags waren er op het
fabrieksterrein vier goederen
wagons met Hollandsche
gerangeten aangekomen.

jongens die gewoond hadden
in Duitschland te gaan werken
en die hadden al vier
dagen in die wagon gezeten
en amper te weten gehad. Die
vier wagons bleven op het fabriek-
terrein staan. Alleen door een
paar kleine ruzijjes konden
dit nu naar buiten krijgen.

755 man in vier kleine
goederenwagons Een van onze
jongens wilde nog wat brood
geven, maar we werden
meegesjaagd.

3 Avonds kwam in onze barak
de Heem met nog iemand
brood insamelen. Onze
kuner hielp ook gaarne mee,
want de Heem kon onmogelijk
het alles alleen dragen en we
hielden sassen en doozen
vol met brood op. Hiermee
gingen we naar de fabriek.
Drie lui die bij de fabriek,
brandwacht behoeven en op
de fabriek liggen, gingen het
eerst het sassen op. Anderhand
hadden wij de sassen en doozen

stiekum over het hek aange-
 geven. want het is natuur-
 lyk verboden die lui brood
 te geven. Zij die jongens van
 de brandwacht zonder het
 brood is avonds nog vrijden
 en dan zammeyen proberen
 of ze het die gevangenen konden
 geven. dan moesten ze door
 een paar sigaretten proberen
 de wacht om te kopen. Van
 nacht zijn er nog twee wegge-
 kopen, maar zammorgen zijn
 ze al weer cygipits in etorsthan-
 sen. ~~dan~~ Zo brengen my
 niet slaag met de gemiddeli-
 knijpelt. Een paar van die
 lui moesten in de rij onder
 bewaking van een soldaat
 en ~~een~~ van de fabriekspolities
 een paar etensketels halen.

Zk hadde nog dat ~~de~~ politie
 zei dat ze niet vooral rustig
 moesten houden, dat zou voor
 hem het beste wesen. Ziet is
 ook maar te kopen, dat ze bij de
 Henschel kunnen te werken.

Zk liep zo even met de rij mee
 en was zo onder de hand waar
 of ze vandaan kwamen. Ze
 zeiden toen iets maar ik kon
 het niet verstaan, ze durfden
 amper antwoord te geven.

op hetorg 1941
ik nu niet constataren of
er nog meer gebombarderd
was Rijk en water was ook
~~meer~~ al weer in orde.

Er is een beer voor alom gemest

Dinsdag 3 October

Het is spoorloos bij 1944
half negen 's morgens als
ik dit schrijf. Ik weet niet
of ik nu heb van de beer
of van de ronnen. Wilhelms,
hijde moet al voor achtuur
door de vrouwen en kinderen
ontbonden worden zijn:
Wat staat ons vanavond meer
te wachten. Als je weet
wie dat de fabriek aan de
beer was dan ging je het
dorein af, maar dat kost
veel moeite dat kan
je haast niet aldoo doen.

Woensdag 4 Oct

1944
Gisteren morgen twee man
achter elkaar in de bunker
gewest, het duurde niet zoo
lang. Gisterenavond kwam
er nog een beetje magnesien
naar beneden maar ik geloof
niet dat er bommen gevallen
zijn.

Donderdag 5 Oct

1944
Het was vanmorgen erg mooi
weer en ik ben het dan ook op de
fabriek niet inthouden ~~ik~~
met het het zoo overtuigend

was ik meer. Ik heb ten toer
naam de barakken gezien,
meer er kwam geen alarm.
Toen meer lang kwam dan
fabriek sta de tijd konde
ik dat er al luchtgevaar was,
ik meer naar de barakken,
m'n spoor en lange jers evenals
m'n tasek maed ik natuur,
lyk achterlaten, daarom kon
ik niet lang, den portier loys.
Pas was ik buiten of in de
stad kwam alarm, toen
ik bij de barakken was werd
er op de fabriek ook alarm
gegeven. ~~Hij de~~ Ik met
de jongens van onze ~~stut~~
kamer de Baumstey op.
~~Er kwam~~ Het bleef
eetser rustig, sta een
murey weer weidy. Aan
kwart over vier ten ik
nog een her weg gelopen,
maar er kwam geen alarm.

Zondag 8 October
1944

Gieteren een dag geweest om
Gooit, maar dan ook nooit
meer te vergeten. Misschien
het ik dat van andere dagen

ook wel eens geschreeven, maar
 die hebben toch niet vergeleken
 bij gisten. ~~De fabriek is~~
~~meer gebombardiert. Hetgeen~~
~~we~~ Hetgeen we allang
 vermoedde is gisteren gebeurd,
 de fabriek is meer gebombardiert,
 aard. Er was al een tyd,
 voor alarm gegeven, maar ik
 bleef toch maar in den fabriek
 dan alarm, 10 vover elf tot
 kwart voor ien. Ik zat in
 de bunker ~~van~~ bij hal 73
 We zaten al ^{een dik uur} ~~ongeveer een uur~~
~~kwartier~~ er in, en dachten
 het zal wel meer overgaan,
 toen plotseling, Licht uit,
 zware dreunen, alles stilde
 en schadde vele menschen
 weldde gaan loopen en dreigde
 een paniek, maar gelukkig
 werd dit vry voorkomen.
 Daklantaarns werden ontstoken
 en alles werd geboden te gaan
 zitten of op de banken te gaan
~~zitten~~ ~~dat men niet~~ ~~stilt~~
~~stond in om's laatste uur~~
~~gestagen was.~~ ~~112~~

Tegelijkertijd volgden weer
die zware dreunen, je
hoorde en voelde de bommen
achter elkaar naar komen.

Vz dat wat ik aldoor ge-
voerd had gebeurd, de
fabriek werd gebombardard
en wij zaten in de bunker
die ik helemaal niet ver-
stouwd. ~~Ik~~ Wat ik
toen voelde en dacht laat
niet met beschrijven.

Wat nu stopte hier
niet in, maar ik wil
natuurlijk niet hoe het met
de ingangen was. Volgens
de andere jongens ~~toen~~ is
zo'n drie maal dat schudd
gevoeld, ik kan mij dit maar
twee maal herinneren.

De lucht bleef op onze plaats
goed. Toen werd vooraan
geroepen, "de brandwacht er
uit komen", dus toen begreep
ik dat de ingang nog goed was
te kwamen echter weer terug,
dus er ~~was~~ ~~meer~~

waren zeker nog vliegingen
 boven. Toen duurde het
 echter niet lang meer of
 we maakten er uit, het geen
 zo natuurlijk veel te lang
 zaam ging. Op een zeker moment
 bleef ~~aan~~ zij stiltoeren en
 kwamen we niet meer voor-
 uit. De spanning toen
 was ontzettend, ~~aan~~ wat
 gebeurde er voortaan,
 kwamen de vliegingen wer-
 ternig? Staardom ging het
 weder langzaam voortwaarts,
 alleen maar de vrouwen
 moesten nog in de bunker
 blijven. Eindelijk zag ik weer
 daglicht, en wat ik toen
 zag. ~~Ban~~ ~~swaalf~~ stond
~~in~~ ~~hittige~~ ~~lucie~~ ~~ten~~, ~~delf~~ en
 swaalf stonden in "litter",
 lucie, evenaar hal ~~of~~
~~aan~~ ~~was~~ We maakten
 helpen blussten, maar er
 werd meer geroepen alarm
 en wij haasten ons vgens
 onder het gaas door te
 brengen, wat interesseerde

ons die gebouwen. Eerst
 dachten we dat het er
 in de barakken niet
 leus was, maar dichter
 bij hemond zagen we een
 groote rook. Verschillend
 barakken lagen in elken.
 Anne barak was alleen maar
 en het is ontast en het
 plantend was op verschillend
 plaatsen maar beneden gebouwen
 In een barak zaten drie
 Francken in de helder ~~op~~
~~op~~ vast. Het viel moeite
 zijn te gered, een was echter
 dood. Het hout van wat
 eens een barak was, wilde
 nog gaan branden, maar
 het werd gauw gebluscht,
 anders ~~hadde~~ ^{waren} ~~er~~ ^{aan} ~~andere~~
 misschien ook nog gestikt
 Ik heb natuurlijk maar het
 een en ander op de foto
 vastgelegd.

~~De van~~ Dan kwam
 plotseling het bericht
 dat de bunker op twee

planten was ingestort en
 er vierhonderd twintig
 menschen ~~terecht~~ overgestorven
 waren. Dat het ~~de~~ men
~~reproccis niet dat het~~
 — het aantal niet kwam
 omdat men al verbinding
 met die lui had gehad en
 hen in de bunker alles geld
 had. ~~Opstand~~ De bunker
 storte echter weer op nieuw
 in. Ook een jonger van onze
 kamer zat overgestorven. ~~Om~~
 e. a.) Gedronds hoorde
 wij dat alles langzaam
 maar zeker en uit kwam
 door een fontrechter welke
 men nog dieper ontgraafde.
 Dat die jonger van onze
 kamer kwam toen terug
 en wat die toen vertelde
 nadat hij maar eenigzins
 bij gekomen was, was ver-
 schrikkelijk. Half gestikt
 waren ze. Op het lichte bregen
 ze een heilige lucht toegel.
 werd door middel van een
 slang die men van boven
 op in de bunker had gemerkt.

Vannorgen een moment
naar de fabriek gemaekt, Onse
afclating in hal 1 is alleen
maer erg ~~smertig~~ smerig
maer nog niet verbrand.

Het meeste was er nu
gekomen. Onse bloedkoma
van de. is echte
bedemant weg. Ook nog
enkele bleefstapten van
my verbrand.

Vanderny ~~vervalom~~, me
~~duchter schite~~ suende
vlichtingelrom te boven
in gongen maer vast up weg
naar den berg

~~14/10/1890~~

~~Gedien~~
~~er een stot~~ ~~stalt~~ ~~ont~~ ~~by~~ ~~gekomen~~
~~by~~ ~~my~~ ~~hetten~~ ~~er~~ ~~ook~~ ~~een~~ ~~ryftal~~
~~afgebragen~~, ~~afscham~~ ~~de~~ ~~zelf~~
~~al~~ ~~niets~~ ~~te~~ ~~doen~~ ~~hetten~~.

~~Het~~ ~~zijn~~ ~~van~~ ~~die~~ ~~by~~ ~~beven~~
~~dat~~ ~~te~~ ~~ver~~ ~~maakt~~ ~~van~~ ~~de~~
~~stagn~~ ~~van~~ ~~hetten~~ ~~op~~
~~hem~~ ~~het~~ ~~zijn~~ ~~getuigt~~ ~~de~~
~~nien~~ ~~er~~ ~~er~~ ~~steekt~~ ~~en~~ ~~verwaken~~
~~loord~~ ~~in~~ ~~hetten~~ ~~ook~~ ~~al~~

~~Wednesday~~

149

Thursday, 9 Oct 1977

We moesten vanmorgen om half zeven in de container zijn, alle aartlanders. Daar sprak Faust (het was onder de hand al ver over zeven uur allen-dan waren) en vertelde o.a. dat de etens-kaarten van deze week vervallen zijn, en dat je nu steeds iedere dag van je meester's morgens en 's avonds een etensbonnetje krijgt. Dus werk je nu elke dag ook geen eten. Bovendien mochten we niet de container in maar moesten wachten op onze respectievelijk meester en dem zou het ~~in de container~~ ^{geruimtelijk} naar de fabriek gaan. ~~Ik~~ Maar er kwamen namelijk een paar meesters. Toen moest alles drie van drie gaan staan. Hink en ik zijn echter weg gelopen en alleen naar de fabriek gegaan en op onze oude plaats gaan werken.

¹⁵⁹
~~We hebben~~ ~~de~~ En onze
afdeeling ging het nog al
en en behoeft alleen een
beetje schoongemant ~~de~~
~~worden~~ en enkele machines
aangesloten te worden. Eerst
nog het terrein rond getoogen
geweldig veel bomtrechten
en de schade er zijn dan
ook veel hebben vernield.
Ook die trechten gezien waar
de bom is ingestort en
waar die bij schade
inrichtingen zijn. Daar ver-
dere ontgraving ~~daar~~
van die bomtrechten niet
gebed zijn. 's Middags
ben ik naar de barakke
gegaan heb een paar
uur gestagen. Er is dan
kwam er nog voorburen,
Ik mis bed int, even daarna
atmen. Alles diep af beter
gezegd de de bergen in
zotten goud de de de de
niet bang. Op de fabriek
moet alles weglagen.

151

Dus dat hebben we er weer
meer gewonnen dat we de bunkers
niet meer inhoeven.

Vanavond was ik nog eens
twee maal eten en ook
dubbel rantsoen brավд en
sinter te halen.

10 Oct 1944.
Dinsdag

Ik heb gewerkt ald gisteren
namelijk die vensters toe
gemaakt met platen arbeid.

Vanmorgen ook naar Colonne,
maar weer ~~heen~~ ~~weg~~ ~~gegaan~~
alleen gegaan.

~~Vrijdag 13 Oct 1944~~

Zaterdag 24 Oct 1944

Gisteren zijn er een stel
Hollanders bij gekomen, die
~~was~~ een geheel onbekend
geleden in Holland van
hun best zijn gelicht. Het
zijn die zelfde lui die hier
in die goedkope wagens hebben
gevoerd die heer ^{een paar weken terug} op het terrein
hebben gebracht. Ze hebben erg
wel slach gehad en liza niet
te eten. Het gaar je heen ook mel
hard aankien, want ze zien

er wy slecht en verwaarloosd
 ant. Wy krijgen er ook vijf
 staks by ufochaan we half al
 niet te doen hebben. Ik had
 eert erg met hem te doen,
~~maar~~ en het wy wat brood
 voor hem ghaakt, maar
 vandaag heb ik toch een
 beetje tot andere gedachten
 gekomen. Volgens Theopist
 bevelen ze hem eigen kame-
 raden, en bovendien als
 het onderdrukkers zijn, dan
 zijn zij meer vooral te lang
 in Holland gebleven,
 terwijl wy hier moeten
 werken en met zwart,
 handelaars half zij ook
 niet vooral medelijden te
 hebben, daar hebben zij
 anders misschien nog wel
 iets dat doen van moeten
 kopen. Dat moet ik zijn en
 bijna het Hollanders.
 Maar als ze nu hier
 blijven en het zelfde rantsoen
 krijgen, dan gaat het wy

Vannemorgen werd in miene
 gezegden dat er alarm was,
~~toen~~ de lui uit oorde
 had vboyen naar buiten.
 We werden echter door
 de deuren gelatit de weg,
 gezagen dat Engel kwam
 en aan te gaas die weg de
 keering tegen een paar
 Duitsche jongens. De
 sriene is ook inder daad
 belemmer niet gegaan,
 maar het zou best kunnen
 zijn dat er tusschallig
 een moment geen
 spanning is, want ~~alle~~
 alles is door de war en
 overal wordt aangemerkt.

Maunday, 16 October
1944

Gister morgen is ~~dit~~ byna
 doortlopend de sriene gegaan.
 Dan alarm, en dan inder daad
 alarm. Ik ben wel een drie
 keer de richting van de Pannenberg
uitgegaan opgegaan

Gisteravond om e. a. half
 negen ook weer alarm, ik
 stond mij niet om te bleeden,
 want wij kwamen pas uit de
 kerk. ~~Ma~~ Later op de avond
 was er een heel vooralarm
 geweest. ~~Vrijdagmiddag om e. a.~~
~~half twee was de kerk~~

Gistermiddag was
 ik al om e. a. half twee naar
 huis gegaan om mij te wassen,
~~wij moesten dan~~ meer terug
 gekomen en om vier uur
 in 'n stampelhaast laten of
 schrijven, je kunt niet meer
 automatisch stampelen, want
 die klokken ^{sinds de aanval} ~~zijn~~ ~~moment~~
~~niet meer~~ Wij moesten eigenlijk
 tot zes uur werken. In
 het geheel was het weer een
 hegel over ~~op~~ zondag,
 alleen waren konden wij
 getakkeerd nog naar de kerk
 gaan. ~~Th~~ndag is er tot
 op heden nog geen alarm
 met invliegers. Gewest

Je hoorde ze gisterenavond
ook meer duidelijk verhalen,
gisteren morgen was ik er
nog een heel hoog overleggen,
Kleit had er meer gezegd

Een Zaterdagmiddag o.a.
vijf uur was er ook vooral,
aan en blagen wy in de
werke een aantal vliegtuigen
welke steeds ~~in de vande~~
vondlagen ^{man}. Eerst dachten wy
dat het Duitsche toestellen waren,
~~maar~~ maar wederhand bleken
het toch Engelsche ~~te zijn~~
gewees te zijn die al toen
aangerollen hadden. Voor
zoover woort al met een
meer alarm gegeven. Verleden
week werd ik op een nacht
wakker door aankondende
vliegtuigen. Ik maakte
de jongens wakker en toen
pas werd er vooralarm
gegeven.

Momenteel zitten Piets en ik en van Aken, ik en nu meer lui in het bosch onder saam den Braunschweig. Wij zijn weer wegge, loyres of dat er weer alarm is. Vanmorgen is Kasel weer aan de bevel geweest, en niet zo v^{er} ~~het~~ ^{vanmorgen} ~~vanmorgen~~ ^{min} ook. Het regende flink en wij dachten wel dat het mistig zou zijn. Een heel oetel zijn weer de bender ingegaan. Ik ging naar de barakken, ook Piets en die Franschische meijns die bij ons werken. Staanlyks waren we in de barakken of we hoorden schietingen aankomen. Eerst nu een moment in de helder geweest, maar ik kon het er niet ~~onthouden~~ ^{onthouden} er ben daar de Braunschweig gegaan, staanlyks was it ~~over~~ ^{over} het spoorbruggetje of ik meende al dat er gegooid werd, ik keek om en Kasel stond ~~al over~~ ^{al over} in ~~lichte~~ ^{lichte} ~~laan~~ ^{laan} over een heel lengte weer in vuren en vlam. ~~Alles was er~~ Steeds maar meer vliegt ugen hoorde ik aan, horen en ik heb dan ook weer ge, loyres, zooals ik nooit meer hoop te moeten loyres, door modder en

blei door de veldanden) In het
& Ik hoop te hopen als een storm,
machins. In het bosch zijn we
langzaam naar boven getogen,
ik zag myn enkele vliegtuigen
halshoof tusschen een paar
wolken vliegen.

Donderdag 19 Oct 1944

Gisterenmiddag en gisterenavond
mij een heel alarm ~~en~~ ~~van~~ ~~om~~
gloeiend. Van nacht ook nog een
keer vooralarm, ik heb mij aan,
gekleed en ben weer naar bed gegaan.
Kamurij is er weer geen licht, wel
op den fabriek, maar niet in de
barakken, water is er al niet meer
sinds het bombardement op den fabriek.
Tommy zag kans gisterenavond in
het ~~toch~~ slechts noodlicht in
de container een aucthametji ~~aan~~
mij in te leveren waardwa ik
drie maal brood en jain breg.
Volgens geruchten moet er
nu weer iets gebeuren tusschen
de 20^e en 22^e Oct. Zounsaltijd zal
dat wel weer een schouwstelling
lijken, alleen de hoop op een einde
dat je toch mag inwendig iets er
aangeloven.

Vrijdag 20 Oct 1944

Gisterenavond vooralarm gegeven, ik was weer zo bang, dat wordt gekroef ik met de dag erger. Forming Bretschneider was ook toevallig bij ons, die zei uit nog, "Maar je zien hoe die zwarte vogen flakkeren van angst." We zaten bij het petroleum lampje, want er werd druk geboya in Kasel was zelfs alarm gegeven. Het Electrisch licht was ook weer in orde. Hent en ik prezen gisterenavond onverwachts dubbele bonnen van Weschel, ook van, middag en nu vanavond. Dat betekent alles dubbel, ~~de~~ breed de beligging en zo als vanavond dubbel sigaretten.

Van Rausch kreeg ik een paar sokken, met geen sneeuw, maar ze komen altijd te pas in deze tijd.

Zaterdag 21 Oct 1944

^{op den fabriek} Er is bekend gegeven dat je met alarm nog met weg kunt lopen, maar op eigen risico. Maar nu op eigen risico het veld in, alles liever als wel in die bunkers te kruipen.

Woensdag 25 Oct 1944

Gisterenmiddag, ~~naar~~ er was maar, welk alarm gegeven, en al het volk liep nog op den weg of in het veld

kwamen er twee dieprohigers
 over. Een is er nog afgeschoten,
~~Een~~ de vrouw van de
 schenmaker in Oberamtheim
 werd door een vliegtuig nog in
 d'r been geschoten. ~~W~~ er ~~is~~
~~niets~~ geen doorden te betrouwen
 zij of nog meer ongelukken zijn
 gebeurd ~~is~~ ^{mag} werkelijk een wonder
 heeten, want ~~de~~ ~~dat~~ at het
 volk ~~hier~~ ~~in~~ ~~onder~~ ~~schud~~ ~~over~~,
~~al~~ ~~sond~~ ~~er~~ ~~in~~ ~~de~~ ~~fabriek~~
 hier nog in diekte zijn te
 raken. Een mitrailleur er
 over en ~~er~~ waren dan
~~sonder~~ ~~den~~ ~~meergemaakd~~.
 Sientallen

Gisteravond gingen die sirenes
 ook weer zoo brauw, achter elkaar
 alarm dan weer veilig, dan
 hoorde je weer ~~schietingen~~ en
 schieten, je wordt er gek van.
 Vanmiddag zaten we met in de
 cantine toen het vijf toer er
 alarm kwam. Eten laten staan
 en weg lopen door de achteruitgang
 maar die kant van Kirchbaum
 op is het ook niets, het beste is
 nog immer de Baumberg.

Zaterdag 20 Oct.
1944

Het is nu ongeveer 5 uur. Van
 middag na twaalfen alarm, wij
 wolden er natuurlijk weer
 intgaan; maar alles op slot,
 de bunker in Ik ben toen naar
 half 13 gegaan en heb daar bepa-
 daar bij de ingang van de bunker
 blijven wachten, ik geloof niet dat
 ik de bunker in had gegaan,
 al ~~had~~ ~~had~~ was er men
 gebrombardeerd geworden. Het
 is Van andere deel in de bunker
 geweest zijn hoorde ik dat ze
 stijgen Ik kan hebben getaan,
 komel in bunker 13 als 12.
 Bunker 5 en 7 zijn nog steeds niet
 ingebromt, wel wordt er aangevraagd
 dat hij weer gaan in orde komt.
~~Ik heb geen hoort geen menschen meer,~~
 Ik kom haast niet meer tot rust,
 zo onrustig ben ik nu we meer
 de bunker in moeten. Ik hoop
 gaan me gaan weg, er is sprake
 van dat de antilwikkilary naar
 Alkenritte gaat, dat is een dorp en
 half uur lopen hier vandaan,
 dat is nu niet zo ver van Hasselt
 en de fabriek, maar die zullen het
 toch wel en beter rustiger hebben,
 De lagersfabriek had het gisteren avond
 ook al gezegd tegen ons, maar we
 dachten dat het wel was een toegen

Gisteravond een film voor
 stelling in de grote zaal.
 Tegen het eind moest hij afge-
 broken worden wegens voordan
 sly alarm geweest ook, met
 stad de berg op geweest in de
 regen, want er werd weer drub
 genlogen.

Maandag 30 Oct 1944

Gisteren vier maal vooruitaan
 geweest. De vierde maal kwamen
 er 2 Engelste toestellen over ge-
 vloegen. Ik heb gisteren nietgewerkt
 Barmst had vrij gevraagd voor mij.
 (Gisteravond in kerk greek)
 Vanmorgen weer naar de dokter
 geweest om drie dranken te vragen
 die ik al ~~een~~ gehad een paar
 keer gehad heb. Tevens weer gevraagd
 of ik een bewijs kon brengen dat
 ik niet de kanker in kerk te gaan.
 Maar die Hollandse dokter zei dat
 dat alleen ⁱⁿ de zwaarste gevallen
 gezonden mocht worden. Het was
 dus de tweede ^{grote} pleet, gisteravond
 de eerste. Tegen de vrijdag plot-
 seling groot alarm. Op verschillende
 manieren geprobeerd er uit te komen,
 maar het lukte niet ~~aan de~~
~~keizer van hen 13~~ ^{niet in de kerk}
~~gevoel~~

Ik ben echter weer misde bunker
ingegaan, maar het in de helder
was van 13 graden. Er is niet
gewest. Volgens Joep gaan wij
den weet nog niet, ~~de~~ ~~de~~ ~~de~~
Strophen. Zoo dat tegen hem gezegd
hebben, maar wij moeten zelf de
toel inrichten.

Wensd'ag 27 Oct 1944

Gisterenavond was ik niet erg
lekker en wilde vroeg naar bed
gaan, maar er is xoverst
de heele avond alarm of
voor alarm geweest. ~~Alsdag~~
Veel overblijvers. Twee maal
ben ik nog de richting van
de Bannberg uitgegaan.

Vanniddig laat nog een
moment voor alarm geweest,
voor de rest de heele dag rustig
gewest tot op bedden, maar
wie weet hoeveel alarm er
vanavond nog is.

Donderdag
2 Oct. 1944

Gisterenmorgen en vanmorgen was
er alarm en terwijl ik in de hut van
van 13 stond kwam er veel over-
vliegen over, vooral vanmorgen.
Op zag er nog en durfden de

164
wolven door, het was ~~een~~ dubbel
verpunning. Er is nog even
gerekend ook. ~~Ik heb de triller~~
~~angst~~ Ik wist van angst
niet wat ik doen moest, maar
gelukkig sloeg alles door.

~~De laatste~~ De laatste avond
ook voor ~~de~~ alarm of voor
alarm, gisterenavond de hele
dag vooralarm geweest of minstens
niet lichtgevoel.

Donderdag 9 Nov. 1944.

De laatste dagen gaat het overdeeg
nogal met het alarm, maar ~~er~~
als te meer, meestal vooralarm.

Gisterenavond rustig geweest, maar
vannacht meer 2 x vooralarm
geweest, dat is in lange niet
gebeurd dat er 3 nachts alarm
was. Ik heb meer een mogelijk-
heid gevonden met alarm, het
fabrieksterrein of te komen.

Gisteren twee uur in het
busje gestaan in de kou, maar
alles nog hien, als in de bunker.
Over het verhuizen van onze
afdeling naar ~~de~~ ~~aan~~ ~~de~~ ~~aan~~
ge nu maar maar weinig,
als dat maar niet ~~afgezet~~
of niet uitloopt

Het is hier erg koud in de hal ^{over}
~~de~~ ~~hal~~ ~~en~~ dat groote open
 stuk hetwelk weggevoerd
 is. Ik heb eindelijk weer een
 heijl merk, dan gans de tijd
 temminste was sneller.

Ik ben gisteren middag bij directie,
 heer Stein geweest om te
 klagen over de toestand in de
 euntine van hal vijf waar de
 Duitslanders tegenwoordig moeten
 eten. Het is daar reeds te veel en
 alles staat te eng op elkaar. Hr. Stein
 was heel vriendelijk en heeft alles
 genoteerd en zal het onderzoeken.
 Of ik ik bringe ~~te~~ meermal
 nog steeds ieder twee binnen
 van Utrecht. Gans Vannmiddag
 brengen we zoovraan een ei bij het
 eten. Wie vrouw die de keieren
 uitdeit gaf mij stukken 2 stukken
 flink maet 2'n ei niet, zootoevol
 had ik drie eieren.

Holland is In Holland
 weest nog immer een groote
 slacht. Welcheren is doos het

bombardieren van een dorp door
de Engelsen o.g. twee en een
halve meter onder water gezet
etl een 5000 runderen ver-
dronken en dat land wordt
meten door dat zoute water
onbrenkbaar

Volgens de krant ^{wordt} al sinds
enigen tyd ~~het~~ nieuw
wapen gebruikt, de V 2 Flet
is het zelfde als de V 1, maar
van grooter kaliber, etl
het anders niet is, dan zal
het nog wel los loopen

Donderdag 16 Decr.
1844

Barrak en Strohm zijn van
morgen naar Albenitz gegaan,
~~van~~ vanmiddag zijn Flenk

Barrak en ik daarheen gegaan en
en hetzij de te schouwen

Het Woon wij in koken is
de z.g. Triumphalle, hetwelk ons
best bevalt. Ook is er een klein
kamer, daar mogen Flenk en
ik slapen. Vrijdag 17 Decr.

Met een paar Russen en
Italiërs naar Albenitz gegaan
en schouwen

Friday 19 Oct. 1944

De aankomstbelang is wandeling
over gevee, 30000 heeft de auto
heen en weer gereden

Saturday 20 Oct.

De oven en nog enkele andere
dingen zijn vandaag ook overgegaan,
dat was het laatste. De oven heeft
het wat moeite gekost om die
in de stornhal te krijgen, dat heeft
hij namelijk niet duidelijk aan
de weg en honger. Een stevige
strop van c.a. 15 treden leidt
er heen.

Sunday 21 Oct. 1944

Henk en ik ~~zaten er op de vl~~
hoopden er op het kleine kamertje
te krijgen, maar volgens Ruben
die er wel mee eens was
~~was als hij zocht, dat wij er~~
kwamen want zoals hij ten
minste zei, mocht het voor
lang niet van ingeweren
Niekels. Ik vanavond naar
Sturhm gevee, hij zei o.a. dat
ik moest betrouwen dat het dan
geen hinderij werd, dat kon
ik voor zijn part in het bord
doen en dan moest Halldorn

de Oberlagerf abten zijn taakten,
 ming ervoor geven dat wij het
 lager uitgingen. We hebben toen
 afgesproken dat ik het morgen
 aan Haldorn vraag, die dan
 Grotten zal opheffen. Ik geloof
 dat Brauch een vink politiek
 achter om me weg speelt, misschien
 heeft hij nog wel iets met dat
 kamertje voor. Omdat het
 ongeveer een week samen bij
 rustig is geweest, zelfs 's avonds
 is het de laatste dagen weer
 volop alarm, maar in etten,
 ditte merk je daar weinig van,
 er is niet eens een sirene,
 met een handsirene, maar
 die is vlak vanmorgen kwam
 de ruis tussen. Had er mij
 eindelijk zo bang, dat we
 elkaar grepen! De petroleum
 lamp viel ook nog om, want
 er was geen electrisch licht,
 misschien iets vlak gegeven door
 de storm van vannacht!

169 Wednesday 22 Oct

Vann morgen zijn Glenk en ik naar
Haldvoorn gegaan. Hij vond het
dadelijk goed dat wij in Haldvoorn
ritse bleven slapen, maar niet
meer als twee man reeds hij
aank mist hij dat dat het
de Turkhalle was, dus daar
was allang met hem over
gesproken. Hoe langer hoe
meer ben ik er van overtuigd
dat Rausch in deze zaak weer
een vante vol speelt, maar
hij grijpt er naar.

Thursday 26 Oct 1944

Vannmiddag waren alleen Glenk
en ik in Haldvoorn. Wij
hadden gedacht spiralen in
onze kelder te vlechten, maar
we ver kwamen het niet eens.
We hebben meer bezuch gehad
van de Haldvoornse jeugd
dan gewoont. We hadden hun
gezegd wat te eten te halen
en het resultaat was werken,
lyk brood verwachting, kaas
en appelen. Van de vlech
hebben we twee ijeren

bedden geïcht met een bedder
van de Parakhan. We konden
alleen maar houten bedden
krijgen van de lagereafdeling om
dat er zo'n gewoonte is
aan bedden. We hebben echter
ook twee groene geïcht, maar
zonder spiraalen, die maken
me veel van die kopendrand.
Ook merkten we gevoelen nemen
met twee vollen kanten, maar
dat alles wordt niet opgeknapt.

ellandag 27 okt. 1944

Een sensatie van de eerste rang
hier in Altensitt, er is nu
een Amerikaanse vlieger
met z'n parachute naar
beneden gesprongen. Er werd
tijdens alarm ineens geroepen
dat er een parachute naar
beneden kwam. Piel van Altensitt
die bij ons was om ons kamer
te schilderen en ik er
dacht op of. We liepen overal
over en door heen, ook door
een hekje hetwelk we over
~~merkten~~, tegen vrouwen liepen
we evenredig door heen in
ons verlangen zo veel te zien

Het was nog een jonge bevel
 van mistchien een vijf en
 twintig jaar en het zijns
 was dat hij kann gemmy
 kannde, precies evenals
 de kranten altijd bewoonden.
 Een andere Hollander die een heel
 Engelsch sprak heeft even met
 hem ~~op~~ gesproken. Hij
 kwam uit Philadelphia
 en was met z'n vlieging met
 een ander vlieging in aan-
 raking gekomen, waarna hij
 er heel gesprongen was. Hij
 was nog in de rug gewond
 van de schok of doots. Ze
 waren met z'n tweeën in
 het jagd toestel en de andere
 was nog doorgelopen, maar
 niet in de buid van Hoof
 soek met z'n toestel naar
 beneden gekomen zijn. De
 burgemeester heeft die ~~stijg~~
~~en ingekend~~, perrecht,
 list ingekend.

Maandag 4 Dec. 1644

Vandaag is Kassel weer eens
aan de beurt geweest. Brauch
hadt z'n vader meegedrucht en
~~daar ment al doorge die~~
gaf al door dat er Engelse
eskaders in aantocht waren op
Kassel Eerst werd er doorgegeven
van een Eskader, toen werd
er al gezegd van meerdere
eskaders. Het was dan ook
steeds een zwaar gebrom van
langtliggende vliegtongen, want
het was erg heerscht en ook
toe werd er nog aardig gedon-
derd, waarom mij niet
gehoft konden zeggen of dat
nu afweer was of kommen.
Brauch, Clake en ik zijn toen nog
achter de Bunnsherg ongeveer
in de richting van Wittelschike
daar kon je ergens Kassel en Kieder
zweven tamenlyk goed overzien.
We zagen het op verschillende
plaatsen rooken en brandemen
Kiederwetteren en Wittelschike
Brauch is gehijt door naar huis
gegaan om te kijken of er bij hem
thuis nog iets gepast werd was.

Er is natuurlijk weer geen
 licht. Glenk en ik hebben bij
 enkele hairen moeite gedaan
 om te krijgen om onze bedden
 te vullen, want we waren niet
 erg gevrij, we hadden zelf niet
 te veel vullen ze.

Winstdag 5 Dec. 1944

Vannacht moest ik plotseling
 met Jap mee naar Waldeck
 met de werksantibus, een
 dynamo repareren. In slot
 Waldeck moesten we zijn,
 daar is ook een afdeling
 van Henschel ondergebracht.
 Het moest erg vry gaan, want
 om een stuk nog te auto weer
 terug gaan, maar we waren
 op tijd klaar om verschillend
 oude bekende gesproken die
 in Waldeck in de Henschel
 fabriek werken, v.a. Johnny Stends
 en Piet Manders. Ze waren en
 allemaal erg vlecht uit, vooral
 ook Jap, den Franschman die
 vryge ~~had~~ bij mij in Hal 7
 heeft gestaan. Er is daar nog niet
 veel gebeurd. In Bad & Will,
 dungen zijn we ook nog geweest.
 Voordat we uit Waldeck weg,
 gingen hebben we

194

dans nog gezeten in de keuken
die voor de Mauserfabriek
voegt. Ook zaten we nog
in een cafe waaraan je
al vertelde dat je er niet een
vrouw naar had kon. Toen
kwam er nog een Duitser
die bij die dynamo welke wij
geïmporteerd hebben geïnteresseerd
is, die liet ons drinken en
wies ook nog veelbetekenend
of we nog andere mensen
hadden. Hij bedroefde natuurlijk
de vrouw, maar wij be-
dankten daarvoor.

~~Monday 18 Dec 1944~~

~~Monday 22 Dec 1944~~

We hebben ~~aan het~~ 100 agents
gevraagd om ~~vanavond~~ onze
bedden over te brengen. Beyerlyk
ijde werd ons gevraagd een
antenne voor die mensen te
maken.
Op den fabriek weer gezeten, toen
kwam ik Clake tegen die ver-
telde dat er in Altovitz nog
steeds geen eten was gebracht. Daarom
ik nog een bon had zijn we weer
naar de cantine gingen en hebben
meer gezeten. Maar maar maar
hms gezamen.

Woensdag 6 Dec 1944

Herr Engel wilde geen toestem-
ming geven dat we in Alken
wilde gingen wonen, maar nadat
we gezegd hadden dat Gladstein
er al verlaten was had gegeven,
wilde hij een schriftelijke aanvraag
van Meister Strohm hebben.
Meister Strohm zou er morgen
ochtend een schrijven.

Donderdag 7 Dec 1944

Gisterenavond was gelogen, nog
samenlijk gesproken. Strohm
schreef vanmorgen een aanvraag
of wij brandwacht mochten maken
in Alken, maar volgens
het mesje hetwelk bij Engel
zat kon het niet goed gesteld zijn,
daarop zou Engel toch geen toe-
stemming geven. Dan moet ik
van Strohm naar Herr
Beek, de chef van de fabriek,
politie. Toen ik daar was zei
die dat hij zou Strohm wel
opbellen. En vanavond had
hij dat nog niet gedaan.

Vrijdag 8 Dec 1944

Vanmorgen naar Beek gegaan.
Een die bij Lemand die bij hem
op bureau zat zei dat hij nog

eerst met de ¹⁷⁶ ~~futuristische~~
~~wilde~~ ~~bedrijfsleider~~
wilde spreken en dan non
Strohm met de intolay ver-
nemen. De hele dag statuur,
lijb in spanning gezeten, we
hebben niets meer aan onze
kamer gedaan.

Zaterdag 9 Dec.
Vanmorgen moet ik bij 1944.
Strohm op het kantoor komen,
daar lag een schrijven van Beck,
alsdat er volgens een verordening
minstens 50% Duitschers in de
brandwacht moesten zitten. Als
men nu nog een Duitscher
vondt die brandwacht kon
worden, dan mochten wij
tweeën als uitzondering toch
in Altenritte slapen. Wij zijn
toen weer naar Beck gegaan,
hij was er niet, maar we
hebben met z'n secretaresse
gesproken, die heeft verschillen-
de dingen van ons opgevraagd
en zal hem dat voorleggen.
Ook von Hess probeert een
Duitscher uit Altenritte
als brandwacht aangesteld
te krijgen, die kan dan wel
rustig thuis blijven, maar

wij konden dan in Altemitte
Volagen. 297
Dinsdag 22 Dec 1944

We hebben een handwagen
gerrangd om vanavond onze
bedden over te brengen, tegelijk hebben
we bij die menschen een antenne
aangelegd. We kregen daarvoor
ieder een kilo brood en een
stafje worst. 1944
Woensdag 23 Dec

Gisteravond de bedden over
gebracht en hier voor de eerste
maal gestagen. Vanmorgen
toen ik opstond kreeg ik ineens
kramp in m'n maag. Het
smerd op het laatste nu erg
dat Bausch de fabriek opbeelden
en ik met een auto weg gemaakt
werd. Bij den dokter had ik
nu geld als geen pijn meer.
Een recept gehad, hetwelk
ik zelf het ~~was~~ laten klaarmaken
in Altemitte.

Toen naar de barakken gegaan
en op Tommy z'n bed gelegen
tot 's avonds, dan weer naar
Altemitte gegaan. Ik had
nu met al geregeld, dat ik
niet de krantenrimer in wilde

Vrijdag 25 Dec.

1944

Gisterenavond de koffers gehaald.
 We slopen hier prima. Er werd
 meer zwaar gelopen, ik ben
 nog weg gelopen, de kant van
 Wilhelmshöhe op. Er is herrie
 geweest tussen Rauch en Clake,
 want de meek had ik ook al
 een keer herrie met Clake,
 door een vergissing.

Zaterdag 16

Dec 1944

Het wordt 3 avonds aardig
 laat voordat we ons bed in
 schieten, gisterenavond was
 het half één, maar we haalden
 ook een mooi boek en reactie.
 Toch heel wat anders als in
 de barakken.

Zaterdag 23 Dec 1944

We hebben met 2 in alle een
 half uur op onze kamers
 gezeten en het een en ander
 gezongen. Vandaag was
 er voorname op der fabriek
 in Ottenbanna een uitdrijving
 van geschenken. Ik kreeg een
 onderbroek, sigaretten en een
 pijp. Die sigaretten nog

geruild voor een paar sokken van de week hebben Henk en ik hervie gehad met Clake omdat de kachel niet aan was in de werkplaats. Die man wordt altijd dadelijk onberispt.

Zondag 24 Dec 1944

Tommy en Rees en nog een paar anderen zijn bij ons op visite geweest, ze vonden onze kansen schitterend. Ook Tom Brettschneider en Priemus zijn gekomen en blijven een nacht slapen. Ze hadden meel, kook en een bij mee gebracht. Vanmiddag veel overvliegen.

Maandag 25 Dec
1e Kerstdag 1944

Gisteren en vandaag is er niet gewerkt. Vanmiddag was er in Slattenberg variete, maar ik had spijt dat ik daarvoor zo'n eind getoegen had, enkele goede dingen, maar voor de rest oude kook.

Ook de beloofde kock en sigaren
 zetten bleven uit, die zouden nu
 van de week ontgedield worden
 Ik was bovendien niet erg lekker
 ook, toen ik op m'n oude
 kamer kwam, werd ik erg
 dwaasch. Ik wilde m'n glas
 op hangen in de slaapkamer
 en daar kon ik mij een mo-
 ment niet meer staande
 houden en viel op den grond.
 De andere jongens hebben dat
 echter niet gemerkt.

Weer veel inuitiegers
 geweest, ondanks dat het
 Kerstmis is, of ze echter
 bommen gevoerd hebben
 weet ik niet

Wensdag 26 Dec.

Vannomorgen kregen Hank en ik
 meer een stellige kock. We
 hebben aardig wat kock gezien
 in deze dagen.

Het avondeten zal en het
 vervolg gebracht worden, of
 beter gezegd 's middags
 wordt er twee maal meer
 gestuurd, als alles tenminste
 goed gaat

woensdag 27 Dec. 1944

Vannorgen was het 77° onder
nul. Donderdag 28 Dec.

1944

Gisterenavond de geleerde suiker
terug gebracht bij onze buien,
We moesten duidelijk binnen
komen en ze wilden die
suiker niet eens naar voren,
of schoon er zal wel niet
wel aan ontbraken hebben
We kregen nog een stelletje
krok mee toen we weggingen.
Ik heb gisteren avond een
broek van Ransch aange-
braken, dat kan ik wel
mer doen, dat spaart mijn
bleeding. Vannacht een
paar krommen gevallen
in de buurt van Elgers,
hansen, toen werd er gras
~~alom gegeven~~ vooralarm
gegeven. Vannorgen werd
er in de verte nog erg
geschoten, de raven en
denen vielden. Vanneddag
was er natuurlijk geen
extra stea megekomen,

ook voor brood had Urchel
niet gezorgd.

17de 2
Zaterdag

30 Dec 1944
Ik was vanmiddag in de
barakken toen er vooralarm
kwam. Ik weg. In de
buis van de fabriek, of er
kwam groot alarm. Stijper
was ik in Stenbanna of
er werd al geschoten. Voorbij
Stenbanna het bosch in,
gegaan, steeds maar verder
en verder, langs Stenbanna
voor de kant van Wilhelms
höhe op met nog een Hollan-
der die toevallig met mij
meeliep. We kwamen Goep
ook nog tegen in het bosch.
~~die stond daar die was~~
daar met een auto naar
toegegaan. Langdure en
zwaar gerook is het geweest,
ik weet niet of men op
Kassel nog bommen heeft
gegooid. Ik heb nog een
witte brood met drie Hollan-
der gedeeld, want we hadden
samen een angstig surte gehad

Hent en ik hebben een schoenen-
bom gehad, vanwege onze ver-
brande schoenen op de fabriek
bij de laatste aanval. Tommy
zijn wel geen schoenen verbrand,
maar dat doet er niet toe.

Zondag 31 Dec.
1944

Ook nog invliegen geweest. We
hebben nog visite gehad van
een paar uit de Karakken,
dum werd over ons ondanks de
vrije dag weggehaald om op
de fabriek te gaan werken.
Ze zijn toen weggevoerd en
naar ons gekomen.

Maandag 1 Jan
1945

Om c.a. 1 uur weer vele
vliegtuigen. Ik ben nog
weggevoerd. Veel scherpen om
mij heen. Ik was nog een keer
binnen meer terug, toen ze weer
begonnen te schieten. We zijn
gisteravond om c.a. 1 uur
naar bed gegaan, we waren
maar met 2 in tweeën.

Tommy en Pieterus zijn ook niet
geweest, maar dat is ook wel
te begrijpen na zo'n paar
nachts als vanmorgen.

Donnerdag 2 Jan 1945
 Alsoe zoo voort is het zaterdag
 en gisteren weer aardig vaak
 geweest in Kassel. Vanmorgen
 volgens de radio weer vele
 invliegers, maar hier gelukkig
 niets geweest, wel alarm gegeven.

Vrijdag 5 Jan 1945
 Meer veel invliegers geweest.
 Ik had van de week op verzoek
 van een paar vrouwen het
 licht in onze "bunker"
 aangesloten, ze hadden mij
 daar iets voor beloofd. Gisteren
 avond kreeg ik al een maatje
 * eten en een stuk brood en
 vandaag kreeg ik nog een
 brood van twee kilo.
 Gisteren ben ik al bij de
 bakker uitgenoodigd om
 z'n schakelbord weer vast
 te maken, dat gaat goed zoo.

Zondag 7 Jan 1945
 Die mensen schenken ons een
 mand met koken gegeven op
 hun verzoek, nadat ik het
 hun al eens voorgesteld had.
 Denk er ik nog een tijd op
 visite geweest bij hen.

Maandag 8 Jan 1945

Ik ben vandaag naar den
fabriek geweest, ik was er
amper een paar minuten
van af of er kwam alarm.
En kinderen met het
er ook erg uit van de
laatste toernooi. Ook
de apothek was zwaar be-
schadigd, vooordover geen
medicijnen. Nergens schenen
te koop.

Wensdag 9 Jan 1945

Heute maal geen eten gekomen.
Ik ben nu met een Russchen
jongen naar den fabriek
gevoert. Het eten was on-
derweg werd mij gezegd,
maak er uit vis toch
niets aangekomen, dus wat
daar megebrond is weet
ik niet. Ik heb op den
fabriek nu te eten gehaald.
Ik heb hem is eindelijk
een keer komen kijken, maar
hij is namelijk een paar
minuten geweest, toen was
hij al weer weg.

186 Wvonderdag 20 Jan 1945

Gisteren geen groot verbanden
ingerolagen, slechts hier en
daar een paar toetsellen,
vandaag echter meer verband
na verband ingerolagen.

Maandag 15 Jan 1945

Gisteravond en vannacht
erg gelogen. ~~Altyd~~ Altyd wat
nieuws, maar zelden wat
goeds. Bausch ging op Henk
'n bed liggen. Ik kwam
vannavond tot de ontdekking
dat m'n stouder jarig is.

Hoe zullen ze er overkomen
bij zitten, geen gas, electra
en kolen en nauwelijks
te eten. Maar misschien
hebben ze nog iets bij kunnen
kopen.

Donderdag 18 Jan.

Het Henk een kamertje bij den
bakker gehad, het is nu niet
klaar, maar we kregen toch
al ieder een brood van twee
bilo

187

alvandaag 22 Jan. 1945.

Gisterenavond heeft Kassel
weer een beurt gehad. Eerst
dachten wij hier in Altenritte
dat het een schijnaanval was,
maar er zijn nog bommen
gevallen ook. Ook in Ober,
welken moet een heel rij
huizen afgebrand zijn.

Dat is in lang niet gebeurd,
's nachts met magnesiumlicht.
Vandaag vroege gehad met
Henk. Dinsdag 23 Jan. 1945.

Tusschen Henk en mij weer
normaal, misschien heeft de
kerrie geholpen dat hij nu een
beetje minder stordig is.

Maandag 29 Jan. 1945.

Kadot we een week stormen
rust hebben gehad, zelfs in heel
Duitsland zijn niet veel Engel-
sche toestellen geweest, zijn 21
vandaag weer met massa's
ingevlogen. Ook Kassel heeft
natuurlijk weer een beurt
gehad. Eerst was het helder
weer en konden wij de toestel-
len volgen en waar ze de
bommen neersmetten, maar
toen werd de lucht grauw

188
en was het angstig afwachten
waar de Russen meerkwa-
men. In het dach tegenover
ons, zagen we ook nog een
stelletje Duitzen naderkomen,
het was een grootse man
ook angstig iets. Wat ze
daan mochten weet ik niet,
misschien hadden ze op dat
moment slecht zicht gehad.

Donderdag 1 Febr 1945.

Al men Februarie, de tijd
ontbreekt. Ik geloof dat er niet
veel Duitschers meer zijn die
in de overwinning geloven.
Sinds gisteren hebben we hier
in Altenritze geen water,
de leiding is stuk, ik geloof
door de laatste aanval.

Vrijdag 2 Febr 1945

Het gans goed heel goed
zelfs. De Engelse velder
waaraan het naderbij
verboden is te buiden heeft
zoveren gezegd dat de Russen
nog maar 100 km. van
Berlijn af zijn of zitten
~~De Duitse velder~~ ook
moeten er al ergen toestanden
in Berlijn zijn als honger
en bergeten.

789 Dinsdag 6 Febr. 1945

Ontzettend gelogen vanmorgen,
wel met direct boven

Kassel, maar volgens de
Radio kwamen er vele
verbonden onze kant uit
gelogen. Steeds meer meer
keramen er onze kant uit
en vloegen om ~~Kassel~~ en
in de richting Kassel, maar
direct heeft ons zijn er toch
niet zo geweldig veel geweest.
Ik heb het op het laatste met
meer inthouden en ben weg
gelopen. Nog een Hollander
ontmoet die ook weg gelopen
was, maar juist ~~meer~~ onze
kant uitkwam. Hij werkte
op een tinnenrij waar ~~schuin~~
in de buurt ~~dat huis~~
~~dat huis is wat de vrij~~
staande huis is dat hij de
laatste camera verteld is,
daarvan staan zijn angst om.

Vrijdag 9 Febr. 1945.

Veel privaat werk. Gisterenocht
meer herrie gehoord met flink
nu begon hij. Aanleiding
was een deken die ik een beetje

had vengeres, omdat het
erg warm in onze kamer was
toen wij naar bed gingen.

Vannacht had hij ~~zijn~~^{zelf} de
bintenduren vergeten te sluiten.
~~Die gaat vergeten om ook alles~~

Dat is ook steeds een woorden-
rende bron van ergenis, hij
vergeet alles en laat alles
achter zich liggen.

V is erg stordig

Donday 21 Febr 1943

Gisteravond zijn de drie
bakkers bij ons op visite geweest,
ze gingen pas om half twee
vannacht weg. Ze hadden
veel boter smelt eieren en
saker megebracht om panne-
koeken te bakken. De radio
was ook juist samenlijt gaad,
dat het is meer een fijne
avond geweest, ^{redgingen} Af en toe
gingen onze gedachten met
naar huis, waar het brood,
rantsoen momenteel 500 gram
per week is. Gisteren middag
kwam een oude man mij een stuk
brood en een stuk worst brengen
omdat ik 'n vrouw met ons
gehalp had met de binken

1942

For after the night it was a
brief van huis, and in the
and, maar dat hinderde niet.
Vandaag kreeg ik er nog een
van 13 Dec, dus twee maanden
and.

Donderdag 25 Febr. 1945

Een brief van thuis gehad van
de 2 Jan. Antrekkelijk veel
gevolgen de laatste dagen, zoo
wel overdag als nachts veel
alarm.

Vrijdag 28 Febr. 1945

Vannmiddag heeft de koningin
over de Engelse zender gesproken
in de Engelse taal. Een eigen,
aardige gewaarwording was
dat voor ons. Jammer dat we
het niet konden verstaan.
Weer erg verlangen naar huis.

~~Zaterdag 29 Febr. 1945~~

Zondag 20 Febr. 1945

Gisteravond was gebromd en
even geschoten, maar het was
toch niet zo erg, tenminste daar
de radio steeds meldde dat het
onveilig was. Maar
vannorgen hoorden wij zo
dat vannacht Kassel was gewaar,
schandaal werd door de radio.
Op het het wel een ogenblik
heeren brommen en nog een
keer veilig heeren gaan om o. a.

193
half vijf, maar ten twee weer
ingelopen. Vanmorgen bij
de wekker een uur te vroeg
af, we waren al aangeklaafd
toen we daar pas nog in hadden.
het was pas kwart over vijf.

Woensdag 21 Febr. 1945
Vanmocht weer gelopen en gesloten,
maar weer niet gehoord.

Zaterdag 24 Febr. 1945

Gisterenochtend is de groote
aanval in het westen begonnen.
Dat het nu goed afgevoerd
zijn.

Zondag 24 Febr. 1945

Gisterenavond kwam Huko
vragen of ik bij hem kwam
eten, ze hadden nog eten van

Zondag over. Een tijdje ge-
viste geweest, kreeg nog twee
eieren ook. Gisterenavond
de hele avond geen licht geweest.
tot o. a. 11 uur. Toen het weer
aanging was het in de stad een
zeer donker licht. Die vrouwen
maakt ons braven ons ook nog
waarschuwen, wij stiepen
waarschuwt al.

Woensdag 28 Febr. 1945

Weer een aanval op Kassel
geweest. Ik was nu de weg
opgegaan, het elken meer Wein
ontmoet en zijn twee samen

een klein 194 Porsche ingezwaan.
Die nieuwe Hollander gespreken
die bij den bakker is gekomen.
Bij een boer een lichtleiding bij
aangeligen, die roeven mist
ook al van onze kamer, dat het
er een mooi was, met veel
licht.

~~Donderdag zellaart 1945~~

² Vrijdag zellaart 1945

Gisteravond weer een aanval
op Karol geweest. Ik was weer
de weg opgegaan, het daar weer
Wim ontmoet ~~toen~~ zijn we
maar naar mijn kamer gegaan.

Vannerges om e.a. om er al
weer alarm, gelijc ~~bronnen~~
~~stok~~ brommen, alles vloeg
weer bij ons het tuintje in.
Ik ging de weg op en bleef bij
het laatste huis met ~~een~~
~~stank~~ een oude vrouw staan
praten. Toen er niet gebeurde
kwam na een tijdje haar dochter
terug met de bakker, ~~stank~~
(getrouwde) ~~stank~~ we om
tweke geproaat hadde ~~Weg~~
~~ik trouw gaan~~ ~~sokken van~~
~~haar~~ een gaf zij mij twee
paar sokken van haar zoon
die militair is. Een paar
moest ik van Henk Genea

Voor de rest bijna de hele
 dag alarm of voor alarm,
 ook op dit moment sterft
 ik dit schrijf. Een tien minu-
 ten geleden vloegen er nog een
 stel vliegtuigen over, ik denk
 terugvliegers. De radio kan
 ik helaas niet meer horen want
 die heeft Rauch gisteren mee
 genomen. Er wordt niet
 "voor" "Vor-Entwarming" gegeven.

Donderdag 8 maart 1945

Veel privaat werk.

Gisteren avond zag het er weer
 lalijf uit, het heeft zwaar
 gebromd van overtrekkende
 vliegtuigen. De kinderen riepen
 om mij om hem naar de handen
 te brengen. Wim was ook niet bij
 ons, we hebben ~~in het~~ in
 een portiek van het laatste
 huis gestaan. Eerst stonden
~~we~~ onder een boom, maar ~~de~~
 de scherven blesserden om ons
 heen.

Vrijdag 9 maart 1945

Een ontzettende avond gister-
 is het gisteren avond weer
 geweest. Om e a half tien
 begon het spul. De radio had
 alles wel te laat over,

gegeven. Een ~~maakt sprak~~ werd
 of ~~was g~~. Slechts eenmaal
 is er alleen gezegd, "Vorsicht".
 Ik had naamelyk twee de
 tyd m'n koffer in de kelder
 te zetten of het ~~geen~~ spul
 te brengen al. Ik ben toen de weg
 opgelopen maar ik was
 naamelyk een ~~terwyl~~
 meter voorbij het laatste huis
 of het regent brandbommen,
 voor my, achteren benyde mij.
 Als dan gek tijd ik het in het
 rond tot ik maar weer maar
 het laatste huis van het dorp
 bereyging. ~~Op de Baunberg~~
~~werden honderden brandb~~
~~bommen gezet~~ De Baun-
 berg was bezaaid met hon-
 derden brandbommen als een
~~kanthoorn~~ geweldige hoort-
 boom. Onder andere omstan-
 digheden zou het een wonder-
 baar gezicht geweest zijn.
 Bij het huis gekyemen riep
 Pruisch my die ^{huff} daar een hamer
~~leeft~~. Ik stond in de kelder
 Eerst wilde ik niet by hem komen,
 maar toen was het teek op te
 te gewarnt dat ik hen by hem

gaan staan '97 Er zaten nog
een paar vrouwen en kinderen
in die helder welke natuurlijk
juimender en scherper
van belang. Ik ben daar in
de deur opening blijven staan,
want ik heb nu eenmaal
angst voor helder, onder de
koningen, dan heb je maar kans
dat alles op je valt. ~~Staan~~
~~dit was, maar een helder~~
~~getijden~~ Deze helder
was getijden, ongeveer
een onderstak, daar hebben
we een tijdje gestaan, hoe
lang kan ik besluit niet
zeggen. Af en toe gierde
de bommen over ons heen,
Eindelijk werd het wat minder
en ben ik naar de turnhalle
teruggaan. Daar zaten meer
het wat mensen in de bunker.
Bij ons in de groote hal waren
enige vanden. Stuk en ~~verre~~
vinden ^{verre} afgevoerd. In de
bunker had men ~~de~~
het noodtrak opengedraan. Zo
hebben erg om gebreurd,
vooral vanden Lotz.
Ik heb dan enige mensen
naar huis gebracht en een
vrouw ~~alleen~~ met haar kleine
kind nog gevolgen met een

190
peuzte hij liechter. ~~met mijn~~
haboelcynamm in haar woning,
woudt ze het bleue kind
goed ken wez leggen, want er
was natuurlijk geen spanning
den ~~men~~ ~~ken~~ ~~ik~~ ~~was~~ ~~er~~ ~~met~~

~~Wien die meer terug gekomen~~
~~was tijdens het bombardieren~~
~~want hij was die avond al~~
~~byzich geweest~~

den ken ik nog gaan
biken naar het huis waar

Wien woonde, ~~onderweg~~
~~kwam ik hem~~ Hij was

de hele avond bij ons
gewest, meer weg gaan maar

tijdens het bombardieren weer
teruggelaten, toen kwam

dat toen springend want
hij was ook door die brand,

hommeneigen overvallen als
hij toen meer naar huis ging

kwam hij tot de ontdekking
dat alles uitgebrand was en hij

in brand stond en hij alles
kwijt was. Toen ik dan kwam

hem toe ging kwam ik hem
al tegen, over de derde maal

deze avond nam ons trekkement
we zijn dan nog bij hem gaan

190
hijer. Maar gingen ze niet en
loopen hem te keer omdat hij
tijdens het alarm meggelopen
was, maar per slot van reke-
ning mag je toch in de bunker
gaan of je op een andere ma-
nier zeker stellen. In ons
dorp terug gekomen zijn we
nu bij Koba geweest al waar
de boy een paar sneetjes
brand hebben gepast. Toen
zijn we naar bed gegaan.
Wien is tijdens gelopen en heeft
op een paar stalen geboogen.

~~Vannorgen het zelfde bedje,~~
de Vordal er voor ontzettend
veel brandbrannen zijn gevallen
is er maar weinig afgebrand
In ons dorp slechts een schuur
Vannorgen het zelfde bedje
men, maar niet in de buurt,
alleen op Gravel zelf. Het was
niet in Oberamheim door en
alarm kwam en ben toen
naar de tunnel bij Goldbach
gegaan. Dan ging het weer bus
In de buurt van de tunnel
hebben ~~veel~~ ^{vele} brandbrannen
~~...~~

Waar de barakken

Tien ik staarna in de barakken
 op bezoek was kwam er weer
 alarm. Ik ben toen met
 vijf van de Russen die Frank,
 furterstrasse opgevoert tot
 voorbij Kirchbauna.

Vormorgen in de barakken
 zeld ik ca negen barakken
 die gisterenavond afgebrand
 zijn. ~~Onze jongens~~. Bij onze
 jongens is het nog in orde. V
 de bakkerij van I waar
 Priens brood is ook afgebrand.
 Hess is ook helemaal uit,
 gebromd onderdoot en heeft ook
 niets meer. Bischofs heeft nog
 vijf meubels. Bij Krätzel
 is ook alles weg. V de bank
 van Rengershamer zijn
 allemaal afgebrand op twee
 of drie barakken van.

Die Russen meijts en jongens
 die bij ons werken hebben
 ook niets meer. Die meijts
 slagen hiernaast bij de Russen,
 die twee jongens op sterven
 hier in de hal. Wein blijft
 ook meer bij ons

20¹
Zaterdag 10 Maart 1945

Er is toch nog eten van den
fabriekgehouden Het Hlek bij
de ^{een} hoer gemeent ~~voor~~ voor wie
ik een motor had gemikkeld.
Het Hlek heeft motor de
radio nagekeken. Wat ~~te~~ ~~er~~ ~~was~~,
waar meegebregeen.

1945
Maandag 12 Maart

Het front komt steeds dichtter
bij Keulen is al een paar dagen
geleden gevallen. Vanmorgen
vroeg herri gehad met Prans

Dinsdag 13 Maart 1945.

Ik wordt nog gek van de zenuwen
vooral 's avonds ben ik geen mensch
meer, dan denk ik voredurend
dat er een serengaat of dat er
vliegtuigen brommen. Ik kled
mij 's avonds niet heelmond
meer uit. Wein slaapt ook
nog steeds bij ons op den grond.

~~De Engelse zender heeft zo,
even gezegd dat de vliegtuigen
vliegen nog maar 3 kilometer
van Trarhfurt aan de
dat is door de lucht~~

Woensdag 14 Maart 1945

Het is vandaag schitterend weer geweest
en ik verwohthte dan vanmorgen
al vroeg de vliegtuigen. Maar het
is vanmorgen uitbij gebleven, slechts

voor alarm voor enkele vliegtuigen,
 Maar vanmiddag kwamen ze
 aan hore, ~~het een van de een groep~~
 ma de andere.

Ik wilde Martha van de week
 50 mark geven ~~voor de presenten~~
 die twee motoren die ik in mijn
 wikkelt, maar ze wilde ze niet
 heft aannemen, ze heeft zeker ook
 geen waarde aan dit geld hetwelk
 in de oorlog toch waardeeloos is.

(Indien Duitsland) Vrijdag 7 Octobr. 1945
 Gisterenavond vrees en bang
 gebromd. Maar Weimar en Erfurt
 zijn ze geweest. Vanmorgen een
 fiets toerje gemaakt in de richting
 van Weilmünster in Ock
 de plaats genen waar die luchtlijn
 is reergekomen. Veel boomen op
 die plaats weg, maar toch een
 gat in de grond. Het is heel
 dicht in de buurt van Weim
 werkt verderop in het bos staan
 inderdaad barakken van de
 R. A. D. dat zal wel het doel
 zijn geweest van al die brand,
 bommen, alleen zijn ze te laat
 afgevoerd.

Zondag 8 Octobr. 1945
 De Engelsche velder heeft vandaag
 verscheide malen de huiskinderen
 in de omgeving van Frankfurt aan
 de Main gewaarschuwd weg te
 gaan het land op, want het is vooral
 van de fabrieksruig. Het is daar

Verstilledde eerdags ontzetten
 waan gebombarderd worden, zelfs
 de bunkers ronden niet meer
 zijn. Koblenz is ook al bijna in
 Engelste handen. Ze hebben al
 Jommers van hier ton. Ik
 heb ook idee om naar west weg
 te loopen, voordat ze hier bijkomen.

Maandag 19 Maart 1945

Vannorgen om vijf uur werd ik
 wakker van de sirene, dat gebeurt
 niet meestal niet zo gauw, althans
 hier niet, want in het dorp zelf is
 geen sirene. Weir had het ook
 gehoord en stelde de radio para
 "Sturfluch auf Kassel" ~~was~~
 werd door de radio gezegd. Even
 daarna werden aanvaltukens
 uitgegoid, ~~maar er~~ ~~uitgeeten~~
~~geen~~ ~~hadden~~ en dachten wij
 dat het spel meer zou beginnen,
 althans er ~~uitgeeten~~ ~~geen~~ ~~hadden~~.
 Het bleef ^{peepstijg} bij een ~~aanval~~
~~met~~ ~~een~~ enkele ~~horen~~ ~~na~~.

Om kwart voor vijf ~~ik~~ ~~lag~~
 wij meer in ons bed. Hand had
 ik na aantandend roepen eindelijk
 uit 2 in bed gebracht toen die
 aanvaltukens al ~~uitstonden~~

Ik ga morgen met Piet van Othen
 met de fiets naar ~~naar~~ ~~staamburg~~
 om te kijken of ik daar ~~of~~ ~~met~~
 mijn schaven en schoenen kan
 kopen Tegelykertijd wil ik

een beetje rondtrekken of daar
 in de buurt wilt een plaatsje is
 voor Wim en mij, want ~~we~~
 we loopen met het plan rond
 er voor door te gaan. Van de
~~rest van zijn voortgang~~
 Van dat ^{stuk} ~~stuk~~ ^{stuk} van mijn voort-
 gang mij over is het ik een
 armband gemaakt Het is morgen,
 veel vijf voor negen 's avonds en
 mij priet alarm. Hopen licht blijft
 het rustig. Het is anders wel
 een dag gemidd met ~~toet~~ lang
 alarm. De Engelsen zonder bei-
 dat ~~de~~ ^{vandaag} met ~~toet~~ ^{toet} ~~toet~~ ^{toet} ~~toet~~
 had den van 70 ton. Wie hebben
 wij dan beslist vandaag geroofd.
 Het front hoor je hier
 ook voortdurend ~~toet~~ ~~toet~~ ~~toet~~ ~~toet~~
 en dreuen. Weg hier van hier
~~toet~~ naar een omgeving met
 in de buurt van een stad, is
 momenteel nog in 'n eenigste
 gedachten. Woensdag 21 maart 1945
 Gisteren met Piet van Aken naar
 Kamburg en Waldick geweest.
 We gingen met de trein van vijf voor
 zeven uit Altenbauna weg, maar
 die ging al niet verder als Elgerhausen.
 Daar tot half negen gewacht op
 de volgende trein die daar ging
 naar Kamburg. In Kamburg
 was controle daar een van de laatste
 stroom.

Toen ~~doorloopen~~ 12 kilometer
 gelopen over ~~de~~ naar Waldsee
~~Waldsee in~~ In Kletze ook nog
 controle. Als we meer in
 Staurenburg dorny waren, dus
 in het geheel al ~~meer als~~ 24
 kilometer gelopen, ging de laatste
 trein van 5 voor vier net weg.
 Toen ~~zijn~~ we. In Staurenburg
 was ~~het~~ ook geen gelegenheid
 tot slapen en zo ~~zijn~~ we dan
 maar ~~moedgedrongen~~ meer
 verder gelopen. Al die dorpen
 die we passerden waren ook
 al vol met ~~geen~~ ~~menschen~~
~~met~~ menschen die ~~uitgebombard~~
 deerd waren. Om 8 uur
 waren we in Altenritte. Bij
 Lebert in Hoof zijn we ook nog
 even aangeweest, maar daar
 kwamen we ~~er~~ niet erg gelogen
 want hij had houd gehaald.
 Het viel mij wel een beetje
 tegen dat hij helemaal niet
 berey om even te rusten of zo,
 want hij heeft de toch dat we
 helemaal van Waldsee
 kwamen. Maar hij wil er geen
 erg ingehad hebben, want ik
 ben ~~er~~ niet van hem gevoren.
 Piet blijf bij ons slapen. ~~Maar~~
 Toen kan ik wel zeggen dat
 dat het er heel in

dat maakt ^{de} nog het meeste
herri van alle. V. Flawig bluydt
nog, zijn vrouw in een zieken
huis ver weg, u'n kind bij
vreemde menschen en wild genoeg
eten voor dat kind

V en heeft toch geen ontwerking

Donderday 22 Maand 1945

Vannacht is er weer alarm geweest
en moet het ook nog getrouwd
hebben, maar wij hebben niets
gehoord. ~~De V. heeft~~
V. heeft een radii draage
bracht, die stond toch maar
bij hem in de kelder.

Zaterdag 23 Maand 1945

Vanmorgen eindelijk schoenen gekre-
gen op m'n ton. ~~De V.~~ Op het
Köningsplatz in Karst. Ik
was al met de trein van 7.15
uit Grosseritz vertrokken.

Ik was het laatste paar
41,5, ik moest eigenlijk
42 hebben, maar dan verveel ik
in maat 44. Zo het terugkomen
moet ik van af Wilhelmshöhe
langs de bergen naar henn. toegen,
hetgeen een prima wandeling was
want het is schitterend weer
geweest.

200 Zaterdag 24 Maart 1945

Ter ik van morgen m'n
vaten gehaald had kreeg ik
onderweg alarm. Ik ben toen de
Brandenburg ongezamen. Maar het
ik nog een vas gerin en
een haas. Vanmorgen
een diepvlieger gerin die een
trein beschoot. Het vliegtuig
was nog geen vyftig
meter hoog. Vanmorgen al
om even over zeven vorenaten,
dat duurt meestal de hele
dag, afgewisseld met groot-
alarms. Het wordt steeds erger

Zondag 25 Maart 1945

Het Wijn naar ~~Kaunberg~~ Allen,
sticht en Kaunberg gemeent.
om werk te zoeken. We vertelden
dat we uit Dresden kwamen.
H Allen durfde ons echter nog niet
aannemen, we moesten ons eerst
aanmelden bij het arbeidsambt
in Wolfshagen, e. a. 20 km van
Kaunberg. Daar gaan Wijn
en ik dan een Dinsdag van
toe. Voor de rest werd ons echter
niet veel gevraagd. Gelukkig
behoort het daar niet onder
kring Hassel, maar Wolfshagen
dan kan men ons benoemen

mael naar het arbeidsambt
van Raoul stroom. Natuurlijk
zou me bij de boeren te komen

's avonds 5 over 10.

Volgens berichten en volgens
de Engelse zender gaan ze nu
met reuze sprongen vooruit

Woensdag 2 Delfland

gisterenavond meldde de Engelse
zender straatgerechten en de
krantenrijen van Frankfurt
juist. ~~De arbeiders~~

~~afzettingen van alle~~

Wim En ik zijn gisteren
seert met de klein naar
afstand geweest en twee
lopend e. a. y km naar Wolf
hagen. ~~Wim~~ De arbeidersbeurs

gstaunden ons seert naar de
politie, die waren met aan
het eten. Toen zijn we weer
naar de arbeidersbeurs terug
gegaan, maar dat was ook
gesloten. De dag begon al
slecht doordat de trein niet
een uur te laat was, en zij
dubbel je tijd trok al terug

~~Ik gaam we naar~~ Wien wilde
 eerst niet naar het politiebureau
 gaan, eindelijk deed hij het toch
 maar.

Ik gaam we morgen naar
 Wetzlinghausen, daar kunnen
 we allerwaarschijnlijkst al bij
 iemand komen.
 Bovendien kwam ik Preede
 ook nog tegen in Edgerhausen.
 Ik zie toe maar dat ^{er} schoe-
 men ~~toen~~ te koop waren in
 Kaumburg, of toen.

Vannmiddag een nestal chips,
 vliegers van de gang geniet de
 richting van de fabriek met
 allen zegt het station van Ober-
 nachen is een half getroffen, als
 het nuar niet erg is hoort me
 morgen vroeg niet kunnen vertrek-
 ken.

Donderdag 24 ¹⁸⁴⁵ oktober

Weer een pechdag geweest. ~~toen~~
 begon al stamme Wien en ik zou,
 dan naar Wetzlinghausen gaan, maar
 vannmorgen viel Wien dat hij eerst nog
 2 1/2 deken terug wilde brengen. Hij
 kwam echter niet meer terug. Ik
 ben toen ^{over} naar Kaumburg gegaan.
 Eerst nog langs Wien 2 1/2 deken geloo-
 pen, maar nu ik hem toevallig
 in de tijd, natuurlijk alleen een
 paar flanne ontdeekte van
 die deken. Het was een

wijk streek. Nu vanavond is
 hij weer komen opzetten, zonder
 tekens de trein kon hij Hoof
 niet de helling op komen. Althut
 1 1/2 uur vertraging kwam ik
 in Altenstadt aan. Nog op weg
 geweest naar Wulfschafen, maar
 dat was toch al geloten dus
 ondoelmatig maar weer terugge-
 keerd. Bij verschillende kno-
 pelen ook werk gemaakt. Bij
 een molenaar kon ik ~~aan~~
 komen als ik niets anders kon
 vinden, maar hij had bijna ~~niemand~~
 iemand die weer verband had
 van vee. En dan ben ik niet
 iemand om daar weer heen te
 gaan en nog eens aan te brengen,
 en misschien doe ik dat ook nog
 wel. Prede kwam ik ook weer
 tegen, nu was hij op de motor,
 Of hij mij gezien heeft weet ik
 niet

's avonds half negen

De Engelse Lender heeft ^{net} gezegd
 dat ze oprekken in de richting van
 Kassel. Frankfurt is gebouwd
 alle troepen zitten al 30 km
 voorbij Marburg aan de Rijn,
 dat is nog wel 50 ó 60 km van
 Kassel. Het wordt zijn dat
 nog wel slechts 4 spitsen.

maar de red volgt wel V & k
het vandaag ook ras voluchte,
lingen gedien en ook soldaten
die terugtrokken.

V Ook werd er gezegd dat de
honger nood in het noz door de
Duitschers benette gesult van
Holland op x'n grootst is

Pharschaterdag 1945

Het is momenteel ongeveer 10 voor 12,
smorgens. Tom Kees en ik zijn zitten
hier in een steengroeve, we zijn
gisteravond uit Altmitt gelucht
ellen. had afweer gezet op de Bauns,
berg en daar de voor Engelsche troepen
oprukken naar Kassel en er gezegd
werd dat er al granatengrutter in
Prettenhausen zaten, zijn we er van
dover gezam. In Kassel liet men
af gisteravond verschillende
fabrieken in de lucht springen.

Ik moet even intochieden, want ik
kan niet rustig achter elkaar door
schryven ^{van spanning} Het hoort het artillerie
schieten, is denk van de pantser,
dan schijnt het meer weg te trekken,
dan komt het weer dichterbij.

~~We oeffen voortdurend van morgen
onttrekt en meer slagen, die dochten
eenv van de artillerie, maar
soldaten verstaan ons dat het
een sammitiedem was betwilt
men in de lucht te springen~~

Nadat we uit Attercliffe zijn
 gegaan, hebben we vannacht
 bij menseken aan Hoof geslagen.
 In de stal op het stros. ~~Die~~
~~dat ~~was~~ ~~de~~ ~~oor~~ ~~beant~~~~
 vannochten zijn we meer op
 weg gegaan, en zijn hier in
 Harbinhagen, ongeveer 5 a 6
 km voorbij Hoof, getrand.
 We konden niet verder, want
 een ~~in het ~~ge~~ ~~te~~~~ in
 de buurt van Attercliffe
 zaten de Engelsen. Nadat
 we hier voort nuutje gewinnen
 hadden, hoorden men ontzettend
 zware slagen. Eerst dachten wij
 dat het zware artillerie was,
 maar van vurchtende soldaten
 hoorden wij dat het een munitie,
 depot was, hetwelk men in de
 lucht liet vliegen. Wij zijn
 toen naar een steengroeve
 gegaan om te wachten op de
 kinnen die zouden komen. Val
 schieten gehoord. Een man,
 zijn van de SS geplunderd
 wat daar allemaal stond,
 dat is niet te geloven.
 In kennis gekomen met
 menseken waarvan we vannacht
 weer op het stros kunnen
 slapen. Soldaten gezien die
 niet in het bosch omkleedden
 in civielkleeding.

Vannacht prima: gestapen ~~lyt~~ en
 het stov. Gisteravond nog tamel-
 lyk schielik geneest, ~~van~~ ik denk
 van de plantsoen. Momenteel
 is het zo weer zo s morgens
 en zit ik hier aan de kant van
 de weg. We hebben ~~zo~~ zo
 even meer ons best gedaan en het
 SS magazijn. Hele zakken ~~en~~
 met snaps, organelpapieren
 xep, briefpapier, enz. enz.
 hebben we by ons. We zien geen
 eens kans om het te verwerven
 en zullen dan ook maar bevaad-
 slagen wat we er mee zullen doen.
 Er stonden ook nog vaten met
 gecondenseerde melk, met een
 deyt hebben we daar ons best
 even gedaan, maar wat kon ik
 met meer hebben, want de
 snaps zat mij ook al in de weg.
 Ota beraadslaging hebben we het
 meeste maar af van de kant van
 de weg geleid (opende) en hebben
 slechts zowat meegenomen als
 we konden dragen. Daarvan
 hebben we nog een hoop verstop
 en het boech. Ook die
~~We hebben nog~~ maar we
~~meenecht hebben~~
 slaper hebben we geholpen het
 noodige weg te slepen.
 Ook nog twee bussen met
 gecondenseerde melk gevuld.

215
we ~~drinken~~ ~~momenteel~~ alleen
~~soep en gesonsting~~ ~~de~~ ~~milk~~
Van alle menschen krijgen we
te eten. Als we maar eerst
door kunnen gaan naar de
omgeving van Staumburg, daar
is het soep ook veel eten waar
die hebben geen gelegenheid gehad
voor te worden als wij. Er
is hier geen electrisch licht
op het oogenblik.

216. 2^e Paasekdag.

In spanning stand de vrouwen en
de kinderen van de straten en zijn
namelijk al twee ^{en twee} merkwaardige
wagens door het dorp gekomen en
meer terug gegaan. De laatste was
een gevangenen gemaakt ook. Ook
konden de ooggetuigen de prauw
zoo komen. Van verrek liet
verschillende huizen hangen
van bedrukens gemaakt ~~stapen~~
nette vlaggen. De angstige
spanning van gisteren
heeft zich bij de menschen nu
omgezet in blijde verwachting.
~~Sinds de allereerste~~ ^{daar}

die twee wagens eenvoudig
door het dorp zijn gegaan zonder
de menschen iets te doen. Ik
kon zoover niet janken van
blijdschap. Evenals vroeger ons
dorp, wordt nu recht over,
stand gegaan.

Wie drinken momenteel alleen
snyers en gecondenseerde melk
ook een beetje van de weermacht
hebben we geplunderd. en er
verschillende dingen uitgestolen.

~~De laatste dagen niet sabbaten~~
Het is slecht meer de laatste
dagen, vooral vandaag reuze
veel wind.

* Om ca 4 uur enige punt
117.

Dinsdag 3 April 1945

Vandaag terug gegaan naar
 Alkmaar. ~~Vinnucht om 8.00~~
 een tijd gechoten door de
 artillerie, ~~vooral angstig gevoel~~ ^{V2}
 Alkmaar koffers die bij spoor Rotterdam
 stonden zijn ~~afgevoerd~~
 geworden door de Amerikanen.
 Alkmaar foto's, films en zelf,
 ontspanner, ja zelfs drie ringen,
 waarvan ~~Wij~~ ^{Wij} ~~een~~ ^{stude} hebben
 ze meegenomen. Maar die films van
 het 1de barakken, voornamelijk
 van de gebombardeerde barakken
 hebben ze niet gevonden, die zaten
 in een hoedgerold.

V We hebben een paar goede
 dagen en samen bij rustige dagen
 gehad. ~~Woensdag 4 April 1945.~~

V2 vooral daar je niet precies
 weet hoe de situatie is.
 Henk heeft het hier in Alkmaar
 ritsse stament bij angstig gehad,
 hij is juist achter ons huis was
 een mitrailleur opgesteld.
 Hij is nog een keer naar G.
 Grosse Retho gegaan. Ik ben
 maar blij dat wij tijdig er tusschen
 en zijn gegaan.

218 Wednesday 4 April 1945

We houden eerst met de fabriek vanmorgen er vandoor gaan. Zij hadden twee speek wagens, maar die waren al met hun eigen zakken stamptol geladen. Het was een tegenvalter, want we hadden er al een gereedheid, sommige daar zij een zak vol brood bij hun hadden. Dan hebben we nog een ander wagenje gezocht, maar we hadden geen. Het was dat al een wagenje gezocht, toen men hen tegenkelt. Tommy en ik zijn vanmorgen naar de fabriek gegaan. Alles is daar geplunderd. Er kwam nog een ~~ding~~

Duitsche degenen over ons heen, de mitrailleur kogels vlogen en zijn meter verder langs ons heen. We hebben besloten maar te blijven, want we kregen vanavond goede berichten. Er zullen binnen korter tijd, hoogstens veertien dagen transporten gaan naar Frankrijk en Luxemburg zoolang Holland nog niet valt, maar wij is, anders gaan we gedreft naar Holland toe. Vanaf ~~vanmorgen~~ morgen zullen we weer eigen krigen in

219
Mattenberg en het zat heel
goed worfpen is ons bevoerd.
Maandag 9 April 1948
~~Wat in de laatste dagen~~
~~was~~ alles op de schijven van
de laatste dagen nog te veel
gevraagd zijn. We hebben
een auto, "schad", een prachtige
vier persoons wagentje. Maar
zouden we mee naar huis gaan
man en hopen zullen vari
berichten, alodas ~~men~~ alle
austlanders onderweg opgeroepen
worden, men hoort ook nog
iets van "militair worden"
en oneenigheid tussen Amerika
en Pruisland. We hebben dan
maar besloten hier nog ~~te~~
~~te~~ ~~te~~ te blijven nog
lang als dat nog juist
tot Kees Franke ik hebben een
keer ingebroken in een villa
in de Duingemarktstrasse.
~~Men~~ ~~de~~ ~~schrijven~~ ~~Anerkenden~~
breken in schoenen was de
buit, Ik had vrouwen die nog
een mooie misal te grote
koffer. Maar ~~er~~ ook nog
3 paar sokken in. De Glenskel
fabrieken glunderen we ook.
Ik heb al aan instrumenten
een waarde van ~~misschien~~ wel
duizend gulden. ~~Alleen~~ is het
de vraag, hoe krijg ik dat
thuis, maar waarden tot na
de oorlog.

Onze hal hierin ²²⁰ en het is te heb
 ik ook maar laten leeghalen,
 ook alle spulles van onze
 kamer hebben we weggegeven,
 we dachten toch wel te gaan
 vandaag het is onze kamer
 meer een bestje in orde gemaakt.
 Ik heb al vier dagen bij P. Pinkman
 gelopen, maar ik heb toch
 meer het plan in onze kamer
 terug te gaan. Ik weet zo
 of overal en het mij daar nog
 niet slecht bij bevonden.
 Geschieden hoort je bijna niet meer
 ik zou wel eens de radio willen
 horen, maar er is geen spanning
 en niet je hebben al niets van
 de tweekind of

Woensdag 11 April 1945

O gebruikelijke dag der dagen, ik
 heb ~~foto's~~ op de fabriek in van
 12 foto's gevonden van de tweede
~~aanval op de~~ gemaakt na de
 tweede aanval op de fabriek

Donderdag 12 April 1945

Ik heb m'n fondst van gisteren nog
 eens goed bekeken. Prachtige foto's
 en nog wel een 45 stukken glazen
 negatieven van 18 bij 24 cm. alle
 maal foto's van de fabriek. Ik
 heb m'n schenkel geholpen ~~een paar~~
 met de overbragen. Ik behoefde alleen
 maar voor het huis te blijven staan
 avonds angst hadden die m'n schenkel
 voor "ausländer". Er wordt ook ver-
 schrikkelijkt geplunderd, ze zagen zo voor

277
de menschen het huis uit en gaan
er zelf inwoners. Voor de fabriek
staat nu een wacht, wat voor
een nationaliteit. wees ik niet.
In ons dorp is rondt gyl
zeijt dat niemand meer in de
Stromhal mag komen, behalve de
die die er wonen. dat zijn wij

Vrijdag 13 April 1945
Vandaag hebben we opse levens
middelekaarten gehad. Eindelijk
meer sinds lange tijd een stukje
ke echte kaas gegeven. Ik ben
bij den bakker gēten vragen of
hij nog niet iemand kon ge
berijken nu jaob wep hē is
maar hij had al een ander. Ik
hree gey en stuk brood was
~~neef te by van hem Maar hij~~
gaf mij toch nog een stuk brood
van spel 2 hē

1945
Zondag 15 April 1945
Weer erg naar huis wottinge je
het Werk tate erg weinij afleiding
in zoo'n dorp. hē is het werk,
beveender was het weer ook zoo
bedompt, dat werkte ook nardachtig

Dinsdag 17 April 1945
Hier in Stenette weyden radios
uitgeducht die hier opgestapeld stonde
Maar de lampen hadden de Amerikanen
er al uitgehaald. Het zijn soertellen
die in Holland ingekruerd maester
worden, de adressen hingen er nog
aan. For zie je elken dag meer en

meer hoe me bekwendeld en
bestolen zijn geworden. Henk
heeft er ook nog een, daar ontbreekt
steeds een lamp aan

1945

Woensdag 28 April

~~Weer spanning gekomen~~ Er is
meer spanning. Heb nog geen
gelegenheid ^{gekend} of Engelse spieder
te hooren. Een bruck die ik
soen eens in een villa gepikt
heb in Kassel en die mij te
groot was naar de vloer en
gebracht om hem ^{kleiner} te laten
maken. Gisteren nog een heel goed
kost juweel gehad, dat wordt
dan samen een aardig costume.

Ben in de stichting geweest in
Oberwehren. Wilt je daar te
zijn krijgen, daar is je bijna van
achterover. Het zijn alle vensters
hangen vlaggen van verschillend
nationaliteit. De Duitschers
zijn er uitgegaan, door de
Australiers zelf of Amerikanen, en
de Australiers zijn er ingegaan
ook met Hollandse vlaggen hangen
er. Bij Frau Fick ook nog geweest.

Die heeft ook een Hollander in
huis, ~~een~~ vrijwillig genomen ter
bescherming. Donderdag 29 April

1945

Piet van Etten is plotseling
komen opdagen, die was op Goeden
Vrijdag ook gelucht. Hij is in
Frankrijk, om een groot lager.

Het eten is er prima en ze krijgen
ook veel sigaretten. Als het nu
eenigzins gaat dan gaat ze naar
Holland, hij denkt dat van de week
nog een transport misschien zou
meggan. Vanavond heeft Götels
voor de radio gesproken. Hij zei
nog steeds dat de overwinning
voor Duitsland zou zijn en dat
men kwam de Führer moet weten
dat als zo het nu blijft of
hebben die wijzen nog bij het
iets in het schild.

Vrijdag 20 april
De F. Führer is vandaag jarig.
Hij zei vanmorgen dat de Engelsen
neder gezegd heeft dat ze nu maar
20 kilometer van Amsterdam zitten.
Hoyenlof is het daar gauw
vanbij. ~~Er is voortdurend~~ Ik
heb vele laatste dagen voortdurend
wat gemist. Tweemaal hebben ze al
foto's van het bombardement op de
fabriek van mij gepikt, de eerste keer
sma staks en ~~mette~~
gisterenavond miste ik er drie
ook twee eieren van mij gepikt
en een sigaret of Ik vertrouw
Mijn niet voor 100%, temeer
dum hij mij al bevriend is met
Lies, die andere Hollander. ~~En~~ Die
had nog al interesse in mijn foto's
gehad toen hij die foto's zag.

294 Donnerstag 22 April 1795.

De Engelsche vinderen ~~te~~ ~~veel~~ ~~dat~~ ~~de~~ ~~moffen~~ ~~de~~ ~~stroom~~ ~~van~~ ~~Ymmerick~~ ~~hebben~~ ~~opgevangen~~. Het water stijgt echter slechts langzaam. ~~De~~ ~~aan~~ ~~er~~ ~~op~~ ~~rekenen~~ ~~dat~~ ~~door~~ ~~de~~ ~~aan~~ ~~Yolland~~ ~~de~~ ~~ellende~~ ~~contract~~ ~~is~~ ~~en~~ ~~dan~~ ~~om~~ ~~meer~~ ~~de~~ ~~water~~.
~~Tevens~~ ~~bespreken~~ ~~de~~ ~~hant~~ ~~van~~ ~~aan~~ ~~huitant~~ ~~andere~~ ~~verheeren~~ ~~antwoorde~~ ~~hoe~~ ~~en~~

Steeds groofter wordt de ~~ellende~~ ellende, maar het grootste deel van Nederland is gelukkig al bereydt. ~~Tevens~~ gaf de Engelsche vinder instructies aan de hant landsde beheerders hier in de ~~hant~~ hantband ~~hoe~~ ~~en~~ ~~wat~~ ~~zij~~ ~~moesten~~ ~~doen~~ ~~nadat~~ ~~zij~~ ~~door~~ ~~de~~ ~~gallieerden~~ ~~troepen~~ ~~zijn~~ ~~bereydt~~. v.o.a. Op de plaatsen blijven waar zij bent ~~zamen~~ ~~dat~~ ~~is~~ ~~naar~~ ~~een~~ ~~verzamel~~ ~~keuze~~ ~~gekozen~~ ~~word~~.

Plunderen zal uitgeroepen en bestraft worden. Er zullen in de bevoegde gebieden amptelijk dijcten verschijnen noodat wij weten wat wij daer moeten. ~~Penx~~ enz.

~~Kinder~~ ~~Frankfort~~ ~~Luxemburg~~ gaf door dat de doggen om ~~Kassel~~ Kassel ontverschachtigt zijn, maar dat Kassel meerthend heeft geboden en dat Kassel een ~~gewind~~ gewind is. Als ze dat thuis misseken te hooren horen, wat zullen ze dan denken? ~~Steden~~ ~~ze~~ ~~wel~~ ~~dat~~ ~~ik~~ ~~is~~ ~~et~~ ~~hewitte~~ ~~zit~~?

Ik ben vanmorgen sonds de
 zyd dat ik hier in Atterwitte
 leit meer naar de hert gegaan.
 Ik dacht dat er om 9 uur van
 morgen in Chermetroen ^{hert} was
 maar ~~de~~ ~~er~~ ~~was~~ het was om
 9 uur in Kiedernetroen. Was
 maar door geluyen naar Kiedern
 metroen en dat op mijn nieuwe
 schoenen die tamelijk traag zitten.

Maandag 23 April 1945

De Russen ~~zitten al in Berlijn~~
 hebben al vele voorsteden van
 Berlijn veroverd en zitten al in
 Berlijn. Wilken en ik vanden
 toelen voor of twee bij den
 bakker in den tuin gewerk!

Wie konde niet langer werken
 want het regende aldoor. Dat
 meijde wat bij den bakker werke
 vertelde mij dat de bakker mij
 niet [!] maar aanteiding dat ik
 hem gevraagd had bij hem te
 kunnen komen werken, met had
 willen nemen als ik niet het plan
 had gehad ~~te~~ ~~er~~ ~~naar~~
 Holland te gaan ~~er~~ als ^{er} de gelegen
 heid ~~naar~~ ~~er~~ ~~naar~~ komt.

Woensdag 25 April 1945

Berlijn al half in Russische handen
~~de~~ ~~er~~ ~~naar~~ De Engelsen werpen
 in ~~Holl~~ het nog door de Duits
 zehrs bezette gedeelte van Holland
 de ~~er~~ ~~naar~~ ~~er~~ ~~naar~~ ~~er~~ ~~naar~~ ~~er~~ ~~naar~~
 naar beneden. Die vliegtuigen

die dat brengen zullen heel laag vliegen en daar mag niet op geschoten worden. Indien dat Aank gedaan wordt zullen die dat gedaan hebben daar later voor verantwoordelijk gesteld worden. Dat is in de "Hollandsche en Duitse taal door de Engelsche zender omgeregeld. Gisteren avond waarschuwde de Engelsche zender ook ook tegen het mishandelen van krijgsgevangenen, gert vliektelingen en anderen die aan de zorg van de Duitschers waren overground noemt in het door de Amerikanen bezette gebied als in het nog door de Duitschers bezette gebied. Diegenen die daar tegenwoordig zonder ook later daarvoor verantwoordelijk gesteld worden. Kassel moet weer een uur vroeger binnen zijn 3 avonds, na het y van impact van de Duitse Part is omdat een paar dagen geleden een habentermistag bij de "Bismarck" serieer gestaan heeft. Het moet een yltion jongen gedaan hebben de volgende keer zal Kassel gestraft worden met een vermindering van het voedselrantsoen. En de "Stellung" bij de barakken moeten alle Duitse schers die daar nog wonen hun

237
woning verlaten. Ze mogen niets
meer nemen. ~~de Duitsche die komen~~
~~in die stad te wonen.~~ Er komen
Austrianders in te wonen.
Vanmorgen heeft men hier weer bij
een hebben Austrianders, ik
denk Pruzen en Polen, weer
bij een boer twee wijnen gekocht.
lyet wordt steeds + binnen

Donnerdag 26 April 1945

Berlyn gehet door de Pruzen
onbemand en twee 2/3 van
de stad in Pruisische handen.
Hitler en Gobelts moeten toch
nog in Berlyn zijn.

Ik heb een straat in Noord-
en Zuid-Holland zijn door de
Duitschen heen, de best is al
ruy. Het is al Amsterdam ook
niet ruy waren.

Vanmorgen riepen de menschen dat
de Austrianders weer een wijnen
slachten bij een boer. Het
Glenk, Wien en ik er naar toe.
Daar aangekomen sprak de
vrouw dat alles in orde was, dat
die Austrianders dat wijnen gekocht
hadten. Maar die zullen wel
een smitandolij gedaan hebben,
want in deze tijd verkopen ze
niet iets. Toenmen daar ik ook
nog hoorde dat die boer yndig
strikte. Die Austrianders zullen
wel snays gehad hebben. Althans
wordt later weer verteld dat

die juist anders een vryingestorven
 hebben. Wat x. ke at nat ook and
 voorkomen and denk ik, wande
 de dat zijn ook geen engelen.

Zaterdag 28 April 1945

Een vos of vosje dergelyks heeft
 vanmorgen een bij van Brinkman
 doodgebeten. Ik zag het niet gebeuren,
 maar kon nog gaan met mijn wat het
 voor een dier was.

Zondag 29 April 1945

Vanmorgen met twee gele berke gaan
 kwam ik meester Franken tegen.
 wederhand in het terugkomen nog
 een beer. Hij was erg vriendelijk.
 De Engelsen zenden bericht dat
 om kwart voor twaalf vanmiddag
 de eerste Engelse vliegtuigen op
 gestegen waren om proefvluchten met
 levensmiddelen uit te gooien in het
 noorden door de Duitschers bezette
 gebieden van Holland. ~~De~~ ~~andere~~
~~spreek~~ die zijn uitgezonden bij
 Leiden, Den Haag en Rotterdam
 Het zou inder het meer het toe
 liet ~~men~~ herhaald worden. Eerst
 zijn daar onderhandelingen over ge-
 meent ~~wordt~~ opdat de Duitschers
 niet op deze vliegtuigen zouden
 schieten. ~~Hi~~ ~~schakelen~~ ~~dat~~ ~~wordt~~ ~~te~~
~~zijn~~ ~~toegest~~ ~~toegest~~ ~~toegest~~ ~~toegest~~ ~~toegest~~ ~~toegest~~ ~~toegest~~
 Hoopentlijk wordt het
 goed verduid. Over Amsterdam
 hoor je maar ~~steeds~~ ~~niet~~ ~~meer~~
 Ik denk dat dat al vrij is

Maandag 30 April 1945

Gisterenavond heeft ~~o~~ ~~o~~ half elf heeft
 waarschijnlijk iemand geprobeerd in
 de turkhuys in te breken.

Princkman hoorde dat het eerste.
~~Het was niet een ge~~ Het eerste
 gehoor was alsof ze al een koffer
 van mij welke nog in ~~de~~
 de tinnenballe stopt al te pakken
 hadden en die binten open maachten
 Ik ben den Willem en Hendrik geen
 waarschuwden, maar dat haft na,
 smertijk te niet leven gemaakt.

Toen wij gingen bykel was er niets
 te zien ook was alles nog onaan-
 gerord. Dus wat het nu geweest
 is weet ik niet. Wel was mij
 en ook naderhand Willem opgeboden
 dat ~~een~~ in die noordwesting van
 de kelder waar een groote klinker
 spinnemel gesten had, dat het nu
 verdwenen was, alsof er iemand
 was doorgeslagen. Er Ik ben
 vanmorgen in de kerkten geweest
 alle bescieden zijn al weg. ~~Er~~
~~was~~ Vrouw Giek wohntaaf met
 meer in de Geallung, die maekt
 zekere ook haar wijning met. Er
~~tot~~ in minen nu een zestal "Habi"
 aan in. Haar meubels staan er
 nu in. Ik heb m'n buid van
 glanschel nog eens nagekeken, een
 kapitaal aan microscopen.

Dinsdag 7 Juli 1945.
 Gisteren ~~was~~ hebben vertegenwoordigers van de
 geallieerden en van de Duitschers in
 Holland te komen gekomen, overeenkomsten
 gestoten aangaande de voedsel leverantie van
 de geallieerden aan het nog door de
 Duitschers bezette gebied van Holland.

Donderdag 3 Mei 1945
 In het kort de gebeurtenissen van de laatste
 dagen. Een Monday hebben 450
 vliegtuigen 225.000 ton voedsel
 afgeworpen in Holland

Tuesday was er al in totaal 385.000
 ton voedsel afgeworpen. Ten

Stato's brengen ook al voedsel en in
 Rotterdam komen schepen aan in een
 stuk van de haven wat door de Duitsers
 scherp voor dit doel is vrijgegeven.

Woensdag door Stato's en een schip
 1000 ton aangebracht.

Woensdag ook weer 400 vliegende forten
 voedsel afgeworpen, ditmaal bij Amsterdam
 Hilversum, Utrecht, Alkmaar. Nu

weet ik tenminste dat Amsterdam nog
 bezet is helaas. Op tien verschillende

plaatsen mogen de geallieerde vliegtuigen
 voedsel ~~afge~~ afwerpen. Van 20 tot
 3 uur zal er niet op de geallieerde
 vliegtuigen gezocht worden (in Holland)

Berlijn gisteren middag overgegeven.
 Hamburg heeft geopituleerd

Verskillende berichten over de dood
 van Hitler. Het leest het weer dat
 hij zelfmoord heeft gepleegd. Hij
 was al ^{maar} ziek, hij was verwondt en
 nu had hij meer zelfmoord
 gepleegd. Ik geloof niet van dat alles zoo

lang men nipt. Hij nog misschien gion,
 den Koningin bij Juliana per vliegtuig
 in Holland aangekomen. De regering
 heeft per radio gezegd dat

West Holland hetwelk nog bereid
is niet vooral kalm moet houden
en geen overreide dingen moet
doen. Het Vandam meer 400
wrijfingen voedsel uitgevoerd
samen Alkmaar en Utrecht.

232 Zaterdag 5 Mei 1945

Het is 8 uur ^{4 morgen}, dus
vrij. ~~De Engelbode~~ ~~in~~ ~~de~~
Witischers in Holland. De
marken en Noord. West Duits
schland hebben gisteren heeding
gingt los geapitulcerd. Seder
8 uur, dus nu op het oogenblik
is er wapenstilstand. Einde
lyf, eendelyf, eendelyf. V

15 Mei 1940 - 5 Mei 1945

Zondag 6 Mei 1945

~~Lands 12 uur vanmiddag heeft het~~
~~grootste deel van de Duitschers wapen~~
~~stilstand hetgeen te gisteren aan~~
~~geboden hebben. Nu is het alleen nog~~
~~stroomwegen en Trekechie, waar nog~~
Preces kan ik het niet volgen, want
alle gebeurd in een ontzettend snel
tempo, ~~meer dan 12 uur vanmiddag~~
~~meer dan alle marken~~
~~meer dan ik hetgeen maar het~~
grootste gedult van de Duitsche weer,
maakt heeft gisterenmiddag wapen,
stilstand aangehouden, hetgeen om 12
uur vanmiddag is ingegaan. Nu
is het gelovf tek alleen nog stoor,
wegen en Trekechie waar gezocht
wordt, maar dat zal ook wel niet
al te lang meer duren. ~~In Holland~~
~~is het het hetgeen gekomen tusschen~~
~~Nutsters en Holland, waarbij vooral~~
~~in Rotterdam, Dordrecht en Utrecht~~
~~toeder zijn gevallen.~~

In Holland hebben de Duitschers
gehoort en betogers, waarbij het
vooral in Rotterdam, Dordrecht
en Utrecht dood nijn gevallen.

✓ De Engelsche radij speelde zoo.
even het Wilhelmus en Wil heden
nu treden. In Elgershausen had
men de sirene gelan indier Aus-
länder ~~was~~ komen gebeneden.
Dan moeten alle mannen te
zamen komen en dan worden ze
verjaagt. Een donderdag ~~was~~
~~het~~ ~~er~~ wilden die Ausländer
dare en kee slachten ~~Wat het~~
~~van~~ ~~de~~ ~~hand~~ Wat ze
vandaag wilden doen weet ik
niet, maar de sirene ~~was~~ ^{is} meer gelan
en dat hadden die Duitschers
niet ook nooit kunnen dromen
dat ze nog eens de sirenes moesten
laten gelan als er „Ausländer“
in aantocht waren. Hier bij de
Prakker ~~in~~ ~~de~~ ~~Witte~~, sprak al
eens een twintigtal Ausländer
gemeent die ~~ze~~ brood meggelant
hebben. #

Maandag 7 alleigues

In Elgershausen zochwan twee
maal alarm geweest dat wat
waren zeker wel grote roovers,
bende die in aantocht waren.
Het is ook inderdaad wel erg
te Voorbij ons dorp in de
richting van Wilhelmshöhe

Kun je niet met een fietsrijder
 of hij word afgenomen. Statuum,
 lijkt alleen bij van de Duitschers,
 Vandaag opererenden daer ook
 weer een twintigtal Italianen,
 Prusschen zie je ook meestal
 met een fiets. Effen wij hadden
 met een auto, thoren wijter
 Kent en ik hem weer laten,
 want W. Iken en L. S. wullen
 geloof ik weer een vuile rol
 daarmee spelen. ^{Vannedday}
 de Koningen ^{en prins Bernhard} ^{gehoord op} ^{groot}
 in de omgaten.

10.15. '34 avonds. Ik geloof dat
 nu alles gecompliceerd heeft. In
 Hott West-Holland zijn de
 Engelsen binnengevallen. De
 eerste grote stad die zij daarbij
 passeerden was Utrecht. De soldaten
 werden op de schouders van de
 menschen rondgedragen. Ik wan-
 del ik dat hen zien en dan voor-
 al fotografieren. Ook de
 Keizerlijke radio gaf ook nog ^{een} ^{klein}
 verslag over de rede van Prins
 Bernhard en dat hij gezegd had dat
 de Nederlanders weer macht weer
 op nieuw opgebouwd moet worden
 ter bevrijding van Zuid. O, wel,
 misschien mag ik nu nog

soldaatje spelen

Woensdag 9 Mei 1945

Gisteren ^{zijn} ~~Allen~~ Henk en ik twee
 maal naar Mattenberg geweest om
 te ~~roeten~~ informeren of wij niet
 met onze "eigen" auto in het trans-
 port konden meevrijden. ~~We konden~~
~~nu~~ Nu vandaag bregen we
 eindelijk iemand te pakken die ons
 daar inlichtingen over kon geven
 dat was een Hollander uit Rotterdam
 dan in Engelse dienst. We hadden
 echter pech, het roeten was niet
 toegelaten. Alleen mocht met het
 transport mee indien men naar
 huis wil.

✓ Hier zit de man die met een edel,
 inwendig gebouwd ^{aan} het ziekenhuis van
 Hasselt een auto schonk ~~aan~~
~~ik niet had kunnen denken, zo iets~~
 tacht met ~~afgeven~~ Alles wat
 ik ooit had kunnen denken, zo iets
 tacht niet. ~~Het~~ ~~betreffende~~
~~verhaal~~ ~~van~~ ~~de~~ ~~auto~~ ~~te~~ ~~verhalen~~
 kunt staan ~~in~~ ~~de~~ ~~gereguleerde~~. De geschiede-
 nis is ~~zo~~ als volgt.

Toen ik dan weer weg wilden gaan
 reide die militair dat men bij hem
 in de barakken nog wel een auto
 konden gebruiken. Ik het toen het
 om 'n adres opgegeven. 's Middags
 kwamen een paar Hollanders met
 een auto, die wilden een auto ^{hebben} voor
 het ziekenhuis van Hasselt. Wij toen
 naar Hoopveld. Hij weigerde
 om ~~te~~ de auto af te geven, hij wilde
 eerst een bewijs van den Commandant

Die lui weg, want na een tijdje
 terug met een paar militairien
 terug maed hij de auto wel afgeven
 ↪ zonder betaling terug wij
 de eerste keer de auto betaald
 hadden. Hij beweerde nog dat de
 auto helemaal niet meer te
 gebruiken was, of hij er nog iets
 aan vernield heb weet ik niet,
 toen die militairien kwamen ben
 ik er niet bij geweest. Wel heb
 ik van anderen gehoord dat de
 auto weggedrupt is, want dat
 kan wel komen doordat de
 accu niet helemaal vol was.
 Ik hoorde door de radio gram,
 morphingplaten die yngenomen
 waren op de dam en op het
 Leidse plein te Amsterdam.

De menschen zolden en zongen.
 Het was de ~~Hindenburg~~

De geestdrift en feestvreugde
 over de bevrijding van Holland
 moeten in Amsterdam nog
 eens groter geweest zijn als
 toen dertijds in Parijs. Ook
 hoorde men nog een echt Am-
 sterdamsch spreekwoord.

Donderdag 30 Mei 1945
 Vandaag is de herk geweest op
 het de Hindenburgplatz. De herk is
 vrijwel vernield. Er werd een H. Miss
 opgedragen in het voorportaal.

Het was een mooie wandeling daar
 naar toe. Eerst een 40 minuten lopen
 en dan nog met de Herkulesbahn
 etnaunday 14 Mei 1945
 5 jaar geleden capituleerde Holland.
 Van hyn wy echter weer vrij.
 Gisterenavond om half twaalf
 nog alarm geweest in Elgerish wesen.
 Voor plunderende "Austlanders"
 Vanmorgen hebben we bij de Burgers
 meester een kerwijze gehaald voor
 extra brood. We gaan van de
 week ook nog extra meel vragen.
~~Ik wil zien dat ik nog aardig ge-~~
~~len krijg ook. Ik heb ~~ik heb~~~~
~~de volharding dat ik ik heb~~
 helemaal vergeten dat m'n vader
 de 7 Mei jarnig is geweest. ~~Ik~~
~~op mijn ~~ik heb~~ ~~ik heb~~ ~~ik heb~~~~ ~~ik heb~~
 kan het mij voorstellen dat het
 vrede is. Dat Holland vrij is
 viel ik heel goed aan. Maar voor
 de rest wil het nog niet goed tot
 mij doordringen. Ik vind dat
 Prustland mij als een bedreiging
 boven de wereld hangt, ondanks
 m'n mooie woorden. En misschien
 moeten wij ook nog soldaatje spelen
 om Godde te berispen.
 Wednesday 16 Mei 1945
 Volgens de Engelische zender waren
 er in west Holland na de be-
 vrijding nog maar 29 locomotieven
 en drie elektrische treinen op
 weg. Alle machines van

de Amsterdamsche scheeps-
wercken zijn weg. En daar is
alleen al in Amsterdam aan
werpen en kades een schade van
100 millioen guldens.

Meester Struik is vandaag
gewest. ~~De Amsterdamsche Schepen~~
van hij terug komen, hij wilde
niet lang een motor luchtelen.
Ook heeft hij het plan alles wat
er nog is, te kloppen en dan voor
niet zelf te beginnen in Kasch.

Zaterdag 19 ¹⁸⁴⁵ ~~1845~~

Ik had al lang het plan om meer
naar onze vafle kamer in de turn,
teel terug te gaan. Als ik b. v. thuis
bleef, dan gebeurde het wel dat men
mij keuleraut niet riep om te steu-
en met myself tegen etenstijd naar
binnen gaan kon ik niet. Parren-
dien heeft diechthet af en toe van die
hatelijcheden over "Austrianders" Lo-
vok gisterenavond en waarbij ik
dient reagerde. Ik wilde gisterenavond
al vertellen dat ik weg wilde, maar
ik durfde niet goed. Sliep slecht
en was om vijf uur al meer er uit.
Kantoorlijk hagen ze heel goed dat
er ~~is~~ mij iets dwars zat. Eindelijk
om 6.12. 9 uur het ik het aan-
de vromen gezegd. Kantoorlijk
wilde zij al niet van hooren en
dat wat Raishelt had gezegd was
it in herforbank op de Polen
bedrukt geweest. Ik onpelt in
ieder geval om met de feest.

dagen nog niet weg, ~~het~~ want
 de muren is het Puntstroom.
 Ik heb dan gezegd dat ik
 dinsdag weg ga. Vandaag heeft
 ze mij absolute gerugten om te
 eten. Ook Anna Lund ~~die~~ die
 geschiedenis van Willem ge,
 haard heeft liet mij halen om
 te eten. ~~Als het dat uit is~~
 Of het direct met heerselikeid
 is dat zij mij niet wil laten gaan
 weet ik niet, maar er zal het
 een halebald angst bij zitten dat
 het dorp die geschiedenis te weten
 komt, een halebald menschen
 weten, ~~dat~~ of vermoeden dat
 ook wel dat het mij daar niet
 over ey bevalt. ~~Pro~~ Vandaag
 zijn er Belgen vertrokken,
 die werden verbreekt naar
 België gebracht ^{en} gezegd worden.

Dinsdag 22 ¹⁹⁴⁵ ~~1944~~ ^{Heil}

Gedurende de twee Puntstredagen
 by Puntstroom ook een goede
 opvoering gehad. Gisteren nog
 met Heik by Sibens gevoerd.

Woensdag 23 ¹⁹⁴⁵ ~~1944~~ ^{Heil}

Na goede berichten Wim had
 gisteren welke optimistische berichten
 over naar huis gaan, maar Hend
 en ik zijn vandaag weer naar
 slachten geweest, en ik geloof ~~dat~~
 dat we hier de eerste anken nog
 wel zitten ~~stelt~~

komen me pas voor het volgende
transport in aanmerking.

Gisterenmorgen vroeg vrouw Brunk,
man mij of ik mij bij haar
met bevind. Dat had vrouw Gies-
bels haar ~~gister~~ verteld dat ik
dat gezegd had.

Maandag 28 Mei 1945
Kerkerade Holland

Het is ca 10 uur 's avonds en we
zitten hier in Herkules na
eindelijk weer op Hollandsch grond-
gebied na bijna twee 2 1/2
jaar met meer in Holland geweest
te zijn. In het geheel zijn we nu
op een 12 tal dagen na 3 jaar
in Duitschland geweest. Wat
zal nu de toekomst ons brengen.
De ontvangst in Holland was beter
gewoon. Wij waren in een trans-
port van een 40 tal auto's. Overal
stonden de menschen langs de weg
om toe te kijken. ~~Wij~~ hebben
ook even mitte 8 sreden witte
brood met koffie gehad. Ook
zijn we een beetje besproten met
een desinfecterend poeder. Nu
zitten we te wachten op een onder-
zoek door de dokter. Alles gaat
snel, op 2 in Amerikaans, maar
vannacht zal er van slapen niet
niet veel komen. V243

Woensdag 30 Mei 1945

Dinsdagmorgen om ca 1/3 uur dus
het was nog nacht kwamen we
in deze school te Hevilerheide

aan het vorderen van de
 Heeren ~~ging~~ bij den dokter
 ging snel. In den school viel
 het mij niet erg tegen. Mannetjke
 behabtyke stoorlakken en roo,
 maar op den grond, maar open
 de ja dat ~~had~~ ^{zal} nu eenmaal niet
 anders gaan, ~~en~~ en bovendien
 je wordt zoo gauw moegelijk bij
 vinnenchen ondergebracht. Je kunt
 hier naar de bosevy, ~~en~~ op vertoon
 van je etensbawtye zonder te betalen.
 In de tram moeten we wel betalen.
 's Morgens ~~trijgt~~ ^{trijgt} en 's avonds
 zes sneedjes ^{held} lichtbruin brood,
 gisteren zelfs nog spierwit brood
 en 's middags ~~soort~~ eten. Te
 veel is het niet, maar ja het
 reuktaen in Deutschland werde
 Aurländer was nog minder. V
 Hof Koffie kunnen wij tydiens het
 eten ook genoy drinken.

V en den inveert je mij soeken
 om geld konden Ons blinische geld
 hebben wij afgeven tegen een bewijs,
 daar heb je naderhand bericht
 over. Had bang dat zal dueren en
hee hoop naak wij en dan voor bruyge
 met 'ik niet.

Alles kan ook Wij kan ook
 ook 's morgens buffen ^{overden} ~~en~~ ^{de} ~~gelo~~ ^{de} ~~en~~
 is de buffen van een kolonnye.
 Vanmorgen ben ik ook gezakt
 ik had gedacht dat het Podceller
 waren, maar men staat gero

naast elkaar. Eerst schreef ik
daar veel een beetje voor, maar
het viel best mee. Vanaf 9 Juni
beginnen de transporten naar
West Holland, maar daar zal
ik nog wel niet bijga. Ik
schreef beginnen; want West-
Holland was nog niet vrijgegeven
~~voor~~ voor
transporten zoals men geneigd
had. Dus dan zal ik eerst om 'n
verjaardag nog wel niet be-
thuis zijn.

V243 Om zes uur vanmorgen vertrokken
om kwart over 3 passagiers
wij de Rijn ver onder Keulen.
Om ca half acht bij de Hollandse
grens over Vaals komend en ca
kwart voor negen hier in Heerlen.
Wie hebben vanmiddag nog een drie
kwartier rust gehad. We gingen nog
langs Keulen, maar van Keulen zelf
konden wij niet veel zien. Liege werd
ook ontzettend int, ook Dieren bij
de Nederl grens staat vrijwel ~~met~~
meer voor de rest hebben we geen
niet veel Duitse steden gezien.
Vrijwel alle bruggen waar wij
overmaester waren overvloedig

vrijdag 9 Juni 1945

Gisteren nog geprobeerd voor 'n
verjaardag thuis te komen, maar
je moet ook zoveel layen in het
wat toch wel niet gaan. Dus
wacht ik maar op transport

Gisteren een briefkaart gelezen die
 iemand uit Amsterdam-com ont-
 wangen had. Maar stond o.a. in
 dat die lui die niet de laatste maar,
 den van de Duitse bezetting niets
 clandestien bij konden kopen gestouwd
 zijn, zoo hoog was de inw. Ook had
 zijn wij naor het roode kruis ge-
 weest, daar zouden lyden liggen met
 namen van diegene die in West-
 Holland gestorven zijn. Maar had
 echter alleen lyden van den Haag. Ik
 zal maar afwachten, misschien valt
 alles nog wel mee.

Zaterdag 2 Juni 1945

Over half twaalf 's avonds. Er is
 vanavond bevestigd gemaakt dat
~~de~~ diegene, die van Noord en Zuid
 Holland en Utrecht komen morgen
 naar huis gaan. Bij die privaat
 ondergedield zijn nog niet. Op
 die manier zijn wij nog eerder
 thuis als diegenen die al een paar
 weken hier zitten. Dan kom
 ik niet een dag te laat thuis,
 want morgen halen we dat niet
 meer, we gaan pas morgenmid-
 dag om 6 uur weg. Nog een
 twintig minuten en ik ben
 jurey.

245 Woensdag 6 Juni 1945

Gisterenmiddag Heij's gekomen.

En Landdagmiddag ca. 6 uur met
de auto ~~naar~~ van de school in
Heerlerheide naar het Station gebracht
Vandaag met "giederewagens" over
Eindhoven en door België naar
Nijmegen. De hele nacht in de
trein. Een paar uur stilgestaan
in Eindhoven. In ~~de~~ Nijmegen
op auto's naar Amersfoort.
~~Daar was~~ naar het gemeenschappelijke
concentratiekamp. Dat was
vrijdags. Daar weer een
nacht gelopen. Dinsdags weer
gehoofd met auto's en naar het
station gebracht. Dan met personen
treinen ~~met de wagens~~ veel Duitsche
wagens en tusschen naar Amersfoort
darm. De steden en dorpen die wij
passerden was het een toelopen en
gejubel van honderden menschen, het
geen ons al met verwachting deed
intzen naar Amsterdam was ons
daar met te wachten voor stam,
Kamelyks ~~natuur~~ ~~in de~~ waren
we in de buitenwijken van
Amsterdam of wij wisten niet
wat we zagen. De menschen stonden
in drommen langs de spoorbaan,
stonden op de daken. Hingen met
de vennen en ~~zonsaender~~ jubelden
en zwaaiden met roodwit blanke
~~vlaggen~~ en orange vlaggen.
Overal struimden het volk toe.
In het station eten en eenige

formaliteiten en dan kon men
 naar huis gaan. Men kon nog
 een vorderings naam je huis sturen
 om ze te waarschuwen dat je
 thuis kwam, anders zouden ze
 mischien te eng schrikken van
 bijdragen. Bij mij thuis is niemand
 geweest, alleen er was ^{ook} niemand
 thuis, ^{want} toen ik thuis kwam
 was mijn moeder ook niet thuis.
 Men kon ook nog met auto's
 naar huis gebracht worden, maar
 ik heb mijn bagage op het station
 meegenomen en heb loopend gegaan.
 M'n moeder en moeder ing magen
 M'n moeder ~~met al een bagage~~
 rieder ook al erg and uit ~~iets~~
 waar ik al niet lang voor was.

Zaterdag 9 Juni 1945

Een Donderdag bij Curie geweest
 en gisteren bij Annie. Hun kin-
 deren ken je haast niet meer, hoeg-
 evor zij die gevonden. Annie
 vond ik ook erg mager geworden.
 Bij Marie ken ik nog niet geweest,
 ze wonen ook ver ver weg en
 alles moet je lopen, want trouw-
 rijder nog niet en de banden
 van m'n fiets zijn niet meer te
 gebruiken, tenzij dat ik ze oeffen
 banden ga rijden, zoals je er voor
 veel niet. Jozef zit ik de

gemangens megens fussen stelen.
Zomp (de kuyper) is al eenige
malen meer bij m'n thuis geweest.
Gisteren kwamen bij zonneaar met
bluemen aanratten voor mij en de
struydas.

Maar nu het voornamste.
~~De~~ Van m'n Oome Bertus een
foto toestel gehad, een styfa-Harrit
voor m'n verjaardag nog. Al wat ^{4,5}
ik had kunnen denken, maar zoo
iets toek niet. En dan nog wel
de F 4,5, m'n andere toestel, ook
een Harrit, was F 6,3. Ik heb nog
19 films

~~vrijdag 18 juni 1945~~
Zaterdag 16 juni 1945
Vrijmiddag kwam plotseling
Tommy Bretschneider, ~~na~~

Maandag 18 juni 1945
Ik ben sinds ik terug ben weer
steds niet in orde, ik zal maar
meer naar de dokter gaan. Maar
eens moet ~~ik~~ ^{er} even bij de acceptover,
aankering ingeschreven worden.

Donderdag 20 juni 1945
Gisteren de laatste dag van de
drie feestdagen geboort in Am-
sterdam. De hele stad was ge-
melijk versierd. De koningin
ook neggensten V Vannoyen is
Tommy Bretschneider geweest met

Prins van Eyk. die ~~is~~ al
een paar dagen bij Tom's
wilt

V Gisterenavond naar het vuer
werk geweest ~~aan~~ het floripark
Ik stond er ongeveer een
vijftig meter van af, bij de
genodigden. Het had
ik gebruikt aan de politie, om
dat ik foto's wilde nemen.
Die film ~~is~~ is echter op omver,
klambare wijze verkeerd komen
te zitten. Het zal mij benieuwen

Donderdag 5 Juli 1945.

~~Er is een pak~~ Thet een kaart
gekregen van Kees van Bevernigh.
Hy is den 27 Juni pas thuis ge-
komen. Hy vraagt of hij een pak
kan komen als hy in Amsterdam komt.
Er is ~~een pak~~ ~~van~~ ~~het~~ ~~hart~~ ~~dat~~ ~~de~~ ~~meester~~ ~~wilde~~
~~schryven~~ ~~bij~~ ~~en~~ ~~Tommy~~, ~~van~~ ~~Tommy~~
~~het~~ ~~al~~ ~~altes~~ ~~dat~~ ~~de~~ ~~meester~~

Er is mij eerlijk gezegd een pak
van het hart. ~~Donderdag 14 Juli 1945~~